

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การถือปฏิบัติ เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ

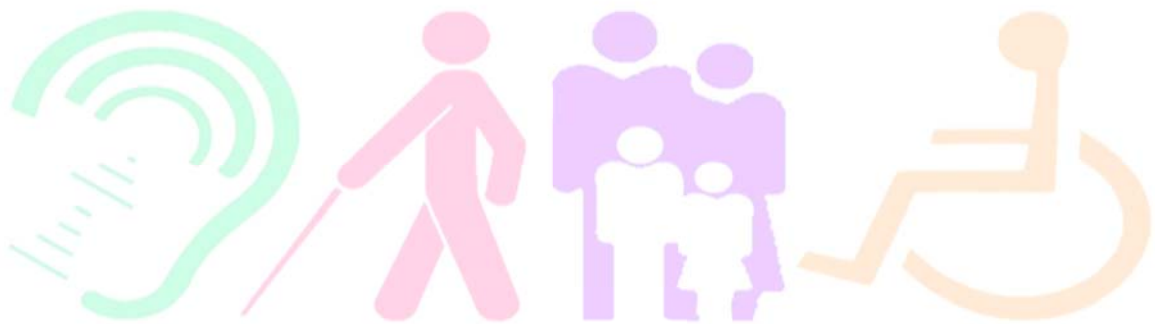

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา) บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการสิทธิการคุ้มครอง กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ที่ สว (สนช) (กมธ ๓) ๐๐๑๙ / (ร ๔๘)

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสิทธิการคุ้มครอง กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรรคสอง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๒. นายมณฑิร บุญตัน
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
๖. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล
๗. นายแถมสิน รัตนพันธุ์
๘. พลตรี จารึก อารีราชการันย์
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์
๑๐. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
๑๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย
๑๓. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ
๑๔. นายปรีชา วัชรภักย์
๑๕. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
๑๖. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม

- ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
เลขาธิการคณะกรรมการ
โฆษกคณะกรรมการ
กรรมการและที่ปรึกษา
กรรมการและที่ปรึกษา
กรรมการและที่ปรึกษา
กรรมการและที่ปรึกษา
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ

๑๗. พลเอก ไพบยนต์...

๑๗. พลเอก ไพชยนต์ คำพันเจริญ	กรรมการ
๑๘. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๙. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๒๐. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๑. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”
เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติ
แห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์

(นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวศิริพร ภาณุโยธิน)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สำนักกรรมการ ๓

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสังคมฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

พิมพ์ปญา พิมพ์

พิมพ์ปญา/สุริยะ ทาน

ศิริพร ตรวจ

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรรคสอง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิเคราะห์สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับ แนวทางความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้าง หลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชน

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ทำหน้าที่พิจารณาศึกษา ซึ่งอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายมณฑิร บัญญัติ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔) ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๖) นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๗) นายวิฑูต บุนนาค	อนุกรรมการ
๘) นางอาทิตยา นรารักษ์	อนุกรรมการ
๙) นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐) นายธีรยุทธ สุขคนธวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑) นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒) นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓) นางเบญจา ชลธารันนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔) นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖) นางวัชรา รั้วไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗) นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘) นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๙) นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๐) นายอนุชา รัตนสินธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๑.๓ การพิจารณาข้อมูล ข้อเท็จจริง

๑) การเชิญบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

(๑) นางพรรษา ศิริมาจันทร์	ที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง
แห่งชาติ
(๒) นายรพี โล่ห์ชัยกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางปิยนุช วุฒิสอน	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและ
ตัวชี้วัดภาวะสังคม |
|-------------------|---|

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**

(๑) นางนภา เศรษฐกร	อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ
(๒) นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ
(๓) นางไพวรรณ พลวัน	รองอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ

(๔) นายประหยัด ตีอ่อง	ที่ปรึกษากรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ
(๕) นางจินตนา จันทร์บำรุง	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการ คนพิการ
(๖) นางสาววิจิตา รชตะนันท์กุล	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
(๗) นางสุกัญญา บัวจันทร์	ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลคนพิการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ
(๘) นายบุญธาทู โสภา	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมความเสมอภาคและ งานคดี
(๙) นางสาวเสาวลักษณ์ วิจิตร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
(๑๐) นายพิชญะ ใหญ่แก่นทราย	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
(๑๑) นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีบุญเรือง	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
(๑๒) นายอนุศิษฐ์ แซ่สง	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
กรมกิจการผู้สูงอายุ	
นายธนภุต วรินทร์เวช	ผู้อำนวยการกลุ่มสารสนเทศและเทคโนโลยี

กระทรวงคมนาคม

(๑) นายสิริภพ จิงสมาน	ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการขนส่งทางบก
(๒) นางจิตติชญา กระจายศรี	นักจัดการงานทั่วไป

กรมการbinพลเรือน

(๑) นายจรุณ มีสมบูรณ์	รองอธิบดีกรมการbinพลเรือน
(๒) นายอาทิตย์ วินิจสร	รักษาการผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
(๓) นางดวงกมล เหล่าบุญชัย	นักวิชาการขนส่งชำนาญการ
(๔) นายธงชัย สวัสดิ์พานิช	วิศวกรไฟฟ้าปฏิบัติการ

สำนักงานการbinพลเรือนแห่งประเทศไทย

นายณัฐยุทธ จันทแพทย์	นักวิชาการขนส่งชำนาญการ
----------------------	-------------------------

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

(๑) นายสุรพันธ์ จงสมบูรณ์	ผู้อำนวยการฝ่ายการทำอากาศยาน ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
(๒) นายประเสริฐ กลิ่นระรวย	เจ้าหน้าที่บริหาร ๗ ส่วนบริการอาคารผู้โดยสาร ฝ่ายการทำอากาศยาน
(๓) นายชัชไฉย พรหมรัตน์พงษ์	เจ้าหน้าที่บริการทำอากาศยานอาวุโส ๕ ฝ่ายการทำอากาศยาน ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นาวาอากาศเอก สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงมหาดไทย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- (๑) นายสุปกิต โพธิ์ปภาพันธ์ รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
(๒) นางสาวชัชดาพร บุญพิระณัช ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ
(๓) นายปลาทิจศักดิ์ อักษรนิตย์ รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนและบริการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
(๔) นางสาวสุปรียา ปรีดามย์โรจน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
(๕) นายศรารุช พันธุ์สังวร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กรมการปกครอง

- (๑) นายวินัส สีสุข ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนราษฎร
(๒) นายสุชาติ ธานีวัฒน์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ สำนักทะเบียนกลาง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

นายราม จินตมาศ หัวหน้าฝ่ายการจัดการด้านสวัสดิการสังคม

กระทรวงแรงงาน

สำนักงานหลักประกันสังคม

- (๑) นางศิรินันท์ รัตนากร ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน จังหวัดปทุมธานี
(๒) นายอานนท์ มุสิกะ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานทะเบียน

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

นายณัฐนันท์ ทัดพิทักษ์กุล นักวิจัย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (๑) นายอำนาจ วิชยานุวัติ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
(๒) นางน่องนุช ธราตลรัตนากร ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กระทรวงสาธารณสุข**กรมการแพทย์**

นายแพทย์ประพันธ์ พงศ์คณิตานนท์ ผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

นางจริยา ผุดผ่อง

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรค
ศิลปะ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

(๑) นางอรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการแผนงานสนับสนุนระบบ
บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์
ระบบบริการการแพทย์แผนไทยและระบบ
สุขภาพชุมชน

(๒) นางอัจฉรา จรัสสิงห์ หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานสนับสนุนระบบ
บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์

(๓) นางสาวศิริพันธ์ เหมืองสิน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานทะเบียน

ศูนย์สิทธิรณเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

(๑) นางศุภีพันธุ์ โสสันดา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

(๒) นางสาวภัชราภรณ์ กองเกิด นักกิจกรรมบำบัดชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ**โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)**

(๑) นายวเรศ บวรสิน ผู้อำนวยการสำนักการบริการอย่างทั่วถึง

(๒) นายปริญญา เทศบรรทัด พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง

(๓) นางสาวฉัตรลลิกา ยิ้มย่อง พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง

(๔) นายปวิรินทร์ ทวีสิน ลูกจ้าง

นักวิชาการ

(๑) นายธรรม จตุนาม อาจารย์ประจำวิทยาลัยราชสุดา

มหาวิทยาลัยมหิดล

(๒) นายเฉลิม แยมเอี่ยม อาจารย์พิเศษ (ผู้เชี่ยวชาญด้าน O & M)

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

(๓) นางสาวณุชนาฏ โต๊ะดี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

- (๔) ผศ. จตุรงค์ บุณยรัตน์สุนทร ประธานกรรมการประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการบริหารงานสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- (๕) นายไกรยศ ภัทรวาท ผู้เชี่ยวชาญนโยบายด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.)
- (๖) นางนฤมล ปาลวัฒน์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- (๗) นางสาววรลักษณ์ คงเด่นฟ้า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร
- (๘) พันตำรวจโท บัณฑิต ประดับสุข อุปนายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
- (๙) Ms. Karlee Johnson Research Assistant
Stockholm Environment Institute
- (๑๐) นางสาวปาริฉัตร ครองขันต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติ
- (๑๑) นายชิษณุพงศ์ นามแก้ว นักวิจัยอิสระด้านภัยพิบัติ

บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน)

- (๑) นางเพ็ญศิริ ทรัพย์เนตร์ ผู้อำนวยการสถานีภูมิภาค สายการบินนกแอร์
- (๒) นางภาริษา จันทะนุญ ผู้จัดการดูแลบริการพิเศษ
สายการบินนกแอร์
- (๓) นางจรรุณี แสงอุไร พนักงานสนับสนุนสถานีจังหวัด
สายการบินนกแอร์
- (๔) นางสาวหฤทัย พฤกษา พนักงานควบคุมการดูแลภาคพื้นดิน
สายการบินนกแอร์

มูลนิธิ สมาคม และองค์การด้านคนพิการ

- (๑) นางสาวอาภาณี มิตรทอง หัวหน้าศูนย์ญาณากร แหล่งเรียนรู้คนพิการ
- (๒) นายวันเสาร์ ไชยกุล เจ้าหน้าที่ศูนย์ญาณากร แหล่งเรียนรู้คนพิการ
- (๓) นายมานิตย์ อินทร์พิมพ์ องค์กร Accessibility is Freedom
- (๔) นายต่อพงศ์ เสลานนท์ นายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- (๕) นายพีรพงศ์ จารุสาร เลขาธิการสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- (๖) นายเฉลิมพล หุ่นทรงธรรม ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการ
มูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ
- (๗) นายภพต์ เทวาสิต รองผู้อำนวยการศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ
คนพิการ จังหวัดนนทบุรี
- (๘) นางมิ่งขวัญ สิมมาตา เจ้าหน้าที่ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ
จังหวัดนนทบุรี

- (๙) นางสาวรสสุคนธ์ ทาจำปา กรรมการศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ
จังหวัดนนทบุรี
- (๑๐) นายองอาจ แก่นทอง ประธานศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ
จังหวัดชลบุรี
- (๑๑) นางสาวชญาดา วิริยะสีริเวช เจ้าหน้าที่ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ
จังหวัดชลบุรี
- (๑๒) นายพิทยา ศรีโกตะเพ็ชร ผู้อำนวยการสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- (๑๓) นายนิติธร บัวธนาศิริ เจ้าหน้าที่สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- (๑๔) นางประภา แสนวิเศษ ผู้จัดการศูนย์บริการคนพิการ มูลนิธิ
อนุเคราะห์คนพิการในพระบรมราชูปถัมภ์
ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- (๑๕) นางสาวอำไพพร สุฤทธิ นักกิจกรรมบำบัด มูลนิธิอนุเคราะห์
คนพิการในพระบรมราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระ
ศรีนครินทราบรมราชชนนี
- (๑๖) นางสาวรุ่งคำ วิเศษณ์ ผู้ประสานงาน มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก
ในพระบรมราชูปถัมภ์
- (๑๗) นางวิไล ขนบดี กรรมการสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต
- (๑๘) นางสาวลักษณ์ อุทยานวุฒิกุล กรรมการสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต
- (๑๙) นางสาวศรีัญญา สุขสำราญ กรรมการสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต
- (๒๐) นายสุภวัฒน์ เสมอภาค เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ
ภายในประเทศ สมาคมส่งเสริมศักยภาพ
สตรีพิการ
- (๒๑) นางจันทรา เทอดสุวรรณ เจ้าหน้าที่สมาคมส่งเสริมศักยภาพสตรีพิการ
- (๒๒) นางสาวสุฤดี คำสุข เจ้าหน้าที่สมาคมสตรีตาบอดในประเทศ
- (๒๓) นายเจริญ คุวินทร์พันธุ์ อุปนายกสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย)
- (๒๔) นางสาวปารณีย์ ป้อมสวัสดิ์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาปัญญาและฟื้นฟู
สมรรถภาพ สมาคมเพื่อคนพิการทาง
สติปัญญาแห่งประเทศไทย
- (๒๕) นายสุเมธ พลคชา ผู้จัดการศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษ มูลนิธิ
พระมหาไถ่ เพื่อการพัฒนาคนพิการ
- (๒๖) นางสาวสุจิตรา พวงสีเคน เจ้าหน้าที่มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย
- (๒๗) นางสาวรุจิราภรณ์ ชังแต้ม เจ้าหน้าที่มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย
- (๒๘) นางสาวเพ็ชรชนันท์ ลีอุดมวงษ์ สมาชิกสมาคมสายใยครอบครัว
- (๒๙) นางสาวริฎญาภัทร์ อมรพิชญ์ปรัชญา สมาชิกสมาคมสายใยครอบครัว
- (๓๐) นางสมบุรณ์ อาศิริพจน์ ประธานฝ่ายวิชาการมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน
แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
และผู้อำนวยการโรงเรียนปัญญาอุตมิก

- (๓๑) นายวินิจ มุลวิชา รองผู้อำนวยการมูลนิธิธรรมมิกชน
เพื่อคนตาบอดในประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ฝ่ายบริหารกิจการพิเศษ
- (๓๒) นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ กรรมการมูลนิธิคอลฟีลด์เพื่อคนตาบอด
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- (๓๓) นางสาวภิญญาดา สหชาติชัย เจ้าหน้าที่มูลนิธิคอลฟีลด์เพื่อคนตาบอด
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- (๓๔) นายอรรถพร ศรีบัวพันธุ์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิคอลฟีลด์เพื่อคนตาบอด
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- (๓๕) นางสาวแก้วกุล ตันติพิสิฐกุล กรรมการและนายทะเบียน
สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
- (๓๖) นายธวัชชัย งามธนไพศาล รองนายกสมาคมคนหูหนวกกรุงเทพมหานคร
- (๓๗) นายไตรรัตน์ แก้วพริ้ง ประธานชมรมคนหูหนวกจังหวัดพิษณุโลก
- (๓๘) นายณัฐพล พลอยระย้า รองประธานชมรมคนหูหนวก
จังหวัดพิษณุโลก
- (๓๙) นางสาวภัทรวรรณ ทับพิมล สมาชิกชมรมคนหูหนวก จังหวัดพิษณุโลก

๒) การลงพื้นที่ศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่
ต่าง ๆ อาทิ โรงเรียนธรรมิกวิทยาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสแบบมีส่วนร่วม (แม่ฮ่องสอนโมเดล)
เครือข่ายมหาวิทยาลัยฟื้นฟูเด็กพิการ ตำบลลาวา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคล
ออทิสติก จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

๓) การจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวม
ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ประกอบการพิจารณา ได้แก่

(๑) การจัดสัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
กฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง”

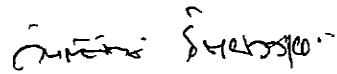
(๒) การจัดสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

(๓) การจัดสัมมนา เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่
การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม”

๔) การศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสารจากหน่วยงานต่าง ๆ เอกสารวิชาการ
รายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการพิจารณาศึกษาที่มีความถูกต้อง
ชัดเจน และมีรายละเอียดสมบูรณ์มากที่สุด

๒. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการกิจการคนพิการได้เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ต่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการ ได้มีมติรับรองรายงานดังกล่าว โดยให้ถือว่าเป็นรายงานซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา คณะกรรมการ จึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษา พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เพื่อให้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบต่อไป

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ)

เลขานุการคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

**ค่านิยมประธานคณะกรรมการกิจการสังคม
กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ**

คณะกรรมการกิจการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ
ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม กิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสรวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ
ประชาคมนานาชาติ เกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาของกลุ่มบุคคลดังกล่าว
ส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ ตลอดจนการสร้าง
หลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทย ซึ่งถือเป็นพันธกิจที่กว้างขวาง และมีความสำคัญ
อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น คณะกรรมการกิจการสังคมฯ จึงแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาและดำเนินกิจการเฉพาะด้าน เพื่อให้ดำเนินงานของ
คณะกรรมการกิจการสังคมฯ ครอบคลุมการดูแลประชาชนแต่ละกลุ่มอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ เป็นคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการกิจการสังคมฯ
ตั้งขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน และศึกษา
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจการคนพิการ พร้อมทั้ง รายงานต่อคณะกรรมการกิจการสังคมฯ เพื่อพิจารณาต่อไป
โดย รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”
เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ฉบับนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของคณะอนุ
กรรมการกิจการคนพิการ ในการดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญ คือ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการ ในส่วนของกฎหมายที่กับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งประสบ
ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จึงถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้สนใจศึกษาประเด็นคนพิการอย่างรอบด้าน
รวมถึงเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อไปในอนาคต

คณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์
ต่อการดำเนินงานด้านส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)
ประธานคณะกรรมการกิจการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

คณะกรรมการกิจการกิจการคนพิการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มอบหมาย ประกอบด้วย การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน และศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ คนพิการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้กำหนดกรอบการดำเนินงานออกเป็น ๕ ประเด็น ได้แก่

- ๑) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๒) พิจารณาติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะกลไกภาครัฐในการบังคับ ใช้กฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- ๓) พิจารณา ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ทันต่อสถานการณ์บ้านเมืองและมี ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย
- ๔) พิจารณาศึกษาการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยต้องนำเสนอรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวต่อ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ และ
- ๕) พิจารณาศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบ ต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการปฏิรูปประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้จัดทำ รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ” โดยจำแนกผลการดำเนินงานที่สำคัญในปี ๒๕๕๘ ออกเป็น ๒ เล่ม ได้แก่

เล่มที่ ๑ : ด้านกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และ

เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คณะกรรมการกิจการกิจการคนพิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ซึ่งได้รวบรวม สารสำคัญการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ ด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะเป็นประโยชน์ต่อคนพิการ ผู้ปฏิบัติงานด้านคนพิการ นักศึกษา และผู้สนใจการดำเนินงานด้านกฎหมาย และกิจการเพื่อส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อไป

การดำเนินงานของคณะกรรมการและการจัดทำรายงานฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จได้ ด้วยการสนับสนุนและร่วมดำเนินงานของคณะกรรมการสังคมฯ องค์กรของคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการ และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้นำคนพิการทุกประเภท รวมถึงข้าราชการรัฐสภาซึ่งทำหน้าที่ เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการขอขอบคุณผู้สนับสนุนดังกล่าวข้างต้นทุกคน

(นายสมเด็จพร บุญตัน)

ประธานคณะกรรมการกิจการคนพิการ

ในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”
ของคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถาบันτύบัญญัติแห่งชาติ

เล่มที่ ๑ : ด้านกฎหมาย

๑. ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ (๑๓ เรื่อง)
 - (๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (๑ เรื่อง)
 - (๒) กฎหมายที่จะเข้าสู่การพิจารณาของ สนช. (๕ เรื่อง)
 - (๓) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและให้มีกฎหมายใหม่ (๔ เรื่อง)
 - (๔) ติดตามการบังคับใช้กฎหมาย (๓ เรื่อง)
๒. ด้านการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (๒ เรื่อง)
 - (๑) ประเด็นการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (๑ เรื่อง)
 - (๒) พิจารณาศึกษาการจัดทำรายงานคู่ขนาน (๑ เรื่อง)

เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อการพิการ

๑. ด้านผลกระทบต่อการพิการ (๑๒ เรื่อง)
๒. ด้านการจัดสัมมนา (๓ เรื่อง)
๓. ด้านการศึกษาดูงาน (๗ ครั้ง)
๔. ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องเรียน (๗ เรื่อง)

รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อกิจกรรม

๑ ด้านผลกระทบต่อกิจกรรม (๑๒ เรื่อง)

(๑) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (๒) การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ (๓) ปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร (๔) แผนการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (๕) ระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล” (๖) ระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ (๗) การออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกัน (๘) งานคนพิการเข้ากับการลดความเหลื่อมล้ำจากกัญชัชชิต (๙) ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย (๑๐) การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (๑๑) กรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคนพิการสากลฉบับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (๑๒) พิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนด้านคนพิการ

๒ ด้านการจัดสัมมนา (๓ เรื่อง)

- (๑) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
- (๒) ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?
- (๓) แก้ไขกฎหมายชดเชย : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสถาบันเพื่อสังคม

ข้อเสนอแนะด้านผลกระทบต่อกิจกรรม :

๑. ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงนโยบาย และแผนงานด้านการจัดการด้านคนพิการและข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศ
๒. ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงนโยบาย และแผนงานด้านการจัดการด้านคนพิการและข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศ
๓. ควรเร่งดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศ
๔. ควรพิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุนและสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคม

๓ ด้านการศึกษาดูงาน (๗ ครั้ง)

(๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน ณ จังหวัดเลย (๒) การสร้างความเป็นเจ้าขององค์กรของคนพิการ ณ จังหวัดพิษณุโลก (๓) การดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการ ณ จังหวัดเพชรบุรี (๔) รับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (๕) การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ จังหวัดเชียงใหม่ (๖) การเข้าพบหารือขอรับตีพิมพ์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (๗) การเข้าพบหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๔ ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องเรียน (๗ เรื่อง)

(๑) ความเดือนร้อนของวิพคนตาบอด (๒) สายการบินไทยสมายล์ยกเลิกบริการให้บริการแก่ผู้โดยสารคนพิการ (๓) การดำเนินงานด้านการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม (๔) ร่างประกาศ กสทช. เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการฯ (๕) การเลือกปฏิบัติของคนหูหนวกในการซื้อตั๋วโดยสารสายการบินนกแอร์ด้วยตนเอง (๖) ปัญหาความเดือดร้อนของคนพิการที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล (๗) คนตาบอดถูกเลือกปฏิบัติจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ
ของคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณา
ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยคณะอนุกรรมการได้กำหนดกรอบการดำเนินงาน ๕ ประเด็น
ได้แก่ ๑) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ๒) พิจารณาติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะกลไกภาครัฐ
ในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
๓) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ทันต่อสถานการณ์
บ้านเมืองและมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ๔) พิจารณาศึกษาการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิ
คนพิการ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยต้องนำเสนอรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว
ต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ และ ๕) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อ
การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการปฏิรูปประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล
ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้จัดทำ รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ” โดยจำแนกผลการดำเนินงานที่สำคัญในปี ๒๕๕๘ ออกเป็น ๒ เล่ม ได้แก่
เล่มที่ ๑ : ด้านกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
และ เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”
เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ฉบับนี้ ได้รวบรวมสาระสำคัญการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘
ด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ : ผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”
เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ โดยจำแนกผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะอนุกรรมการ
กิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พิจารณาติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะกลไกภาครัฐ
ในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ซึ่งได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา จำนวน ๑๒ เรื่อง
ได้แก่ (๑) พิจารณาศึกษาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔
พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต

คนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (๒) พิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ (๓) พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร (๔) พิจารณาศึกษาแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ (๕) พิจารณาศึกษาระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล” (๖) พิจารณาศึกษาการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ (๗) พิจารณาศึกษาเรื่องการออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกันได้ (๘) พิจารณาศึกษาการบูรณาการงานคนพิการเข้ากับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๙) พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย (๑๐) พิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (๑๑) พิจารณาศึกษากรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคนพิการเพื่อนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และ (๑๒) พิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนด้านคนพิการ

๒. ด้านการจัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้จัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจ และมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” (๒) เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?” และ (๓) เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม”

๓. ด้านการศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้เดินทางศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่ พร้อมทั้งเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๗ ครั้ง โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้ ๑) การลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงาน จำนวน ๕ ครั้ง ได้แก่ (๑) การเดินทางศึกษาดูงานและร่วมหารือกับเครือข่ายคนพิการ ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเลย (๒) การเดินทางศึกษา ดูงานด้านการสร้างความเข้มแข็งองค์กรของคนพิการ และเข้าร่วมงานสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก (๓) การเดินทางศึกษาดูงานด้านการดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการ ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเพชรบุรี (๔) การเดินทางศึกษาดูงานและรับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ (๕) การเดินทางศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย และ ๒) การเข้าพบหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ (๑) การเข้าพบหารืออธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ชั้น ๓ อาคาร ๖๐ ปี กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และ (๒) การเข้าพบหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

๔. ด้านการแก้ไขปัญหารื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยพิจารณาเรื่องร้องเรียนเพื่อแก้ไขความเดือนร้อนในเบื้องต้น ภายใต้หลักการ คนพิการควรมีโอกาส และมีความเท่าเทียมกับคนทั่วไป ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและมีศักดิ์ศรี รวมถึงพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมต่อคนพิการ จำนวน ๗ เรื่อง ซึ่งจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ เรื่องร้องเรียนที่ได้พิจารณาและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาแล้ว จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ (๑) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนของ นายถนอม ศรีนาคา ประธานเครือข่ายวณิกคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อขอให้พิจารณาเยียวยาความเดือนร้อนของวณิกคนตาบอดทั่วประเทศ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน (๒) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียน กรณีสายการบินไทยสมายล์ ยกเลิกการให้บริการแก่ผู้โดยสารคนพิการ (๓) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O&M) (๔) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะต่อ ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. และ (๕) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะต่อ กรณีการเลือกปฏิบัติ ต่อคนหูหนวกในการซื้อตั๋วโดยสารสายการบินนกแอร์ด้วยตนเอง และ กลุ่มที่ ๒ เรื่องร้องเรียนที่ได้รับการพิจารณาแล้วอยู่ระหว่างการติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญห จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาพันธ์ผู้ค้าสลากรายย่อยแห่งชาติ เพื่อขอให้แก้ไขปัญหาคาความเดือนร้อนของคนพิการทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล และ (๒) พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากคนตาบอด กรณีถูกเลือกปฏิบัติและการใช้อำนาจหน้าที่ ไม่ถูกต้องจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ ๒ : บทสรุปและข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมุ่งเน้น ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) การบูรณาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ๒) บทบาทภาคประชาสังคมกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรด้านคนพิการ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในรอบ ๒๐ ปี ที่ผ่านมา และ ๓) พันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) รวมถึงข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น เช่น กรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕ – ๒๐๓๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) และยุทธศาสตร์อินซอนทำสิทธิให้เป็นจริง : สูสังคม บูรณาการปราศจากอุปสรรค (Incheon Strategy to Make the Right Real for Persons with Disabilities : Toward Inclusive Society) เป็นต้น

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาเห็นควรนำเสนอกลไกสำคัญที่จะทำให้สิทธิด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นจริง (Make the Rights Real) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญใน “ยุทธศาสตร์อินซอน” ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการซึ่งเป็นความหลากหลายของประชาชน มีสิทธิ เสรีภาพ โอกาสและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป และเป็นการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (inclusive Society) โดยมีข้อเสนอแนะด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ควรเร่งดำเนินการสนับสนุนและจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับบริการพัฒนาศักยภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น องค์กรด้านคนพิการ และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการให้แก่คนพิการ อันเป็นการสอดคล้องกับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล

๒. ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงนโยบาย และแผนงานด้านการจัดการภาวะฉุกเฉินและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕ – ๒๐๓๐) เพื่อเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๓. ควรเร่งดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการแบบบูรณาการและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศ เนื่องจากระบบฐานข้อมูลคนพิการมีสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ จากภาครัฐได้อย่างทั่วถึง

๔. ควรพิจารณาให้การส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคม และพลังพลเมืองอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม โดยออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาภาคประชาสังคม

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ก – ง

ส่วนที่ ๑ รายงานผลการพิจารณาศึกษา

เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ
บทนำ

๑

๑. ด้านผลกระทบต่อ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ๕

๑.๑ พิจารณาศึกษาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะประกอบการจัดทำ
แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ๕

๑.๒ พิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ ๘

๑.๓ พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ๑๔

๑.๔ พิจารณาศึกษาแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง
และบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ๑๖

๑.๕ พิจารณาศึกษาระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล” ๑๗

๑.๖ พิจารณาศึกษาการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ ๑๙

๑.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องการออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกันได้ ๒๑

๑.๘ พิจารณาศึกษาการบูรณาการงานคนพิการเข้ากับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒๒

๑.๙ พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย ๒๗

๑.๑๐ พิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ๒๙

๑.๑๑ พิจารณาศึกษากรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
ด้านคนพิการเพื่อนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ๓๒

๑.๑๒ พิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนด้านคนพิการ ๓๓

๒. ด้านการจัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ๓๕

๒.๑ สัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
กฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” ๓๕

๒.๒ สัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?” ๓๙

๒.๓ สัมมนา เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทาย
สู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม” ๔๖

๓. ด้านการศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ๕๕

๓.๑ การเดินทางศึกษาดูงานและร่วมหารือกับเครือข่ายคนพิการประเด็น
การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน
ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเลย ๕๕

๓. ด้านการศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานเกี่ยวข้องกับคนพิการ (ต่อ)	
๓.๒	การเดินทางศึกษาดูงานด้านการสร้างความเข้มแข็งองค์กรของคนพิการ และเข้าร่วมงานสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก ๕๗
๓.๓	การเดินทางศึกษาดูงานด้านการดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอน เด็กคนพิการ ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเพชรบุรี ๕๙
๓.๔	การเข้าพบหารืออธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ชั้น ๓ อาคาร ๖๐ ปี กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ๖๐
๓.๕	การเดินทางศึกษาดูงานและรับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖๔
๓.๖	การเข้าพบหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี ๖๖
๓.๗	การเดินทางศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระหว่าง วันที่ ๒๖ - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย ๗๐
๔. ด้านการแก้ไขปัญหารื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ	
ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ๗๓	
๔.๑	พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนของ นายถนอม ศรีนาคา ประธานเครือข่ายวณิพก คนตาบอดแห่งชาติ เพื่อขอให้พิจารณาเยียวยาความเดือนร้อนของวณิพก คนตาบอดทั่วประเทศ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน ๗๓
๔.๒	พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียน กรณีสายการบินไทยสมายล์ยกเลิก การให้บริการแก่ผู้โดยสารคนพิการ ๗๔
๔.๓	พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ด้านการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O&M) ๗๖
๔.๔	พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร เพื่อขอให้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๗๗

๔. ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ

ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ (ต่อ)

- ๔.๕ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาพันธ์ผู้ค้าสลากรายย่อยแห่งชาติ เพื่อขอให้แก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของคนพิการทั่วประเทศ ที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล ๗๘
- ๔.๖ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย กรณีการเลือกปฏิบัติ ต่อคนหูหนวกในการซื้อตั๋วโดยสาร สายการบินนกแอร์ด้วยตนเอง ๗๙
- ๔.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากคนตาบอด กรณีถูกเลือกปฏิบัติ และการใช้อำนาจหน้าที่ไม่ถูกต้องจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาญจนบุรี ๘๑

ส่วนที่ ๒ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๘๓

ภาคผนวก

๘๕

- ภาคผนวก ก. คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ๘๗
- ภาคผนวก ข. แนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (Persons with Disabilities) ในการเดินทางทางอากาศ ๙๑
- ภาคผนวก ค. ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการ และเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๙๗
- ภาคผนวก ง. ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ๑๑๑
- ภาคผนวก จ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ๑๓๙

ส่วนที่ ๑

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

เรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ของคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทนำ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการขึ้น เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน และศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ต่อมาที่ประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้พิจารณากำหนดกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒) พิจารณาติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะกลไกภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ๓) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ทันต่อสถานการณ์บ้านเมืองและมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ๔) พิจารณาศึกษาการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยต้องนำเสนอรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ และ ๕) พิจารณาศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการปฏิรูปประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีลักษณะงานที่หลากหลาย ดังนั้น เพื่อให้ผู้ศึกษา รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้เข้าใจได้โดยง่าย คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจึงได้จำแนกผลการดำเนินงานที่สำคัญออกเป็น ๒ เล่ม คือ เล่มที่ ๑ : ด้านกฎหมาย และ เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ โดยเนื้อหาของรายงาน เล่มที่ ๒ : ด้านผลกระทบต่อคนพิการ ฉบับนี้ ประกอบด้วยผลการดำเนินงานด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๔ ส่วน ได้แก่ (๑) ด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (๒) ด้านการจัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ (๓) ด้านการศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานเกี่ยวข้องกับคนพิการ และ (๔) ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ

๑. ด้านผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๑๒ เรื่อง ดังนี้

๑.๑ พิจารณาศึกษาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

๑.๒ พิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ

- ๑.๓ พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร
- ๑.๔ พิจารณาศึกษาแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙
- ๑.๕ พิจารณาศึกษาระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล”
- ๑.๖ พิจารณาศึกษาการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ
- ๑.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องการออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกันได้
- ๑.๘ พิจารณาศึกษาการบูรณาการงานคนพิการเข้ากับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๑.๙ พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย
- ๑.๑๐ พิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน
- ๑.๑๑ พิจารณาศึกษากรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคนพิการ เพื่อนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
- ๑.๑๒ พิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนด้านคนพิการ

๒. ด้านการจัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้จัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

- ๒.๑ สัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง”
- ๒.๒ สัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”
- ๒.๓ สัมมนา เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม”

๓. ด้านการศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้เดินทางไปศึกษาดูงานและหารือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่ พร้อมทั้งเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๗ ครั้ง ดังนี้

- ๓.๑ การเดินทางศึกษาดูงานและร่วมหารือกับเครือข่ายคนพิการประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเลย
- ๓.๒ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการสร้างความเข้มแข็งองค์กรของคนพิการ และเข้าร่วมงานสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก
- ๓.๓ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการ ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเพชรบุรี
- ๓.๔ การเข้าพบหารืออธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ชั้น ๓ อาคาร ๖๐ ปี กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- ๓.๕ การเดินทางศึกษาดูงานและรับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓.๖ การเข้าพบหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

๓.๗ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย

๔. ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

๔.๑ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนของ นายถนอม ศรีนาคา ประธานเครือข่ายวณิกคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อขอให้พิจารณาเยียวยาความเดือดร้อนของวณิกคนตาบอดทั่วประเทศ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน

๔.๒ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียน กรณีสายการบินไทยสมายล์ยกเลิกการให้บริการแก่ผู้โดยสารคนพิการ

๔.๓ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O&M)

๔.๔ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร เพื่อขอให้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

๔.๕ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาพันธ์ผู้ค้าสลากรายย่อยแห่งชาติ เพื่อขอให้แก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของคนพิการทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล

๔.๖ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร กรณีการเลือกปฏิบัติต่อคนหูหนวกในการซื้อตั๋วโดยสารสายการบินนกแอร์ด้วยตนเอง

๔.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากคนตาบอด กรณีถูกเลือกปฏิบัติและการใช้อำนาจหน้าที่ไม่ถูกต้องจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี

๑. ด้านผลกระทบต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ในปี ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๑๒ เรื่อง ดังนี้

๑.๑ พิจารณาศึกษาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้ชี้แจงว่า แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีความต่อเนื่องมาจากแผนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔ แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ประกอบด้วย ๑) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเสนอแผนหลักด้านคนพิการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ๒) คณะกรรมการฯ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ๓) คณะอนุกรรมการฯ ศึกษารวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงสถิติ กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้องด้านคนพิการ ๔) จัดเวทีรับฟังปัญหา และความต้องการของคนพิการและผู้มีส่วนได้เสียใน ๕ ภูมิภาค พร้อมทั้งจัดประชุมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ๒๐ หน่วยงาน จัดเวทีวิพากษ์แผน และจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำร่างแผนฯ ๔ ๕) คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ และ ๖) คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ และเห็นชอบให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางและมาตรการที่ระบุไว้ในแผนเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

สาระสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ มีดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ “คนพิการดำรงชีวิตอิสระร่วมกับทุกคนในสังคมอย่างมีความสุข สามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน”

พันธกิจ ได้แก่ ๑) สร้างสังคมบูรณาการเพื่อคนพิการและทุกคนในสังคม ๒) เสริมพลังคนพิการให้เข้าถึงระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ๓) ส่งเสริมการขับเคลื่อนองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และ ๔) สร้างสังคมให้มีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ

ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๑) ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ๒) สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ๓) สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ๔) ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย และ ๕) สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙
สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ๑) ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติในแต่ละปีงบประมาณ
๒) ขับเคลื่อนแผนฯ ผ่านเวทีสมัชชาคนพิการ ๓) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และ
บูรณาการแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับท้องถิ่น ๔) สื่อสารและเผยแพร่สาระสำคัญของแผนฯ
ให้แก่คนพิการ องค์กรด้านคนพิการ ส่วนราชการ ฯลฯ ๕) กำกับติดตามการขับเคลื่อนแผนฯ โดยกลไก
ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด ๖) ติดตามประเมินผลและทบทวนแผนฯ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง
แผนฯ ในรอบครึ่งแผนฯ และ ๗) ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนพิการในช่วงครึ่ง
หลังของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔

ข้อเสนอแนะของเครือข่ายคนพิการในการดำเนินงานในช่วงครึ่งหลังของแผนพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ได้แก่

๑. ควรเน้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ เป็นอันดับแรก เพราะถ้าองค์กรเข้มแข็งแล้ว
ก็จะสามารถช่วยดูแลคนพิการได้เป็นอย่างดี
๒. ควรขยายเครือข่ายคนพิการให้มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น และกระจายออกสู่อำเภอต่าง ๆ ทั่วถึง
เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น
๓. ควรจัดสรรเบี้ยความพิการให้กับคนพิการเหมือนกับเบี้ยผู้สูงอายุตามลำดับช่วงอายุและ
เพิ่มเติมเบี้ยให้กับผู้ดูแลคนพิการด้วย
๔. ควรสนับสนุนกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับจำนวน
คนพิการที่มีอยู่จริงในสังคม และควรมีบริการรับซ่อมกายอุปกรณ์ของคนพิการตลอดอายุการใช้งาน
โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
๕. ควรพัฒนาอาชีพคนพิการและผู้ดูแลคนพิการให้มีความมั่นคง และสนับสนุนงบประมาณ
ในการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งจัดหาตลาดรองรับ
๖. ควรให้ความรู้แก่คนพิการ และองค์กรด้านคนพิการเรื่องการเขียนโครงการ
๗. ควรเพิ่มการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรม และ
พบเจอกันบ่อยมากขึ้น
๘. ควรพิจารณาเงินกู้โดยการดำเนินการที่รวดเร็ว และเหมาะสมกับเวลาในการประกอบอาชีพ
๙. ควรสนับสนุนเรื่องเทคโนโลยี และการติดต่อสื่อสารสำหรับคนพิการ อาทิ คนพิการทางการ
มองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีประจำจังหวัด
๑๐. ควรสนับสนุนอาสาสมัคร (อสม.) หรือผู้ช่วยผู้ดูแลคนพิการ ช่วยเหลือดูแลคนพิการที่มี
อาการทางจิตให้รับประทานยาสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้คนพิการทางจิตมีอาการที่ดีขึ้น
๑๑. ควรจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชในทุกโรงพยาบาล
๑๒. ควรสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการให้เข้าร่วมประชุมในเวทีต่างๆ ของคนพิการด้วย เพื่อช่วย
เก็บเกี่ยวองค์ความรู้
๑๓. ควรให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคนพิการแก่ผู้ดูแลคนพิการอย่างทั่วถึง และลงลึกในระดับชุมชน
๑๔. ควรสอนภาษาอังกฤษให้คนพิการเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร พร้อมรับการก้าวเข้าสู่
การเป็นประชาคมอาเซียน และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

๑๕. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรด้านคนพิการเพื่อช่วยเหลืองานด้านเอกสารต่างๆ ขององค์กร

ข้อเสนอแนะของผู้ติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร ประธานกรรมการประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการบริหารงานสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ)

๑. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการควรมุ่งเน้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ โดยการส่งเสริมให้สมาคมคนพิการทุกประเภทในระดับจังหวัดเป็นแกนหลักในการสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรของคนพิการในท้องถิ่น รวมถึงสนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการขยายเครือข่ายกระจายออกสู่อำเภอต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และสนับสนุนงบประมาณในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรด้านคนพิการ เพื่อช่วยเหลืองานด้านเอกสารต่าง ๆ ขององค์กร

๒. ศูนย์สิทธิการเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติควรสร้างหลักประกันให้คนพิการเข้าถึงสิทธิด้านกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการ อาทิ วีลแชร์ ขาเทียม เครื่องช่วยฟังที่มีคุณภาพ และเพียงพอกับจำนวนคนพิการที่มีอยู่จริงในสังคม พร้อมทั้งบริการซ่อมกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการตลอดอายุการใช้งาน

๓. กระทรวงแรงงานควรขยายการฝึกอาชีพอิสระให้กลุ่มคนพิการควบคู่กับการพัฒนาฝีมือแรงงานของคนพิการ ฝึกคนพิการให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) พร้อมทั้งจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

๔. กระทรวงสาธารณสุขควรจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชในทุกโรงพยาบาล และสนับสนุนให้อาสาสมัคร (อสม.) หรือผู้ช่วยผู้ดูแลคนพิการ ช่วยเหลือดูแลคนพิการในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

๕. กระทรวงศึกษาธิการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษาในสถาบันอย่างมีคุณภาพ โดยการผลิตครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอและมีคุณภาพ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ครูการศึกษาพิเศษได้รับค่าตอบแทนพิเศษที่เหมาะสม สอดคล้องกับการทำงานหนัก รวมทั้งการเผชิญกับความเสี่ยง และภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน

๖. การรถไฟแห่งประเทศไทยควรเพิ่มตู้โดยสารเฉพาะคนพิการในแต่ละขบวนให้มากขึ้น พร้อมจัดบริการที่มีคุณภาพ และประชาสัมพันธ์ให้คนพิการรับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิในการเดินทางด้วยรถไฟอย่างเท่าเทียมกับคนปกติ

๗. ทุกหน่วยงานที่จัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรมคนพิการ ควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลคนพิการให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการอย่างทั่วถึง และลงลึกในระดับชุมชน

ทั้งนี้ คนพิการส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิ เรื่อง การได้รับเบี้ยความพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้เสนอแนะว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ควรพิจารณาควบคู่กับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการด้วย ทั้งนี้ สภาพทางกฎหมายของคนพิการในประเทศไทย มีสภาพกีดกันการพัฒนาสังคมและกีดสิทธิมนุษยชน แต่ในสังคมไทยยังมองว่า เป็นเรื่องของการจัดสวัสดิการ

สังคม (Social Welfare) มากกว่า เพราะฉะนั้น ในทางปฏิบัติจึงยังเป็นเรื่องของเวทนานิยมอยู่ โดยไม่มองว่าเป็นเรื่องของฐานสิทธิ แม้กระทั่งคำนิยามของคำว่า “คนพิการ” ตามกฎหมาย ยังนำเอาความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสภาพแวดล้อมมาพิจารณาร่วมกันกล่าวคือ สภาพแวดล้อมไม่ตีบวกข้อจำกัดของบุคคล ซึ่งมีผลเท่ากับความสามารถ นอกจากนั้น ถ้าสำรวจความสามารถในประเทศไทยจะพบว่า ยังนำเอาลักษณะทางการแพทย์เป็นตัวกำหนด โดยไม่นำเอาปัจจัยสภาพแวดล้อมมาพิจารณากำหนดเลย จะเห็นได้ว่า โดยแท้จริงแล้ว ความพิการนั้นเกิดจากความตระหนักรู้ว่าตนเองมีข้อจำกัดอะไร และสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับตนเองหรือไม่ต่างหาก

คณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ มอบหมายให้**คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการพิจารณาศึกษา** แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อ**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕** ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ร่วมกับสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยจัดโครงการจัดทำข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) **เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็น** จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะในการกำหนดทิศทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ และ (๒) **เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕** เพื่อนำเสนอต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำแผนดังกล่าว และจะได้ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านคนพิการในการจัดสมัชชาคนพิการระดับภูมิภาค จำนวน ๔ ภาค ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเสนอแนะมาใช้สังเคราะห์จัดทำข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ต่อไป **ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจะได้รวบรวมข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นร่างข้อเสนอแนะฯ** เพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับการจัดสัมมนาเปิดรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อนำความเห็นจากการสัมมนามาสังเคราะห์และจัดทำรายงานข้อเสนอแนะต่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑.๒ พิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้เชิญอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และผู้แทนจากองค์กรด้านคนพิการ จำนวน ๒๐ องค์กร เข้าร่วมประชุมหารือ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ

“ศูนย์บริการคนพิการ” เกิดขึ้นภายใต้กฎหมายซึ่งมีหลักการสำคัญว่า ศูนย์บริการจะเป็นกลไกเชิงประสิทธิผลที่จะทำให้คนพิการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิของคนพิการ ในศูนย์บริการคนพิการได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ใน ๒ มาตราสำคัญคือ มาตรา ๒๐/๓ กำหนดให้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และมาตรา ๒๐/๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ศูนย์บริการคนพิการว่า ๑) ต้องสำรวจ ติดตาม ปัญหาคนพิการ จัดทำข้อมูล และ ๒) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ การช่วยเหลือ

รับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ และ ๓) ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับบริการ เช่น บริการล่ามภาษามือ อุปกรณ์เครื่องช่วยฟัง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประสานส่งต่อคัดกรองให้ได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็น และประสานหน่วยงานรัฐเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงบริการทรัพยากร ในการพัฒนาคุณภาพตัวเอง เป็นต้น

ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการจะแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ ๑) ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ศูนย์บริการนี้องค์กรด้านคนพิการ องค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นใดที่เข้าเกณฑ์ก็สามารถจัดตั้งศูนย์บริการได้ ให้บริการทางด้านสำรวจ ค้นหา ประสานส่งต่อ การศึกษาฝึกอาชีพ จัดหางาน สุขภาพ มาตรฐานองค์กร จดทะเบียนออกบัตรคนพิการ อื่น ๆ ล่ามภาษามือ รับเรื่องร้องเรียน และข้อมูลข่าวสารต่างๆ และ ๒) ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด หรือเรียกว่า พก.จังหวัด เป็นศูนย์บริการที่ดำเนินการโดยภาครัฐเท่านั้น

คุณสมบัติการจัดตั้งศูนย์บริการ คือ ๑) เป็นองค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเพื่อคนพิการ หรือองค์กรอื่นที่มีประสบการณ์ให้บริการคนพิการ และ ๒) ได้รับการรับรองมาตรฐาน ตามมาตรา ๖ (๑๐)

อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการมีข้อสังเกตว่า กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการควรสร้างมาตรฐานในการจัดทำหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถประเมินคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการของศูนย์บริการคนพิการได้ นอกจากนี้ยังควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการ การสนับสนุนงบประมาณด้วย

สรุปประเด็นซึ่งผู้แทนองค์กรด้านคนพิการได้ตั้งข้อสังเกตและแสดงความคิดเห็น

๑. ประเด็นหลักประกันของคนพิการเพื่อให้ได้รับสิทธิในการเข้าถึงบริการที่จำเป็น ในระยะเริ่มต้นที่ศูนย์บริการคนพิการยังไม่ครบทุกพื้นที่ จะมีหลักประกันอย่างไรว่าคนพิการจะสามารถขอรับบริการตามสิทธิของคนพิการได้ รวมถึงประเด็นความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมายในการเข้ารับบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไปนั้น เห็นว่าศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่จัดตั้งโดยส่วนราชการท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐควรเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาชน และควรมีการกำหนดตัวชี้วัดว่าเมื่อท้องถิ่นใดมีองค์กรด้านคนพิการที่ทำหน้าที่ให้บริการคนพิการที่สมบูรณ์แล้ว ท้องถิ่นดังกล่าวก็ไม่ควรจัดทำบริการนั้น ๆ

๒. กรณีองค์กรเพื่อคนพิการซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ อาทิ มูลนิธิธรรมมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมูลนิธิพระมหาไถ่ เพื่อการพัฒนาคนพิการ มีพื้นที่ในการให้บริการกว้างขวางทั่วประเทศ และมีกิจกรรมหลากหลายด้าน เมื่อองค์กรสาขาใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรแล้วสามารถขอจดทะเบียนเป็นศูนย์บริการคนพิการ เช่นเดียวกับองค์กรของคนพิการระดับประเทศหรือไม่ และมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการขอรับการสนับสนุน ในฐานะเป็นศูนย์บริการคนพิการอย่างไร

๓. บุคลากรที่ทำงานในศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรของรัฐ และเนื้องานจะมุ่งเน้นไปที่การให้บริการข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ และการประสานงานระหว่างองค์กรคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อให้บริการด้านการให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีความแม่นยำ มีความเป็นปัจจุบัน และรวดเร็วมากขึ้น ควรให้คนพิการแต่ละประเภทได้เข้าไปทำงานในส่วนดังกล่าวด้วย

๔. รูปแบบของศูนย์บริการคนพิการ ซึ่งมีรูปแบบเช่นเดียวกันศูนย์บริการของกระทรวงอื่น ๆ
เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งอาจมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน การดำเนินงานในอนาคตจะมีปัญหาหรือไม่ โดยนายสมณเทียร บุญตัน ประธาน คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า แนวคิดการประสานส่งต่อคนพิการไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับบริการที่จำเป็นและครบถ้วน ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่ต้องการให้ภาคประสังคมที่มีความยืดหยุ่น ไม่สังกัดกระทรวงใดสามารถให้บริการแบบบูรณาการได้ กฎหมายจึงกำหนดให้มีความยืดหยุ่นเพื่อเปิดช่องให้สามารถจัดทำบริการอื่น ๆ ได้ เพียงแต่ในการขอรับเงินสนับสนุนก็ต้องไปเกาะเกี่ยวกับกระทรวงที่สามารถรับบริการดังกล่าวมาจัดทำได้

๕. ประเด็นปัญหาการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการของศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ
คนพิการ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทางสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้เข้ามาตรวจสอบเอกสารของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัดชลบุรี หรือ พมจ.ชลบุรี และได้แจ้งว่า พมจ.ชลบุรี ไม่สามารถเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการให้กับทางศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดชลบุรีได้ ต้องให้ผู้ช่วยคนพิการมารับค่าตอบแทนกับ พมจ.ชลบุรี โดยตรง ทั้งนี้ เมื่อมีการจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการแล้ว จะมีแนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายอย่างไร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในการขอจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการที่จังหวัดชลบุรี โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีให้ความเห็นว่าผู้ที่ขอยื่นไม่สามารถรับรองคณะกรรมการองค์กรทั้งชุดได้ เกิดความยุ่งยากทางเอกสาร ต้องแก้ไขเอกสารโดยให้กรรมการแต่ละคนลงลายมือชื่อรับรองเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม

๖. ประเด็นการขอจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการเพื่อให้บริการคนพิการทางจิต โดยสมาคมสายใยครอบครัว มีความมั่นใจ ด้านความเชี่ยวชาญและความพร้อมในการดำเนินงานเป็นศูนย์บริการคนพิการ ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรแล้ว แต่ยังมีความห่วงใยผู้รับบริการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นคนพิการ เนื่องจากผู้ป่วยทางจิตเวชมีความซับซ้อนมาก ทั้งความเป็นผู้พิการและความบกพร่องทางจิต และไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นคนพิการ ด้วยปัญหาหลายอย่าง ทั้งปัญหาทางทะเบียนราษฎรหรือกระบวนการในการประเมินให้เป็นผู้พิการทางจิตของบุคคลทางการแพทย์ ที่ยังมีความสับสนและมีความซับซ้อน ต้องมีระยะเวลาในการประเมินกว่า ๕ ปี หรือแพทย์บางท่านให้ความเห็นว่าไม่ควรไปขึ้นทะเบียนเป็นคนพิการ ทั้งนี้ หากสมาคมได้ขอตั้งศูนย์บริการคนพิการเพื่อให้บริการคนพิการทางจิต ซึ่งผู้ป่วยทางจิตมีความจำเป็น ต้องได้รับการและเข้ารับการรักษาอย่างทันที หากผู้รับบริการบางคนไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ศูนย์บริการคนพิการจะสามารถให้บริการและได้รับการสนับสนุนงบประมาณได้หรือไม่

สรุปประเด็นซึ่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ชี้แจงประเด็นข้อสังเกตข้อซักถาม และได้แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. ประเด็นอำนาจหน้าที่ของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งจัดตั้งโดยส่วนราชการท้องถิ่น จากการหารือร่วมกับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยืนยันว่าท้องถิ่นไม่มีความเชี่ยวชาญ ความชำนาญการ ในการให้บริการคนพิการเช่นเดียวกับองค์กรคนพิการที่มีความชำนาญและสะสมประสบการณ์มาเป็นเวลานาน และเห็นตรงกันว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานพื้นที่ ที่คนพิการรู้จักดี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานด้านคนพิการ บริการหลักที่ท้องถิ่นจะให้บริการคนพิการ คือ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การประสาน ส่งต่อคนพิการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ท้องถิ่นจะเป็น

หน่วยงานในการประสานงานและเป็นแหล่งบริการข้อมูลข่าวสารให้กับคนพิการส่วนการให้บริการที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านนั้นเป็นหน้าที่ขององค์กรด้านคนพิการ

๒. ประเด็นประเภทการให้บริการคนพิการ ได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่การยื่นเรื่องขอตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งทั้งส่วนราชการท้องถิ่นและองค์กรด้านคนพิการ ต้องยื่นแบบคำขอซึ่งระบุรายละเอียดต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการ วัตถุประสงค์ในการจัดบริการ ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการ ได้กำหนดไว้ ๓ กลุ่ม คือ คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะพิการ ดังนั้น ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ที่เป็นของส่วนราชการท้องถิ่นหรือองค์กรด้านคนพิการ ต้องจัดบริการตามที่ได้ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับฯ ที่ได้ยื่นขอจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป

๓. ประเด็นองค์กรด้านคนพิการระดับชาติ อาทิ ศูนย์บริการคนพิการตาบอดแห่งชาติ ซึ่งได้ยื่นจัดตั้งในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครแล้ว การยื่นขอจัดตั้งต้องยื่นที่ พก. ตามพื้นที่ตั้งซึ่งตั้งอยู่ ที่กรุงเทพมหานคร แต่การให้บริการสามารถให้บริการคนตาบอดในพื้นที่อื่น ๆ ได้ กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องให้บริการเฉพาะในพื้นที่ที่ขอจัดตั้งเท่านั้น แต่กรณีเป็นศูนย์บริการของส่วนราชการท้องถิ่นจะถูกกำหนดพื้นที่การให้บริการไว้ตามอำนาจการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

๔. ประเด็นมาตรฐานของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป จะมีความแตกต่างกันเฉพาะขั้นตอนแรกในการขอตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป โดยองค์กรด้านคนพิการต้องได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ ตามมาตรา ๖ (๑๐) ก่อน ส่วนราชการท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ ไม่ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กร เนื่องจากเป็นส่วนราชการอยู่แล้ว สามารถขอตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปได้เลย แต่เมื่อได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแล้ว ทุกศูนย์ต้องผ่านมาตรฐานการดำเนินการและการให้บริการ ซึ่งถูกกำหนดไว้ใน “หมวด ๔ มาตรฐานการดำเนินการและการให้บริการแก่คนพิการของศูนย์บริการคนพิการ” ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับศูนย์บริการคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาระหว่างการศึกษาระหว่างการศึกษามาตรฐานดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพื่อประกาศใช้ต่อไป

๕. ประเด็นจำนวนการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งโดยส่วนราชการท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐมากกว่าองค์กรด้านคนพิการนั้น เนื่องจากการที่ พก. ได้ลงพื้นที่เพื่อชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ในหลายจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้ความสนใจและสนับสนุน พร้อมทั้งได้มอบนโยบายลงไปยังท้องถิ่นให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ จึงทำให้ท้องถิ่นมีการตื่นตัวขอจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปเป็นจำนวนมาก ส่วนองค์กรด้านคนพิการก็มีความตื่นตัวเช่นเดียวกัน ซึ่งเริ่มมีการขอจัดตั้งแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำร่างระเบียบ ข้อบังคับและจัดทำรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในการขอจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ทั้งนี้ ระยะเวลาและขั้นตอนในการพิจารณาขอจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปนั้น ในระเบียบได้กำหนดระยะเวลาไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน

๖. ประเด็นการสนับสนุนงบประมาณสำหรับศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งจะมีการสนับสนุนงบประมาณต่างกัน ศูนย์บริการคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการสนับสนุนตามขนาดของท้องถิ่น ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และจะไม่ได้รับการสนับสนุน ค่าตอบแทนบุคลากร ซึ่งจะสนับสนุนงบประมาณเฉพาะในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มี อาทิ เช่น การประชุม

คณะทำงาน ส่วนองค์กรด้านคนพิการ จะมีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ การปรับปรุงสถานที่ นอกจากนี้ ประเด็นการสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัว สำหรับการจัดการบริการให้คนพิการนั้น ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณา ศึกษา แต่ในบางบริการซึ่งมีระเบียบกำหนดไว้แล้ว สามารถดำเนินการจ่ายค่าใช้จ่ายได้เลย อาทิ บริการล่าม ภาษามือ บริการผู้ช่วยคนพิการ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยของคนพิการ เป็นต้น

๗. ประเด็นการมีส่วนร่วมของคนพิการแต่ละประเภท การดำเนินงานของ พก. ได้เชิญผู้แทน จากคนพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมโดยตลอด ตั้งแต่การกำหนดนโยบายไปจนถึง การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นส่วนที่ดีที่ทำให้ได้รับข้อมูลประกอบการดำเนินงานที่รอบด้าน และเป็นการสร้างพลังให้เกิดความเข้มแข็งในการต่อรองสำหรับการดำเนินงานด้านคนพิการ

๘. ประเด็นหลักประกันสำหรับคนพิการเพื่อให้ได้เข้าถึงสิทธิ เนื่องจากปัจจุบันมี “ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด” ครอบคลุมทุกจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ดูแลด้านคนพิการในทุกๆ เรื่องอยู่แล้ว ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดยังต้องมีภารกิจหน้าที่ในการให้บริการคนพิการ จนกว่าจะมีศูนย์บริการ คนทั่วไปครอบคลุมในพื้นที่นั้น ๆ อำนาจหน้าที่ของ “ศูนย์คนพิการระดับจังหวัด” ส่วนใหญ่เป็นอำนาจหน้าที่ ในการกำกับดูแล หรือ Regulator แต่ได้เปิดช่องไว้ใน “ข้อ (๖) ให้บริการความช่วยเหลือเพื่อให้นักพิการเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด เฉพาะในกรณีไม่มีศูนย์ให้บริการในเรื่องนั้น ๆ” ซึ่งต้อง ยอมรับว่าการจะดำเนินการให้มีศูนย์บริการคนพิการทั่วไปให้เต็มพื้นที่ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลา ดังนั้น การเปิด ช่องให้ศูนย์บริการคนพิการประจำจังหวัดสามารถทำหน้าที่ให้บริการได้ เนื่องจากข้อจำกัดในระยะเริ่มต้นที่ ยังไม่มีศูนย์บริการคนพิการทั่วไปให้เต็มพื้นที่ เพื่อเป็นหลักประกันให้นักพิการสามารถเข้าถึงสิทธิคนพิการได้ โดยให้ศูนย์บริการคนพิการประจำจังหวัดได้จัดการในเรื่องนั้น ๆ ไปก่อน เมื่อในอนาคตมีศูนย์บริการคน พิการทั่วไปให้เต็มพื้นที่และสามารถให้บริการคนพิการได้ครอบคลุมแล้ว ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดก็ จะสามารถทำหน้าที่ Regulator ได้อย่างสมบูรณ์

๙. ประเด็นการโอนเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการให้บริการกับคนพิการ จะมีการโอน งบประมาณไปให้จังหวัด และจังหวัดจะนำงบประมาณดังกล่าวไปยังหน่วยงาน กรณีปัญหาการเบิกจ่าย งบประมาณของจังหวัดชลบุรี พก.จะได้เข้าไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงต่อไปทั้งนี้ ในอนาคต เมื่อมีการจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการ ขั้นตอนการโอนเงินงบประมาณก็มีการดำเนินงานเช่นเดียวกัน คือ พก. โอนไปยังจังหวัด จากนั้นจังหวัดโอนไปยังศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และศูนย์บริการคนพิการทั่วไปก็นำไป จ่ายเป็นค่าบริการสำหรับคนพิการต่อไป โดยการสนับสนุนงบประมาณสำหรับศูนย์บริการคนพิการ เมื่อ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการแล้ว ศูนย์จะต้องจัดทำแผนการให้บริการและงบประมาณที่ ต้องใช้เสนอขึ้นมา ซึ่ง พก. ก็จะอนุมัติตามแผนค่าใช้จ่ายตามที่เสนอ สำหรับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอน การขอจดทะเบียนเป็นศูนย์บริการคนพิการของจังหวัดชลบุรี พก.จะรับข้อมูลดังกล่าวเพื่อเข้าไปตรวจสอบ และดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

๑๐. ประเด็นการจัดหางานให้แก่คนพิการ พก.ได้หารือกับกระทรวงแรงงานแล้วว่า ศูนย์บริการคนพิการสามารถให้บริการจัดหางานให้กับคนพิการได้ เนื่องจากถือเป็นบริการหนึ่งในหลาย บริการของศูนย์บริการคนพิการ แต่การตั้งเป็น “ศูนย์จัดหางาน” ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขัดต่อ กฎหมายของกระทรวงแรงงาน แต่กรณีบริการจัดหางานที่เป็นบริการอย่างหนึ่งของศูนย์บริการ คนพิการ สามารถให้บริการได้ แต่จะไปขอเงินสนับสนุนจากกระทรวงแรงงานตามกฎหมายจัดหางานไม่ได้

๑๑. ประเด็นการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการมีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารของคนพิการทางการได้ยิน นั้น ปัจจุบัน พก. ได้เสนอให้ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดทุกแห่ง ให้มีระบบบริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS) และในอนาคตจะขยายออกไปยังท้องถิ่นที่จัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการต่อไป

๑๒. ประเด็นการให้บริการผู้ป่วยทางจิตที่ยังไม่บรรเทาอาการ และจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างทันที่ทันที่นั้น ศูนย์บริการคนพิการสามารถให้บริการได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของผู้รับบริการนั้นรวมถึงการดูแลคนพิการที่มีแนวโน้มที่จะพิการด้วย เพื่อให้บริการดูแลรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่จะต้องเป็นคนไทยที่มีบัตรประจำตัวประชาชน

๑๓. ประเด็นการให้ความช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีสถานทางทะเบียนราษฎร ซึ่งมีการกำหนดมาตรการเพื่อดูแลคนพิการกลุ่มดังกล่าวตามสิทธิมนุษยชนและตามความเหมาะสม ในมาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่ในทางปฏิบัติยังติดปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งได้มีการประชุมยกร่างระเบียบตามมาตรา ๑๙/๑ โดยเชิญหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานคนพิการเข้าประชุม เพื่อหารือกันว่าแต่ละหน่วยงานจะสามารถดูแลคนพิการตามศักยภาพและงบประมาณของแต่ละหน่วยงานได้อย่างไร ซึ่งก็ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ในขณะนี้อยู่ระหว่างรอแต่ละหน่วยงานส่งข้อมูลดังกล่าวกลับมา

จากนั้น คณะอนุกรรมการกรรมาธิการกิจการคนพิการได้พิจารณาติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ และเร่งรัดให้มีการจัดทำหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณสำหรับศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เนื่องจากศูนย์บริการคนพิการทั่วไปมีความสำคัญต่อทางด้านส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพราะว่า เป็นกลไกในการขับเคลื่อนและทำให้สิทธิของคนพิการเกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์อื่นซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ด้านคนพิการในระดับเอเชียแปซิฟิก และตัวชี้วัดในการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ รวมถึงยังเป็นมิติหนึ่งของการปฏิรูปสังคมที่จะกระจายบริการไปสู่ระดับพื้นที่ภูมิภาคและระดับองค์กรภาคประชาสังคมร่วมกับภาครัฐ จึงควรกำหนดค่าใช้จ่ายเป็นรายการแยกต่างหากจากกัน แต่ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดโอกาสให้ศูนย์บริการคนพิการสามารถจัดทำรูปแบบของรายการได้เอง มิฉะนั้นจะทำให้เสียงงบประมาณจากการเบิกทุกรายการ รวมถึงการกำหนดค่าใช้จ่ายที่เป็นกลางสำหรับบุคคลทั่วไปใช้บริการ โดยศูนย์บริการคนพิการจะต้องทำแผนการให้บริการเฉพาะบุคคลเพื่อทำให้เกิดความยืดหยุ่นมากกว่าการทำแผนแบบโครงการ และได้เรียนเชิญอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าการจัดทำหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณสำหรับศูนย์บริการคนพิการทั่วไป

ทั้งนี้ ผู้แทนจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ได้ชี้แจงว่า พก. ได้ดำเนินการเรื่องศูนย์บริการคนพิการมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำเกณฑ์ด้านการเงินและด้านอื่นสำหรับสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการ โดยมีผู้แทนองค์กรของคนพิการ ผู้แทนมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ ผู้แทนศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการจังหวัดนนทบุรี ผู้แทนสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ผู้แทนสำนักแผนงานสนับสนุนระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ผู้แทนมูลนิธิสร้างสรรค์สังคมและสุขภาวะ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทน

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี ซึ่งร่างเกณฑ์อัตรารวเงินสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ประกอบด้วย (๑) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป (๒) ค่าบริหารจัดการศูนย์บริการคนพิการทั่วไป (๓) ค่าจัดบริการสำหรับคนพิการตามภารกิจ (๔) การให้บริการช่วยเหลือคนพิการหรือผู้มีแนวโน้มจะพิการให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพหรือได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่เหมาะสม และ (๕) การประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐได้รับการสนับสนุนงบประมาณ นอกจากนี้ พก. ยังได้มีหนังสือรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ ดังนี้

(๑) อนุญาตจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป จำนวนทั้งสิ้น ๒๓๒ ศูนย์ จำแนกเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่จัดตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๐๓ ศูนย์ โรงพยาบาล ๔ ศูนย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ๓ ศูนย์ และองค์กรด้านคนพิการซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานตามมาตรา ๖ (๑๐) จำนวน ๒๒ ศูนย์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

(๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดทำเกณฑ์ด้านการเงินและด้านอื่นสำหรับสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการ” วันที่ ๙ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมริเวอร์โรสเพลส จังหวัดนนทบุรี โดยที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการจัดบริการ และยกร่างเกณฑ์อัตรารวเงินสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เพื่อเสนอคณะทำงานจัดทำระบบการจัดบริการศูนย์บริการคนพิการพิจารณา

(๓) รายงานผลความคืบหน้าในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ โดยได้รายงานข้อมูลการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปและรายงานผลการประชุมจัดทำเกณฑ์ด้านการเงินและด้านอื่นสำหรับสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการ ซึ่งที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การสนับสนุนการฝึกอาชีพ การจัดทำแผนพัฒนาคนพิการรายบุคคล และการติดตามประเมินผล การจัดทำหลักสูตรบริการที่มีความเฉพาะ บริการพื้นฐานที่ศูนย์บริการคนพิการทุกศูนย์ต้องดำเนินการ และการกำหนดกรอบหรือขอบเขตการบริการให้ชัดเจน

(๔) จัดประชุมคณะทำงานจัดทำระบบการจัดบริการศูนย์บริการคนพิการ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้พิจารณาเกณฑ์การสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ในกรณีจัดตั้งโดยองค์กรด้านคนพิการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และกำหนดจัดประชุมเพื่อพิจารณาเกณฑ์การสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ในกรณีจัดตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ และจะนำเสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อพิจารณาประกาศใช้เกณฑ์การสนับสนุนด้านการเงินและด้านอื่นแก่ศูนย์บริการคนพิการ ทั้งนี้ หากผลการพิจารณาเป็นประการใดจะได้รายงานให้ทราบต่อไป

๑.๓ พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาศึกษาปัญหาคนพิการไม่มีสถานะทางการทะเบียนราษฎร ร่วมกับคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสในคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สถาปนิกรูปแห่งชาติ โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ได้แก่ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรมการปกครอง และสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยที่ประชุมได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าประเด็นปัญหาคนพิการไม่มีสถานะทางการทะเบียนราษฎร มาตรา ๑๙/๑ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้คนพิการซึ่งไม่มีสถานะการทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร อาจได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ นอกจากนี้ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดไว้ว่าเพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และวรรคสาม ได้กำหนดไว้ว่าการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการและอายุบัตรประจำตัวคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด แต่ในข้อ ๖ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร และการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ และการขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ระบุว่า “คนพิการซึ่งมีสัญชาติไทยไม่ว่าจะอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่นอาจยื่นคำขอมิบัตรต่อสำนักงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด หรือหน่วยงานของรัฐ ตามที่ผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด แล้วแต่กรณี” ในขณะที่ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้ระบุว่า คนพิการที่ประสงค์ยื่นคำขอมิบัตรจะต้องเป็นคนพิการที่มีสัญชาติไทยแต่อย่างใด ดังนั้น การออกระเบียบฯ ว่าด้วยการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ โดยระบุว่าคนพิการที่ยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ จะต้องเป็นคนพิการที่มีสัญชาติไทย จึงเป็นการออกกฎหมายลำดัดปรองเก็นกว่าหลักการของกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่าให้อำนาจไว้ อันอาจทำให้คนพิการที่มีสถานะทางทะเบียนบางกลุ่ม ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เช่น คนพิการที่ตกสำรวจ หรือบุตรของบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในราชอาณาจักร หรือคนพิการที่อยู่ระหว่างดำเนินการพิสูจน์/เปลี่ยนสัญชาติ ไม่สามารถยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการเพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ ได้

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้นำส่งข้อเสนอแนะต่อประเด็นปัญหาคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางการทะเบียนราษฎร เสนอต่ออธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อพิจารณาดำเนินการ จำนวน ๒ ประเด็น ดังนี้

(๑) ควรปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร และการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ และการขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๙ แห่ง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนทุกกลุ่ม ซึ่งในระเบียบสามารถกำหนดลำดับชั้นของสิทธิประโยชน์ของบุคคลที่มีสถานะแตกต่างกันได้

(๒) **เร่งรัดการดำเนินการออกระเบียบตามมาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖** เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อย่างไรก็ตาม **อนุกรมวิธีการได้พิจารณาและติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหาคนพิการไม่มีสถานะทางทะเบียน** ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ อย่างต่อเนื่อง โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้มีหนังสือรายงานความคืบหน้าตามผลการประชุมร่วมกับคณะอนุกรมวิธีการกิจการคนพิการเกี่ยวกับประเด็นคนพิการไม่มีสถานะทางทะเบียนว่า **เพื่อให้การดำเนินการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีสถานะการทะเบียนราษฎรตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖** ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า **คนพิการซึ่งไม่มีสถานะการทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ตามมาตรา ๑๙/๑ หมายถึง คนพิการสัญชาติไทยที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์สัญชาติหรือคนพิการที่ไม่มีเอกสารรับรองตัวบุคคล (Undocumented Person) ทั้งนี้ คณะอนุกรมวิธีการจะติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานประเด็นดังกล่าวข้างต้นเป็นระยะ ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป**

๑.๔ พิจารณาศึกษาแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

คณะอนุกรมวิธีการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ และแนวทางในการพิจารณาสนับสนุนโครงการสำหรับคนพิการ ตามมาตรการให้มีการกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม หรือ Universal Service Obligation (USO) โดยเชิญผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้าร่วมประชุมหารือหรือประเด็นการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของกองทุนวิจัยและพัฒนาโครงการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Universal Service Obligation : USO) ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินงานเป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากเกิดภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ถูกคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ชะลอโครงการดังกล่าวออกไปก่อน อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้จัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิดคู่ขนานโดยมุ่งเน้นการ

ขยายโครงข่าย และการสร้างทักษะการฝึกอบรมเพื่อที่จะให้บุคคลสามารถเข้าถึงได้เพิ่มมากขึ้น เช่น แผนการอบรมคอมพิวเตอร์สำหรับคนพิการ จำนวน ๓๐,๐๐๐ คน

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้มีข้อเสนอ ดังนี้ ๑) ควรกำหนดแนวทางการจัดโครงการฝึกอบรมโดยคำนึงถึงประเภทการศึกษาและการใช้ประโยชน์ของคนพิการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะความจำเป็นผู้เข้าอบรมด้วย เนื่องจากความพิการในแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ ในการจัดทำแผนดังกล่าว ๒) ควรคำนึงถึงความจำเป็นในการจัดบริการโทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดความครอบคลุม เพื่อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงการให้บริการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะรวบรวมข้อเสนอต่างๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงและนำเสนอร่างแผนฉบับดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป และ ๓) ควรดำเนินการตามภารกิจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับโดยเท่าเทียม ทั่วถึง และเป็นธรรม มากกว่าการมุ่งหากำไรเป็นหลัก

๑.๕ พิจารณาศึกษาระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล”

คณะกรรมการสิทธิฯ ได้เรียนเชิญ ดร.ไกรยศ ภัทรวาท ผู้เชี่ยวชาญนโยบายด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล” โดยให้ข้อมูลว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีเด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาสเป็นจำนวนมาก เป็นสาเหตุที่สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) นำมาเป็นต้นแบบในการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ที่มีถนนสายเดียว การเดินทางที่ยากลำบากกว่าจะถึงอำเภอเมือง ทำให้แม่ที่ตั้งครรภ์หลายรายเกิดความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด หรืออุ้งน้ำค้ำแตกเดินทางมาคลอดในตัวเมือง จึงทำให้เด็กที่อยู่ในครรภ์เกิดภาวะเสี่ยงต่อการพิการ ทำให้เด็กที่เกิดมามีความพิการหลายคน หรือเด็กบางรายที่มีความพิการอยู่แล้วจะเข้ามารักษาในเมืองก็ไม่สามารถมาพบแพทย์ได้ทันเวลาที่เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทางจึงทำให้เด็กพิการบางรายมีอาการสาหัสเพิ่มขึ้น

ในด้านการศึกษามีระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าการศึกษาให้สิทธิและโอกาสกับเด็กไทยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ยากจน พิการ และด้อยโอกาส การศึกษาต้องเท่าเทียมกัน แต่ในการปฏิบัติกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีสภาพบังคับ เด็กไทยหลายล้านชีวิตที่อยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนเด็กกลุ่มนี้จึงไม่มีความพร้อมในทางทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ต้องใช้ชีวิตยากลำบากในตลาดแรงงาน เด็กพิการที่มีปัญหาเหล่านี้เพิ่มขึ้นเป็น ๒ - ๓ เท่าตัว เพราะตัวเด็กเองไม่สามารถที่จะดูแลตนเองได้ จึงทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือญาติต้องออกจากตลาดแรงงานเพื่อมาดูแลเด็กพิการหรือเด็กด้อยโอกาส

หลักการพื้นฐานที่หน่วยงานนำมาใช้วิจัยครั้งนี้ คือ ดึงกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานร่วมกันทั้งหมด ๕ กระทรวงหลัก คือ (๑) กระทรวงศึกษาธิการ (๒) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๓) กระทรวงสาธารณสุข (๔) กระทรวงมหาดไทย และ (๕) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ได้ประสานกับทางมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขา เช่น นักเศรษฐศาสตร์ วิศวกร และนักการศึกษาแพทย์ เข้าร่วมโครงการ

การพัฒนาโครงการประกอบด้วย ๓ ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ ๑. Benefit Package ชุดสวัสดิการขั้นพื้นฐาน แม้ว่าแต่ละหน่วยงานจะมีชุดสิทธิประโยชน์ให้แก่เด็กและเยาวชนอยู่แล้วแต่ข้อมูลยังคงกระจัดกระจาย เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าเด็กแต่ละคนมีความพิการหรือด้อยโอกาสแล้วจะต้องไปขอรับสิทธิที่ใด สิทธิอยู่ที่ใคร และต้องพาไปติดต่อหน่วยงานใดบ้าง และมีสิทธิอะไรบ้าง ทีมวิจัยจึงบูรณาการองค์ความรู้ดังกล่าวออกมาเป็นพจนานุกรมสิทธิประโยชน์ของเด็กด้อยโอกาสและจะขยายผลไปสู่เด็กกลุ่มอื่นๆต่อไปในอนาคต ส่วนที่ ๒. Unit Cost เป็นเรื่องที่สำคัญมาก การที่หน่วยงานในพื้นที่จะรู้ได้ว่าต้นทุนต่อหน่วยต่อหัวของเด็กด้อยโอกาสมีจำนวนเท่าใด แล้วหน่วยงานของรัฐจะจัดสรรงบประมาณให้อย่างไร เช่น ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเด็กพิการจำนวน ๑๐๐ – ๑,๐๐๐ คน แต่กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณให้เพียง ๘๐ คนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าต้นทุนที่แท้จริงซึ่งสามารถสนับสนุนคนพิการได้มีไม่เพียงพอที่เด็กทุกคนจะได้รับสิทธิ การที่งบประมาณไม่เพียงพอทำให้คุณภาพชีวิตเด็กพิการในพื้นที่มีปัญหา ดังนั้น จึงควรคิดจากจำนวนเด็กที่แท้จริงก่อนที่จะจัดสรรงบประมาณลงไป และ ส่วนที่ ๓. ระบบสารสนเทศ เป็นการบูรณาการ Benefit Package และ Unit Cost เข้าด้วยกัน เพื่อให้การทำงานขยายผลไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ได้ต่อไป

สถาบันวิจัยรามจิตติได้สำรวจว่าสถานการณ์ความด้อยโอกาสของเด็กและเยาวชนไทย ได้ผลดังนี้ ๑) มีเด็กไทยกว่า ๒ ล้านคนยังขาดโอกาสทางการศึกษา ๒) เด็กกลุ่มเสี่ยงอีกกว่า ๒ ล้านคน ยังประสบปัญหาความด้อยโอกาสต่าง ๆ และกำลังจะหลุดออกจากระบบการศึกษา และ ๓) มีเด็กไทยเพียง ๑ ใน ๑๐ คนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาและจบระดับอุดมศึกษาแล้วมีงานประจำทำทันทีภายใน ๑ ปี

สาเหตุที่ทำให้เด็กพิการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่ได้รับการศึกษา ได้แก่ ๑) งบประมาณศูนย์การศึกษาพิเศษไม่เพียงพอ ๒) การเดินทางไปศูนย์ฯ และโรงพยาบาลยากลำบาก และ ๓) ผู้ปกครองไม่มีค่าใช้จ่าย จึงของบประมาณสนับสนุนจากผู้ศึกษาในหลักสูตรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้ งบประมาณสร้างอาคารสำหรับเด็กด้อยโอกาสในอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า ช่วยให้สามารถขยายการดูแลเด็กเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวจาก ๑๐๐ คน เป็น ๒๐๖ คน ในระยะเวลา ๒ ปี ศูนย์สาขาของศูนย์การศึกษาพิเศษจึงเพิ่มขึ้นเป็น ๓ ศูนย์ คือ ศูนย์อำเภอแม่สะเรียง ศูนย์อำเภอปาย และศูนย์อำเภอปางมะผ้า ทางทีมวิจัยได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า เด็กพิการที่เหลือ จำนวน ๓๙๑ คน ภายใน ๕ ปีจะสร้างหลักประกันเต็มพื้นที่ได้ด้วยระบบนี้เช่นกัน และในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ มีการเปิดศูนย์ที่ ๔ ที่อำเภอแม่ลาน้อย โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักธุรกิจในพื้นที่

นอกจากนั้น แต่ละท้องถิ่นได้สนับสนุนงบประมาณจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ทำให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติหรือรอสัญชาติได้รับโอกาสศึกษาเช่นกัน ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่ท้องถิ่นที่ให้โอกาสเด็กซึ่งอยู่ในพื้นที่โดยไม่แบ่งแยกเด็ก

การบูรณาการข้อมูลข้ามกระทรวงใช้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง มี Case Manager ดูแลประสานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในสังกัดพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

เมื่อคัดกรองเด็กเข้ามาสู่ศูนย์แล้ว มีการวางแผนพัฒนาตลอดช่วงวัย โดยเป็นการวางแผนบูรณาการกันระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยส่งต่อไปรับบริการต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกอาชีพอย่างสอดคล้องกับสภาพความพิการของเด็ก

ขั้นตอนการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการรายกรณี ได้แก่ ๑) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสวัสดิการอันพึงได้รับแก่เด็กด้อยโอกาส ๒) คัดกรองและวางแผนการดูแลเด็กในเบื้องต้น ๓) ลดภาระการเดินทางของเด็กและผู้ปกครองไปยังหน่วยงานต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการข้อมูลพื้นฐานซ้ำ ๆ กัน จึงได้ส่งต่อข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถเห็นภาพรวมของการดูแลเด็กด้อยโอกาส รายกรณีและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ และ ๔) คำนวณค่าใช้จ่ายรวมในหลายมิติ (สุขภาพ การศึกษา สังคม ชุมชน) สำหรับการดูแลเด็กด้อยโอกาสแต่ละคน

อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการได้พิจารณาเห็นว่าระบบดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส “แม่ฮ่องสอนโมเดล” สามารถใช้กลไกทางกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งมีวัตรกรรมกำกับการข้ามกระทรวงที่มีความสอดคล้องกับระบบดังกล่าว คือ การจัดตั้งเป็น ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป โดยเมื่อจดทะเบียนแล้วจะสามารถรับเงินสนับสนุนเป็นรายหัว ทั้งนี้ การให้บริการดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการอยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษาการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้สามารถจัดตั้ง ศูนย์การเรียนเฉพาะคนพิการเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีแหล่งทุนสนับสนุนได้ทั้ง ๒ ช่องทาง

๑.๖ พิจารณาศึกษาการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ร่วมกับคณะกรรมการสังคมฯ พิจารณาการศึกษาการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุและคนพิการระดับประเทศ เพื่อการเข้าถึงสวัสดิการและบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง โดยเชิญผู้แทนจากกรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) ระบบฐานข้อมูลควรจัดทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งขณะนี้รัฐบาลได้ออกคำสั่งให้ดำเนินการในเรื่องของฐานข้อมูลภาครัฐแล้ว ฐานข้อมูลได้ไว้ ๔ ด้าน อาทิ ด้านภัยพิบัติ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และคนพิการ จะอยู่ในหมวดฐานข้อมูลภาครัฐ ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับหมายเลข ๑๓ หลัก ขณะนี้บัตรประจำตัวประชาชนสามารถใช้บริการกับตู้บริการของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้แล้ว โดยสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะสามารถรับรู้ข้อมูลของตนเองได้ว่ามีอะไรบ้าง อาทิ ประกันสังคม และในอนาคตตามสถานที่ต่างๆ ที่ใช้ระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารในชุมชนจะต้องมีระบบที่ประชาชนสามารถติดต่อได้โดยผ่านเลข ๑๓ หลัก แต่ปัญหาที่พบในขณะนี้ก็คือหน่วยงานต่าง ๆ มีระบบฐานข้อมูลที่แตกต่างกันและมีหลายระบบ ดังนั้น จะต้องมีการทำความเข้าใจกันและหารือร่วมกันในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ถึงแนวทางแก้ไข แล้วจึงมาจัดทำฐานข้อมูลกลางร่วมกันต่อไป

๒) การจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการควรบูรณาการพร้อมกับการทำบัตรประจำตัวประชาชน กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้เชื่อมโยงข้อมูลด้านคนพิการกับกรมการปกครองแล้ว โดยจะทำการตรวจสอบข้อมูลการยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวคนพิการก่อนที่จะนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลาง นอกจากนี้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการยังได้พัฒนารายละเอียดของข้อมูลรายบุคคลออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) กรณีการยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวคนพิการ โดยใช้วิธีการอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบสมาร์ทการ์ด และ ๒) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้

จัดให้บริการผ่านทางเว็บไซต์ (Web Service) เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบข้อมูลรายบุคคลและข้อมูลที่อยู่กับกรมการปกครอง รวมถึงสามารถตรวจสอบสถานภาพการมีชีวิตของคนพิการได้ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบงานในส่วนของการเชื่อมโยงข้อมูลกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการให้บริการเป็นไปตามกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านเทคโนโลยี และอยู่ระหว่างการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลการตรวจสอบสิทธิร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมถึงอยู่ระหว่างการบูรณาการข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการยังได้มุ่งเน้นให้บริการด้านสวัสดิการภายในกรมเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อที่จะทำให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้ รวมถึงการให้งบประมาณสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการหรือสมาคมคนพิการไปใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้เชื่อมโยงกับสำนักงานประกันสังคมในเรื่องการให้บริการเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงแบบรับส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ไม่ได้เชื่อมโยงการให้บริการผ่านทางเว็บไซต์ (Web Service)

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แม้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวยังไม่มีฐานะเป็นกรมก็ตาม แต่ก็ได้พัฒนาฐานข้อมูลด้านคนพิการอย่างต่อเนื่อง ส่วนการบูรณาการระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการนั้น ได้ทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ของกระทรวงแรงงานด้วย จะเห็นได้ว่า การพัฒนาฐานข้อมูลด้านคนพิการได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ แต่ปรากฏว่า หน่วยงานต่างๆ ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลของตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน อีกทั้งในส่วนของการศึกษาและรายได้ของคนพิการยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมการปกครองแบบระบบออนไลน์ได้

องค์กรปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับโอนภารกิจให้ดำเนินการในเรื่องของการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับเบี้ยความพิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับการช่วยเหลือจากกรมการปกครองในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของผู้สูงอายุผ่านเลข ๑๓ หลัก แต่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลการให้บริการผ่านทางเว็บไซต์ (Web Service) อีกทั้ง ขณะนี้กรมการปกครองได้ให้การตอบรับในเรื่องของการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้ว คาดว่าภายในปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๙ น่าจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกันได้อย่างเรียบร้อย

สำหรับในเรื่องของคนพิการนั้น สถาบันสิรินธรเพื่อการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติได้จัดทำฐานข้อมูลร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำมาสู่การวางแผนและร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในการดำเนินการให้สิทธิกับคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว โดยจะได้รับบัตรทองสำหรับคนพิการ (ท. ๗๔) และสามารถนำไปใช้บริการในทุกสถานพยาบาลได้ ในส่วนของโครงการผู้สูญเสียแขนขาที่เข้าร่วมกับ สปสช. ดำเนินการขยายบริการให้ไปรับบริการในโรงพยาบาลต่าง ๆ โดย สปสช. จะดำเนินการจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้ ซึ่งในขณะนี้ได้ดำเนินการครอบคลุมแล้วในอัตราส่วนร้อยละ ๙๐

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันนั้น หากมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบการส่งไฟล์ และปรับปรุงผ่านการให้บริการผ่านทางเว็บไซต์ (Web Service) แต่ข้อที่น่ากังวลอยู่ก็คือ ข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ไม่ตรงกัน ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมี ๒ วิธี ๑) การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้ตรงกัน และ ๒) การเพิ่มเขตข้อมูล (Field) ใหม่ ดังนั้น จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐหรือร่วมกันเพื่อเพิ่มเขตข้อมูล (Field) ใหม่เพื่อเป็นมาตรฐานกลางของประเทศในการวิเคราะห์เชิงภาพรวม

แนวทางที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำระบบฐานข้อมูล คือ ต้องมีหน่วยงานรัฐที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำระบบฐานข้อมูล โดยเริ่มจากการจัดทำตัวต้นแบบในการสร้างเว็บแบบฟอร์มสำเร็จรูป (Templates Form) ที่เป็นแบบฟอร์มกลาง และระบุรายการขั้นต่ำ (Minimum List) ที่จำเป็นสำหรับการจัดเก็บข้อมูลไว้แต่ละด้าน อาทิ ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการ ด้านประกัน แต่จะต้องมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ไว้ จะเห็นได้ว่า ในสหรัฐอเมริกา มีระบบฐานข้อมูลของประเทศอยู่ที่เดียวที่เป็นศูนย์กลางและหน่วยงานทั้งหมดจะต้องส่งข้อมูลไปไปยังศูนย์กลางดังกล่าว หากกระทรวงมหาดไทยรับที่จะดำเนินการจะต้องขยายการเพิ่มเขตข้อมูล (Field) เพื่อที่จะสามารถรองรับข้อมูลด้านคนพิการและด้านผู้สูงอายุได้ หรืออาจจะจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลของประเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวแทน โดยมีหน้าที่ ดังนี้ ๑) กำหนดมาตรฐานการเพิ่มเขตข้อมูลของประเทศขึ้นมาว่าควรมีจำนวนเท่าใด และ ๒) กำหนดนโยบายขึ้นมาเพื่อที่จะปรับปรุงข้อมูลในแต่ละด้านของประเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะกำหนดให้ปรับปรุงทุกๆ สิ้นปีก็ได้ และในอนาคตอาจจะจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการกับบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบัตรเดียวกัน โดยใช้ผ่านเลข ๑๓ หลัก ซึ่งอาจจะระบุสัญลักษณ์ของคนพิการไว้ที่ด้านหลังมุมขวาล่างของบัตรประชาชนก็ได้

คณะกรรมการสิทธิฯ ได้เสนอแนะให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเพิ่มเติม ๒ ประเด็น คือ ๑) การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงินเดือนซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสังคมขึ้นได้ รวมถึงอธิบายให้ประชาชนทราบว่าข้อมูลดังกล่าวนำไปทำอะไรบ้าง เพื่อประโยชน์อะไรบ้าง ข้อมูลจะนำไปเก็บไว้ที่ใดและรัฐจะบริหารจัดการข้อมูลอย่างไร และ ๒) หากคณะกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ดิตขัดเรื่องข้อกฎหมายประการใด ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอกฎหมายที่ต้องการแก้ไขต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๑.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องการออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกันได้

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับ Universal Design โดยนายสมชาย เจริญอำนวยสุข ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการสิทธิฯ จะได้นำประเด็นดังกล่าวปรึกษาหารือกับกระทรวงการคมนาคม เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อคนทุกกลุ่มในสังคม สามารถใช้ร่วมกันได้ เป็นการออกแบบสถานที่และสิ่งของต่าง ๆ รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสที่มีข้อจำกัดในการใช้หรือการเข้าถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ และสิ่งของเครื่องใช้ทั่ว ๆ ไปในสังคมโดยใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยในการออกแบบจะต้องคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่เป็นสากล และใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

นายสมชาย เจริญอำนวยสุข ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการสังคมฯ ได้ให้ข้อมูลว่า จะนำประเด็นดังกล่าวนี้ไปแจ้งอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ดำเนินการ ซึ่งประเด็นนี้ได้มีการทำหนังสือเวียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นส่วนราชการต้องมีการออกแบบสถานที่ให้กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสทุกคน สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

นอกจากนั้น คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำภาษาไทยเพื่อสื่อความหมายแนวคิด “UNIVERSAL DESIGN” หรือเรียกว่า “UD” โดยเชิญพันตำรวจโท บัณฑิต ประดับสุข อุปนายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์เข้าร่วมประชุม สืบเนื่องจากคำว่า “Universal Design” หรือ “UD” เป็นการออกแบบเพื่อรองรับความหลากหลายของมนุษย์ หรือ การออกแบบที่เป็นสากล แต่ในปัจจุบันมีการใช้คำว่า “อารยสถาปัตย์” ซึ่งถือเป็นการใช้คำที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจงจนเกินไป ทำให้เกิดความสับสนในสังคม ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยไม่เห็นด้วยกับการนำคำว่า “อารยสถาปัตย์” ไปใช้เรียกแทนความหมาย “Universal Design” หรือ “UD” เนื่องจากเป็นการให้คำจำกัดความในมุมมองของด้านสื่อสารมวลชนโดยไม่มีเหตุผลในทางวิชาการสนับสนุน

ดังนั้น คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ มีข้อเสนอแนะว่าวิธีการอย่างหนึ่งที่จะทำให้คำว่า “Universal Design” มีคำจำกัดความที่ชัดเจนขึ้น ควรมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายไทยเช่นเดียวกับที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจะได้ติดตามพิจารณาศึกษา เรื่องการออกแบบเพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมสามารถใช้ร่วมกันได้ต่อไป

๑.๘ พิจารณาศึกษาการบูรณาการงานคนพิการเข้ากับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

สืบเนื่องจากการประชุมสหประชาชาติระดับโลกเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ครั้งที่ ๓ (The Third U.N. World Conference on Disaster Risk Reduction) ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น เกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ซึ่งผลจากการผลักดันเรื่องดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕- ๒๐๓๐) ได้กล่าวถึงการผนวกรวมคนพิการเข้าไปด้วย ไม่ใช่ในฐานะผู้ได้รับการช่วยเหลือ แต่ในฐานะเป็นผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายพิเศษค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการ นอกจากนี้ การเข้าถึงสภาพแวดล้อมก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเกิดประสิทธิผลได้ ฉะนั้น จากกรอบการดำเนินงานดังกล่าว สามารถนำไปกำหนดเพิ่มเติมไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้น การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติจึงควรบูรณาการร่วมกันของทุกกลุ่ม คนพิการเองก็ต้องปรับทัศนคติเรียนรู้ และเข้าใจการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในภาวะภัยพิบัติ แผนการจัดการภัยพิบัติก็ต้องคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ของคนพิการ อาทิ แผนการอพยพผู้ประสบภัย และสถานที่พักพิง ซึ่งที่ผ่านมาคนพิการไม่สามารถอยู่ในสถานพักพิงได้เนื่องจากไม่มีการเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการ จึงทำให้คนพิการไม่ยอมย้ายออกมาอยู่สถานพักพิง รวมถึงแผนการจัดการภัยพิบัติชาติควรเป็นไปตามกรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยง

จากภัยพิบัติเซนได ดังกล่าวด้วย คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจึงได้ เชิญผู้แทนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติเข้าร่วมประชุมหารือประเด็นดังกล่าว

๑) ความเป็นมาในการหยิบยกเรื่องการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติมาพิจารณา เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยจะต้องไปตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องว่าด้วยสิทธิคนพิการ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และข้อบทหนึ่งในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) ได้บัญญัติเรื่องสถานการณ์ภายใต้ความเสี่ยงและภาวะฉุกเฉินในทางมนุษยธรรม (Situation of List and Humanitarian and Emergency) ซึ่งจะตั้งคำถามกับประเทศไทยว่า มีแผนจัดการภัยพิบัติที่ผนวกกรวม หรือความต้องการจำเป็นของคนพิการ และคนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งเหล่านี้ไว้หรือไม่ นอกจากนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ภัยพิบัติไว้เมื่อเกิดชินามิ ๓๑๑ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ ปรากฏว่าคนพิการเสียชีวิตมากกว่าคนทั่วไปถึงสองเท่า จึงเป็นสาเหตุสำคัญในการผลักดันเรื่อง การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ (Disability inclusive Disaster Risk Reduction (DIDRR)

กรณีจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรผนวกกรวมคนพิการไว้ในตัวชี้วัดด้วย เพื่อเป็นการยืนยันว่าประเทศไทยได้ปฏิบัติตามกรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕- ๒๐๓๐) เรื่องการเข้าถึงสภาพแวดล้อม (Accessibilities) ได้ถูกเสนอไว้ในการประชุม ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้อีกทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวางผังเมือง การออกแบบอาคาร ระบบการขนย้ายอพยพ การพัฒนาศูนย์พักพิง ฉะนั้น หากนำเรื่องเหล่านี้เข้ามาผนวกกรวมตั้งแต่เริ่มต้นย่อมเป็นสิ่งที่ดี

ส่วนใหญ่สำนักงานใหญ่ขององค์กรกลุ่มคนพิการ (Disabled People's Organization: DPO) จะอยู่ในเมือง แต่ว่า DPO ที่มีสาขาหรือมีองค์กรสมาชิกอยู่ในต่างจังหวัดเริ่มมีมากขึ้น บางองค์กรกลุ่มคนพิการมีสมาชิกทุกจังหวัด เพียงแต่ว่าจำนวนคนพิการต่อจำนวนคนทั่วไปมีจำนวนน้อย แม้ว่าจะมีคนมาก แต่เมื่อออกไปนอกขอบเขตการเป็นอยู่จะกระจัดกระจาย โอกาสที่คนพิการจะอยู่รวมกันเป็นชุมชนหรืออยู่กันอย่างหนาแน่นจะมีจำนวนน้อยมาก ฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทสูงมากในการจัดการ ในขณะที่ DPO ในเมืองมีระบบการติดต่อเครือข่ายสื่อสาร หรือมีที่อยู่อาศัยใกล้เคียงกัน เครือข่ายย่อมสามารถติดต่อกันได้ง่ายกว่า และเป็นที่ประจักษ์ของคนในชุมชนได้มากกว่าคนพิการที่อยู่ขอบเขต แต่อย่างไรก็ตามคนพิการที่อยู่ในขอบเขตอาจจะใกล้ชิดกับคนในชุมชนมากกว่าคนในเมืองก็ได้ อาจจะเป็นในเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือระบบเครือข่าย แต่ถ้าวัดถึงการรวมตัวเป็นกลุ่มในตัวเมืองจะเห็นได้ชัดเจนกว่า

๒) ผู้แทนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนให้มีความสอดคล้องกับ The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕- ๒๐๓๐ ไว้แล้ว

การบริหารศูนย์พักพิงของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดไว้คร่าวๆ โดยได้มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รับผิดชอบหลักโดยตรงในการบริหารจัดการทั้งหมดเกี่ยวกับคนที่อพยพไปอยู่อาศัยในศูนย์พักพิง

คู่มือหรือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะมีการปรับปรุงทุกปี ซึ่งแผนระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ จะมีข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการในพื้นที่ว่าอาศัยอยู่ ณ ที่ใด ซึ่งอาจจะไม่ได้จัดทำในรูปแบบของแผนที่ แต่อาจจะจัดทำในรูปแบบของบัญชีรายชื่อหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าไปให้การช่วยเหลือ ซึ่งจะแนบอยู่กับแผนของชุมชนนั้นๆ ไว้อยู่แล้ว ตามหลักการแนวคิดของการจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยคือ เมื่อภัยเกิดขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบก่อน เพราะว่าเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดมากที่สุด เมื่อภัยพิบัติขยายวงกว้างจนไม่สามารถจะรับมือได้ หน่วยงานในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับส่วนกลาง อาจจะลงไปให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน และส่งหน่วยงานต่างๆ ที่มีความชำนาญการลงไปจัดการเรื่องบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับความร้ายแรงของภัยพิบัติสาธารณะที่เกิดขึ้น

เรื่องของการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เคยให้การสนับสนุนงบประมาณลงไปในพื้นที่ระดับอำเภอ แต่เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอจึงทำให้มีการฝึกซ้อมแผนเพียงระดับจังหวัดปีละ ๒ ครั้ง เท่านั้น โดยกำหนดไว้ว่า จะทำการซ้อมแผนในพื้นที่ใดบ้าง และภัยที่จะซ้อมควรมีความเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงของในพื้นที่จังหวัดนั้น ๆ ว่าเสี่ยงภัยอะไรบ้าง อาทิ น้ำท่วม อัคคีภัย วาตภัย ภัยทางถนนต่าง ๆ และภัยขนาดใหญ่ในระดับศูนย์เขตจะทำการฝึกซ้อมปีละ ๑ ครั้ง โดยแบ่งออกเป็น ๑๘ ศูนย์เขต รวมการฝึกซ้อมแผนทั้งหมด จำนวน ๑๘ ครั้ง ส่วนในระดับชาติอยู่ระหว่างการดำเนินการซึ่งอาจจะทำการฝึกซ้อมแผนปีละ ๑ ครั้ง

หลักการในการซ้อมแผนประกอบด้วย ๑) จะต้องมีการซ้อมแผนบนโต๊ะว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร ฝึกซ้อมว่าในสถานการณ์นี้หน่วยงานใดมีส่วนเกี่ยวข้องและทำหน้าที่อะไรบ้าง และ ๒) การฝึกซ้อมแผนแบบออกไปจำลองสถานการณ์จริง ส่วนกรณีของคนพิการยังไม่ได้รับการมุ่งเน้นมากนักเพราะว่าการฝึกซ้อมแผนกรณีของคนพิการมีความละเอียดอ่อนมากในแต่ละขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการอพยพ การให้ความช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งจะต้องมีองค์ความรู้พอสมควร ซึ่งตรงจุดนี้จะต้องมุ่งเน้นให้สำคัญมากยิ่งขึ้น

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น ได้เริ่มดำเนินการเมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมา ซึ่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ประสานงานร่วมกับสำนักงานสหประชาชาติเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (The United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR)) มาตลอด เพราะฉะนั้น การยกร่าง The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕- ๒๐๓๐ ได้ถูกพิจารณาศึกษาในช่วงระยะเวลาของกรอบการดำเนินงานเฮียวโกะ (Hyogo Framework for Action ๒๐๐๕ – ๒๐๑๕) ด้วย ประกอบกับการมีส่วนร่วมในเวทีต่าง ๆ ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้เข้าร่วม โดยแผนใหม่ได้กำหนด ๔ ภารกิจหลัก ซึ่งประกอบด้วย การเข้าใจความเสี่ยง การส่งเสริมธรรมาภิบาลและความเข้มแข็งของสถาบันในการจัดการความเสี่ยง การลงทุนในภาคเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่รับรู้ปรับตัว และการเสริมสร้างการเตรียมความพร้อมเพื่อการรับมือที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ประเด็นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย จึงได้ยกขึ้นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย อีกทั้ง **แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีไปเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘** ภายหลังจากที่มีการประชุม ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น

ในส่วนของจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะเป็นหน่วยสนับสนุนในการจัดทำแผนในระดับชุมชนลงไป ในส่วนของระดับชาติเองจะกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการในส่วนต่าง ๆ อาทิ ช่วงเผชิญเหตุจะเชิญทุกภาคส่วนมาให้ความคิดเห็นว่ามีความต้องการอะไรบ้าง

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นเรื่องของทางปฏิบัติและแนวนโยบาย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดเตรียมเครื่องมือหรือวิธีการไว้อยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อนเกิดภัยพิบัติ รวมถึงกำหนดวิธีปฏิบัติต่อกลุ่มที่เปราะบางไว้ด้วย โดยก่อนเริ่มทำแผนจะมีการวิพากษ์แผน มีการให้ความคิดเห็นของแผน ซึ่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้เชิญทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มคนพิการเข้ามามีส่วนร่วม และในขณะที่เกิดภัยได้ให้ความสำคัญในเรื่องของวิธีการช่วยเหลือ โดยกำหนดให้กลุ่มเปราะบางดังกล่าวเป็นภารกิจแรกในการให้ความช่วยเหลือขณะเกิดภัย นอกจากนี้ เรื่องของการดูแล การให้ช่วยเหลือเคลื่อนย้ายไปยังศูนย์พักพิงกลุ่มเปราะบางจะได้รับการดูแลเป็นพิเศษเช่นกัน โดยให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย นอกจากนี้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติการต่อไป ในขณะที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในส่วนของนโยบาย เรื่องของการฟื้นฟู เรื่องหลังการเกิดภัยพิบัติ อีกทั้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีแนวคิดที่จะจัดเวทีสมัชชาสาธารณภัยประจำปีขึ้น โดยจะเชิญกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกลุ่มคนพิการที่จะมาให้ความคิดเห็นเพื่อที่จะให้หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไปในแต่ละปีด้วย

แผนการช่วยเหลือคนพิการที่จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษในระดับชุมชนท้องถิ่นยังไม่มี ความชัดเจนมากนักแม้ว่าจะได้กำหนดรายละเอียดจำนวนของคนพิการเอาไว้ก็ตาม แต่ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ แตกต่างจากในอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือได้พยายามให้คนพิการได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มจัดทำแผน แต่เนื่องจากในแผนปัจจุบันกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแทน

๓) ผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติ ได้ให้ข้อมูลว่า เรื่องการทำให้เป็นเรื่อง การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ (Disability inclusive Disaster Risk Reduction (DIDRR) จะต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมและความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ส่วนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นแผนครอบคลุมแบบกว้างๆ แต่ประเด็นสำคัญของเรื่อง DIDRR ก็คือ คนที่ทำงานรู้หรือไม่ว่า DIDRR มีต้องการอะไรบ้าง องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง และต้องทำอะไรบ้าง ฉะนั้น สิ่งสำคัญจะอยู่ที่ผู้ปฏิบัติในระดับของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่าจะสามารถเข้าใจแนวคิดของ DIDRR และสามารถแปลงแนวคิดมาเป็นการปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง อาทิ การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management : CBDRM) ขึ้นมาจะต้องเชิญคนพิการ ครอบครัวคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดแผน วางแผน โดยคนพิการสามารถบอกความต้องการของตัวเองได้ และจะต้องรู้ว่าฝ่ายที่ทำงานด้านภัยพิบัติทำงานกันอย่างไร ดังนั้น จึงควรทำงานทั้งสองฝ่ายร่วมกัน กล่าวคือ ฝ่ายคนพิการจะต้องรู้เรื่องภัยพิบัติ การจัดการภัยพิบัติ ในขณะเดียวกัน ระดับปฏิบัติการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะต้องรู้ว่าลักษณะของคนพิการเป็นอย่างไรบ้าง แนวคิดของการทำงานให้เกิดการครอบคลุม ซึ่งถ้าสามารถธรรงค์เรื่องเหล่านี้ และทำให้เห็นในเชิงประจักษ์หรือปฏิบัติได้จริง ย่อมสามารถสนับสนุนแผนที่ได้จัดทำไว้แล้ว

อีกทั้ง อาจจะต้องปรับประโยคบางประโยคหรือเนื้อหาบางอย่างเพิ่มในแผนเกี่ยวกับเรื่องคนพิการเข้าไปด้วย ซึ่งแนวคิดนี้ได้มาจากการหารือร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งได้ให้ความสนใจในเรื่องของ DIDRR มาก **โดยจัดทำในลักษณะคู่มือสำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติการว่า การดูแลเรื่องคนพิการควรจะมีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง รวมถึงควรจะมีตัวชี้วัดด้วย**

จากประสบการณ์การฝึกพร้อมกับกองทัพไทยเรื่องของการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติ (Disaster Relief Exercise) จำนวน ๓ ครั้ง โดยในปีแรก ช่วยคนก่อนไม่นำเอารถเข็นไปด้วย ปีที่สองคนพิการที่ได้ไปฝึกด้วยกันได้เข้าใจว่าแผนการช่วยเหลือฉุกเฉิน (Scenario Emergency Rescue) เป็นอย่างไร ในเรื่องของอุปกรณ์ที่คนพิการจะต้องนำมาเอาไป ในปีที่สองได้หารือร่วมกับกองทัพไทยและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกัน จนกระทั่งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ณ ที่เกิดเหตุว่า การช่วยเหลือคนพิการจะต้องทำอย่างไรบ้าง มีการสาธิตให้ทางทหาร หน่วยงานกู้ภัย รู้ว่าวิธีการยกคนพิการแบบไหนจะต้องทำอย่างไร จนกระทั่งในปีที่ ๓ การช่วยเหลือคนพิการเริ่มดีขึ้นมาก

การทำ CBDRM ที่ให้คนพิการมีส่วนร่วมโดยการฝึกเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) โดยกำหนดให้ครูฝึกมาจากคนพิการ อาทิ คนตาบอด คนหูหนวก คนพิการทางการเคลื่อนไหว เป็นทีม CBDRM ที่ฝึกขึ้นมา เพราะฉะนั้น บุคคลเหล่านั้นจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง เวลาที่จะทำแผน สิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ในหมู่บ้านมีอะไรบ้าง จะเห็นได้ว่า การนำคนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และมีแนวทางในการทำ และเคยมีบทเรียนในบางส่วนแล้ว ควรจะนำไปต่อยอดและเผยแพร่ทำต่อไปได้ โดยการ**ทำวิจัยที่มุ่งเน้นหาความต้องการของคนพิการ** สิ่งที่คนพิการจะต้องเผชิญในเหตุภัยพิบัติ สร้างเครือข่ายที่จะทำงาน DIDRR ร่วมกัน โดยที่จะนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากประเทศไทยมาแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่นที่อยู่ในโครงการนี้ ส่วนที่ดำเนินการเองคือ ส่วนที่สามเรื่อง การเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity building) ของทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งชุมชนที่ไม่ใช่คนพิการกับชุมชนที่เป็นคนพิการให้สามารถทำงานร่วมกัน โดยสร้างความรู้ความสามารถของทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ คนไม่พิการจะต้องรู้เรื่องคนพิการ ส่วนคนพิการก็ต้องรู้เรื่องภัยพิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนวิธีคิด พฤติกรรม และวิธีทำงานให้เกิดแนวใหม่ อีกทั้งเรื่องของ DIDRR มีหัวใจที่สำคัญคือ แต่ละคนสามารถระบุความเสี่ยงภัยของตนเองคืออะไร และหาวิธีแก้ปัญหาของตัวเองได้ในระดับหนึ่ง สิ่งที่เราควรสนับสนุนคือ การทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ดูแลตัวเองได้ก่อนที่ความช่วยเหลือจากภายนอกจะไปถึง โดยในชุมชนเองจะต้องกำหนดไว้ในเบื้องต้นก่อนว่าบ้านของคนพิการอยู่ ณ จุดใดในชุมชน จะเห็นได้ว่ามีการกำหนดไว้ในแผน CBDRM แล้ว

ซึ่งอยู่ระหว่างการทำโครงการ เรื่อง การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการในประเทศไทย (Disability inclusive Disaster Risk Reduction (DIDRR) นอกจากนี้ ยังมีโครงการในประเทศสาธารณรัฐ อินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และราชอาณาจักรกัมพูชาด้วย ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับทุนจาก The United States Agency for International Development (USAID) ในช่วง ๒ ปีแรกของการดำเนินงานโครงการมีความตั้งใจที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของคนพิการและสังคมที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ภายหลังจากที่ทำการระบุปัญหาและทำความเข้าใจแล้ว โครงการวางแผนที่จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ในการดำเนินงานและพัฒนาแผนเพื่อดูแลคนพิการ สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มอยู่ร่วมกัน อาทิ กลุ่มคนเมืองกับกลุ่มคนชนบท มีความต้องการแตกต่างกัน จึงต้องมีการเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติให้เหมาะสม

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้มีข้อเสนอแนะต่อกรณีดังกล่าว ดังนี้ ๑) ควรดำเนินการเพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนรองรับภัยพิบัติอย่างแท้จริง และกำหนดให้องค์กรคนพิการเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่เป็นกลไกในการทำงานร่วมกับกลุ่มเฉพาะ พร้อมทั้งมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมิน อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากองค์กรคนพิการถือเป็นเครือข่ายสำคัญที่สามารถจัดการตัวเองและบริหารความเสี่ยงจากภาวะภัยต่าง ๆ ๒) ควรจัดให้มีการฝึกซ้อมแผนทุกปีในพื้นที่ที่เคยประสบกับภัยพิบัติมาแล้ว เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือที่ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น ๓) เห็นควรกำหนดแนวความคิดของการที่เกี่ยวกับคนพิการไว้ในแผนของการฝึกทางทหารเกี่ยวกับเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติในระดับสากลด้วย นอกจากนี้ คนทั่วไปก็จำเป็นต้องเรียนรู้คนพิการ และในขณะเดียวกันคนพิการเองก็ต้องเรียนรู้เรื่องภัยพิบัติด้วยเพื่อสามารถให้การช่วยเหลือกลุ่มคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยประเด็นคนพิการถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจะได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเด็นดังกล่าวต่อไป

๑.๙ พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย

ด้วยคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย ได้จัดทำรายงานเรื่อง “ระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย” และพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่...) พ.ศ. ในประเด็นระบบสวัสดิการสังคม ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับสวัสดิการด้านคนพิการและร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ร่วมพิจารณาด้วย โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการ และนำเสนอโดย ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการกิจการคนพิการ และในฐานะประธานคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งจะได้ปรับปรุงรายงานตามข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการสังคมฯ ปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อเสนอไปยังสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะกำหนดสวัสดิการให้กับคนพิการค่อนข้างครบถ้วน แต่คนพิการบางคนเท่านั้นที่ได้รับสวัสดิการคือคนพิการในเมือง ส่วนคนพิการในชนบทมักเข้าไม่ถึงสวัสดิการ เพราะหน่วยงานที่ให้บริการตามสวัสดิการนั้นอยู่ที่ส่วนกลาง กระจุกตัวอยู่ในเมือง ปัญหาใหญ่ของสวัสดิการคนพิการคือคนพิการได้รับไม่ทั่วถึงและบริการบางส่วนยังไม่มีมาตรฐาน รัฐยังไม่ใส่ใจในการสร้างสภาพแวดล้อมสาธารณะและบริการสาธารณะอย่างจริงจัง คนพิการส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงสภาพแวดล้อมสาธารณะและบริการสาธารณะ

ข้อเสนอแนะเพื่อให้คนพิการได้รับสวัสดิการที่มีมาตรฐานสากลและเข้าถึงสภาพแวดล้อม สาธารณะและบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง เท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

๑) กำหนดให้สิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมสาธารณะ บริการสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล (Reasonable accommodation) เป็นสวัสดิการ และกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เป็นเจ้าของสภาพแวดล้อมสาธารณะและบริการ สาธารณะรับผิดชอบทำให้สิ่งเหล่านั้นให้ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะคนพิการ เมื่อคนพิการใช้ได้ ย่อมเป็นหลักประกันว่าทุกคนใช้ได้ โดยยึดหลักการว่าต้องจัดทำสภาพแวดล้อมสาธารณะและบริการ สาธารณะตามหลักการการออกแบบที่เป็นสากล (Universal Design) ต้องมี สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหวมีสิทธิได้รับรถเข็นสำหรับคนพิการ เป็นต้น ถ้าออกแบบที่เป็นสากลไม่ได้ ต้องมีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

๒) เร่งจัดตั้งและพัฒนาศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดในฐานะผู้กำกับดูแล และ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปในฐานะผู้ให้บริการคนพิการโดยตรง โดยเฉพาะศูนย์บริการทั่วไปภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้บริการสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่คนพิการและให้คนพิการมีสิทธิเลือกที่จะใช้บริการศูนย์บริการ คนพิการที่ตนพึงพอใจ ทั้งนี้ต้องกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบ เช่น กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ถ่ายโอนงานบริการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการให้ศูนย์บริการ คนพิการทั่วไปรับผิดชอบ

๓) พัฒนาระบบการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือออกพระราชบัญญัติใหม่ตามความเหมาะสม

๔) ให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้การสนับสนุนกิจกรรมตาม ๑ - ๓ ในเชิงรุก ด้วยการกำหนดให้กองทุนเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ในเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ การปล่อยให้ กองทุนอยู่ส่วนราชการทำให้กองทุนทำงานในเชิงตั้งรับและสนใจนำเงินของกองทุนไปใช้ในงานของ ส่วนราชการเป็นสำคัญ

การปฏิรูประบบสวัสดิการสำหรับคนพิการเป็นการทำให้สิทธิได้รับสวัสดิการของคนพิการ ให้เป็นจริง (Make the Rights Real) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญใน “ยุทธศาสตร์อินซอน” ที่ใช้กันแพร่หลาย ในหลายประเทศ ทำให้คนพิการมีการศึกษา มีงานทำร่วมกับคนทั่วไป พึ่งตนเองได้และเป็นที่ยอมรับของคนอื่นได้ คนพิการที่พึ่งตนเองไม่ได้ ได้รับความช่วยเหลือให้มีคุณภาพชีวิตอย่างที่มีมนุษย์พึงมี คนพิการเป็นความ หลากหลายของประชาชน มีสิทธิ เสรีภาพ โอกาสและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปเป็นการสร้าง สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

๑.๑๐ พิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

คณะกรรมการกิจการกิจการคนพิการได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสในคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานอนุกรรมการคณะกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตฯ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสังคมฯ ปฏิรูปสังคมฯ ให้พิจารณาเรื่องการปฏิรูปตามกรอบแนวทางการปฏิรูปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ๓ เรื่อง คือ ๑. ชุมชนเข้มแข็ง ๒. สังคมผู้สูงอายุ และ ๓. สวัสดิการ ซึ่งจะต้องทำการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๑ ปี ดังนั้น จึงต้องนำพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ อาทิ ร่างมาตรา ๑๙/๑ เรื่องคนไร้สัญชาติ เป็นคนพิการ ร่างมาตรา ๒๐ เรื่องสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ การเข้าถึงสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้กฎหมายมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องชุมชนเข้มแข็งนั้นจะพิจารณาเกี่ยวกับกองทุนเพื่อที่จะนำเงินมาสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งคำว่า “ชุมชน” ได้ให้คำนิยามไว้ ๒ รูปแบบ คือ ชุมชนกลุ่มพื้นที่ (Area Base) กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย (Issue Base) กล่าวคือ จะต้องสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทั้งชุมชนกลุ่มพื้นที่ กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย โดยจะต้องประสานงานร่วมกันของสังคมที่ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน อาทิ ชุมชนซึ่งมีผู้สูงอายุที่นอนติดเตียงไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ อาจจะอาศัยความเข้มแข็งของเครือข่ายคนพิการที่ดูแลและรับผิดชอบเรื่องบริการ ผู้ช่วยคนพิการ ในการให้ความช่วยเหลือในชุมชนนั้นได้ เช่นเดียวกับเรื่องของสวัสดิการ ดังนั้น ทั้งชุมชนเข้มแข็งและสวัสดิการจะต้องมองทั้ง ๒ มิติ คือ มิติพื้นที่กับมิติกลุ่มเป้าหมาย

ในกรณีชุมชนเข้มแข็งอาจจะต้องไปมุ่งเน้นเรื่องของกองทุนโดยกำหนดให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย อาจจะมีส่วนสนับสนุนเครือข่ายคนพิการให้เกิดความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นได้ ดังนั้น จึงเห็นควรนำพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาพิจารณาดูในมิติต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้เรื่องชุมชนเข้มแข็งคณะกรรมการปฏิรูปสังคมฯ ได้เริ่มนำเข้าสู่การพิจารณาแล้ว ในเรื่องหลักการ แต่ในเรื่องกฎหมายยังไม่ได้้นำเข้าพิจารณา ส่วนจะแก้ไขกฎหมายอะไรบ้างเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งจะหารีร่วมกันต่อไปในภายหลังโดยจะนำพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เข้าไปพิจารณาด้วยว่าจะทำการแก้ไขปรับปรุงอะไรบ้างเพื่อให้เข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนคนพิการเกิดความเข้มแข็ง รวมทั้ง อาจจะนำเรื่องอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย อาทิ การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ สวัสดิการ

การเข้าถึงในเรื่องของชุมชนเข้มแข็งและสังคมผู้สูงอายุไม่ได้อยู่ในหมวดการปฏิรูป แต่ถูกนำไปกำหนดไว้ในหมวดสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ เพราะถ้านำไปกำหนดไว้ในหมวดปฏิรูปจะต้องมีการออกกฎหมายรองรับ ส่วนเรื่องสลากเพื่อสังคมได้นำไปกำหนดไว้ในหมวดการคลังเพื่อสังคมโดยบัญญัติให้มีกองทุนภาคประชาสังคมและกองทุนที่มีอยู่แล้วให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล พร้อมทั้งเปลี่ยนสลากกินแบ่งรัฐบาลมาเป็นสลากเพื่อสังคมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมขั้นต้นแล้ว ดังนั้น จากประเด็นดังกล่าวสามารถ

จำแนกการดำเนินงานออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มที่นำประเด็นไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒ เรื่อง คือ (๑) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมเป็นสาธารณะ และ (๒) ภาคประชาสังคม ๒) กลุ่มที่นำประเด็นไปบัญญัติไว้ในหมวดปฏิรูป รวม ๔ เรื่อง คือ (๑) ปฏิรูปสภาพแวดล้อมเป็นสาธารณะให้ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยอาจจะกำหนดให้รัฐต้องมีกฎหมายที่เป็นหลักประกันเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ อาทิ กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมเป็นสาธารณะ พ.ศ. (Accessibility Act) (๒) เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งให้รัฐออกกฎหมายกองทุนส่งเสริมภาคประชาสังคม หรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้กองทุนด้านการพัฒนาสังคมที่มีอยู่แล้วให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล รวมถึงแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลให้เป็นกฎหมายว่าด้วยกิจการสลากเพื่อสังคม (๓) การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (๔) การจัดการภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ

นายมนต์เฑียร บุญตัน ประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้นำเสนอว่า **สิ่งที่ภาคประชาสังคมร่วมกันขับเคลื่อนมาโดยตลอดคือ กองทุนส่งเสริมการพัฒนาภาคประชาสังคม** ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือช่วยให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เพราะชุมชนเป็นการรวมตัวกันของประชาชนในเชิงเดี่ยว ไม่ว่าจะเป็นการรวมตัวกันในเชิงพื้นที่หรือเชิงประเด็นก็ตาม หากรวมตัวกันทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นจนกระทั่งมีลักษณะเป็นหน่วยที่รวมตัวกันแบบสลับซับซ้อนก็จะเข้าข่ายเป็นชุมชนภาคประชาสังคม ดังนั้นกองทุนส่งเสริมฯ จึงมีผลต่อการทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งโดยตรง ส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ที่ต้องการให้กองทุนเป็นนิติบุคคลก็เช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบูรณาการกองทุนดังกล่าวมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบเป็นทั้งผู้รับประโยชน์และผู้รับผิดชอบต่อการขับเคลื่อนของกองทุนส่งเสริมฯ นี้ ทั้งกรณีแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ให้เป็นนิติบุคคลเกี่ยวข้องโดยตรงกับชุมชนเข้มแข็งและสวัสดิการ เพราะว่าชุมชนย่อมต้องการสวัสดิการชุมชนเช่นกัน

เรื่องสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) กับคนพิการ (Disability) ย่อมไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น ย่อมส่งผลให้มีจำนวนคนพิการเพิ่มมากขึ้นโดยปริยาย ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวคิดทางการแพทย์ที่กล่าวว่า เมื่อการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากขึ้นคนพิการจะมีจำนวนลดลงเช่นกัน จะเห็นได้ว่า ความพิการไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าคุณคนเหล่านั้นจะเจ็บป่วยหรือไม่ อาทิ กรณีผู้สูงอายุนอนติดเตียงย่อมถือว่าเป็นคนพิการด้วย ซึ่งปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ที่จดทะเบียนเป็นคนพิการตามกฎหมายขณะนี้มากกว่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นผู้สูงอายุ ส่วนเรื่องจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมย่อมมีความสอดคล้องด้วย เพราะว่าชุมชนจะเข้มแข็งได้จะต้องปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เมื่อชุมชนใดมีการเลือกปฏิบัติ ชุมชนนั้นย่อมไม่สามารถเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้เช่นเดียวกับเรื่องสวัสดิการ

เนื่องด้วยคณะอนุกรรมการปฏิรูปฯ ได้กำหนดกรอบการพิจารณาไว้ทั้งคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ฉะนั้น **กองทุนที่มีอยู่แล้วทั้งหมดที่ตั้งไว้ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรจะถูกเสนอให้จัดตั้งเป็นนิติบุคคลทั้งหมด** มิฉะนั้นจะไม่เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน อีกทั้ง การส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมควรจะต้องกำหนดให้การปฏิรูปสลากเป็นกิจการเพื่อสังคมโดยการปฏิรูปกองทุนตามกฎหมายที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมเป็นสาธารณะ (Accessibility) ในหมวดสิทธิมนุษยชน เป็นการเข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างกว้างซึ่งครอบคลุมทั้งสภาพแวดล้อม และสวัสดิการต่างๆ แต่สิ่งที่จะนำไปบัญญัติไว้ในหมวดปฏิรูปตาม

ร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะเป็นการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เฉพาะเรื่อง อาทิ ทางด้านเทคโนโลยีตาม มาตรา ๒๐ (๖) ของพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ซึ่งกฎหมายยังไม่ครอบคลุมถึง

กรณีฉุกเฉิน และภัยพิบัติเห็นควรแก้ไขเป็น “จัดการภาวะฉุกเฉินและลดความเสี่ยงจาก ภัยพิบัติ” จะเห็นได้ว่า เรื่องการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะเชื่อมโยงกับเรื่อง การเข้าถึงกรณีเกิดฉุกเฉิน และภัยพิบัติด้วย กล่าวคือ เป็นการขยายหมวดสิทธิ ขยายแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐโดยไปกำหนดว่ารัฐจะต้องทำอะไรบ้างในหมวดปฏิรูป จึงเห็นควรนำข้อเสนอแนะทั้ง ๔ เรื่องดังกล่าว ไปบัญญัติไว้ในหมวดปฏิรูปของรัฐธรรมนูญ โดยนำเรื่องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้กับเรื่องภาคประชา สังคมไปบัญญัติไว้ในหมวดสิทธิและแนวนโยบายแห่งรัฐด้วย นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ (Accessibility Act) จะต้องกำหนดให้รัฐ ประเมินผลกระทบในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ไว้ในทุกการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานหรือกิจการสาธารณะใดๆ อันจะมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ซึ่งขณะนี้ตามรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการประเมินไว้ ๒ เรื่อง คือ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และผลกระทบทางสุขภาพหากมองเรื่องการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมต่อบุคคล โดยกำหนดให้เป็นกระบวนการของฝ่ายบริหารเพื่อลดจำนวนคดีขึ้นสู่ศาลและเป็นการ กำหนดความยุติธรรมทางเลือกซึ่งเป็นแนวคิดที่ในต่างประเทศปฏิบัติกันอยู่ โดยหน่วยงานดังกล่าวจะทำ หน้าที่พิจารณากลับกรองเรื่องดังกล่าวก่อนถึงการพิจารณาคดีในชั้นศาล ดังนั้น อาจจะปรึกษาหารือไปยัง กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เพื่อจัดตั้งหน่วยงานเพิ่ม เป็นหน่วยงานใหม่ โดยกำหนดให้หน่วยงานดังกล่าวเป็นสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรม นอกจากนี้ เห็นควรออกกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและ สภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ (Accessibility Act) โดยกำหนดให้ครอบคลุมถึง อาคาร สถานที่ ขนส่ง สาธารณะ เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารทั้งหมด หรืออาจจะแยกออกเป็น ๒ ฉบับ กล่าวคือ กฎหมายว่า ด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในด้านสถาปัตยกรรม กับกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ด้านดิจิทัล ดังนั้น ข้อเสนอแนะที่จะอยู่หมวดปฏิรูปของรัฐธรรมนูญก็คือ การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society) โดยหลักการจะนำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญไปกำหนดไว้ใน ภาคปฏิรูปและสร้างความปรองดองซึ่งอยู่ในภาค ๔ ของรัฐธรรมนูญ แต่บางข้อเสนออาจนำมาจากหมวด สิทธิและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยนำมาขยายในส่วนของภาคปฏิรูป เพราะว่าในภาคปฏิรูปจำเป็น จะต้องกำหนดว่าจะมีกฎหมาย กลไกอะไรบ้างมารองรับ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ทางคณะอนุกรรมการ กิจการคนพิการ และคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ได้หารือร่วมกัน อาทิ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมซึ่งเห็นว่า เป็นสิทธิที่อยู่ในหมวดสิทธิมนุษยชน ประชาสังคมเข้มแข็งซึ่งนำมาจากหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ กลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลซึ่งนำมาจากหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย แต่จะต้องนำไปกำหนดไว้ในรายละเอียดในส่วนของภาคปฏิรูป การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ในภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ สถานะของบุคคลและการคุ้มครองสิทธิอาจจะนำไปกำหนดไว้ในหมวดสิทธิและ เสรีภาพของที่มีกำหนดไว้อยู่แล้วในเรื่องของความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ โดยนำไปขยายไว้ใน ภาคปฏิรูปของรัฐธรรมนูญ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจะเสนอต่อคณะกรรมการสังคมฯ เพื่อพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะต่อการยกร่างรัฐธรรมนูญ รวม ๖ ประเด็น ดังนี้

(๑) รัฐต้องสร้างหลักประกันให้ทุกคน รวมถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนบริการอื่น รวมทั้งการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล อย่างเท่าเทียม ทัวถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ รัฐต้องออกกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ (Accessibility Act)

(๒) รัฐต้องออกกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพื่อให้มีกลไกในการป้องกัน ติดตาม ตรวจสอบ โกล่เกลี่ย ชดเชย เยียวยา และวินิจฉัยการกระทำที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคไปจนถึงจัดทำข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง นโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล

(๓) รัฐต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ โดยรัฐต้องจัดให้มีบริการสาธารณะ ระบบและกลไกในการจัดการสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะฉุกเฉินและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบบูรณาการที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ร่วมกัน และจัดให้มีเลขหมายโทรคมนาคมเลขหมายเดียวที่ราชอาณาจักสำหรับการแจ้งเหตุอันอาจเป็นภัยฉุกเฉินต่อบุคคลหรือสาธารณะ และการจัดให้มีคลื่นความถี่กลางเฉพาะสำหรับการประสานของหน่วยงานและการแจ้งเหตุในภาวะฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

(๔) รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคมและพลังพลเมืองอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนเป็นหุ้นส่วนสำคัญในการร่วมพัฒนาสังคมและประเทศชาติไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ โดยรัฐต้องออกกฎหมายว่าด้วยกองทุนส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลให้เป็นกิจการสลากเพื่อสังคม และปรับปรุงให้กองทุนด้านการพัฒนาสังคมต่างๆ ที่มีอยู่ตามกฎหมายให้เป็นนิติบุคคล

(๕) รัฐต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษาพิเศษ โดยรัฐต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ออกกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และออกกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

(๖) รัฐต้องออกกฎหมายเพื่อปฏิรูปการจัดการประชากรอาเซียน

๑.๑๑ พิจารณาศึกษากรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคนพิการเพื่อนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

จากการประชุมของคณะกรรมการสังคมฯ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเร็วเชิงประเด็น (Quick win) เพื่อพิจารณาประเด็นขับเคลื่อนเร่งด่วน เพื่อดูแลด้านสังคม ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ด้านละหนึ่งซึ่งในภาพรวมคณะอนุกรรมการแต่ละคณะก็จะดูแลเรื่องของชุมชน แรงงาน ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสควบคู่กันไป คณะอนุกรรมการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสได้หารือร่วมกันถึงกรอบการทำงานว่ามีขอบเขต

อะไรบ้าง และได้เสนอให้มี ๒ กลุ่มประชากร คือ กลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการ ส่วนของผู้ด้อยโอกาสจะนำเอาวาระที่ ๒๙ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ได้เคยได้พิจารณาไว้แล้วในเรื่องของสวัสดิการเพิ่มเติมมาเป็นตัวต้นแบบ ภายหลังจากนั้นก็พิจารณาเพิ่มเติม ในส่วนของผู้สูงอายุจะนำเอาวาระที่ ๓๐ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติมาพิจารณาเพิ่มเติม ในส่วนของบุคคลทั่วไปจะนำวาระที่ ๒๙ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติมาพิจารณาเพิ่มเติม โดยคณะกรรมการการสังคมฯ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต้องการกำหนดกรอบการดำเนินงานด้านสังคม โดยแบ่งวาระการปฏิรูปของกลุ่มประชากรออกเป็น ระยะเวลาดำเนินงาน ๓ เดือนแรก ระยะเวลาดำเนินงาน ๖ เดือน ถึง ๑ ปี

ดังนั้น คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการจึงเห็นควรเสนอแนวทางการกำหนดกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) ระยะเวลาการดำเนินงาน ๓ เดือนแรก จะเร่งผลักดัน ๓ เรื่อง คือ ๑) การแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกและการปรับสภาพแวดล้อมสำหรับคนทั่วไปและคนพิการ ๒) การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และ ๓) การจดทะเบียนสิทธิคนพิการ

(๒) ระยะเวลาการดำเนินงาน ๖ เดือน จะเร่งผลักดันกฎหมาย ๒ ฉบับ คือ ๑) พระราชบัญญัติจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. และ ๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ.

(๓) ระยะเวลาการดำเนินงาน ๑ ปี จะเร่งผลักดัน ๔ เรื่อง คือ ๑) ระบบบริการสาธารณะ ๒) กฎหมายว่าด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibilities Act) ๓) ระบบข้อมูลแห่งชาติที่บูรณาการเข้ากับฐานข้อมูลกระแสหลักของชาติ และ ๔) กลไกที่จะสะท้อนการเข้าถึงสิทธิที่เป็นจริง

๑.๑๒ พิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนด้านคนพิการ

ด้วยข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๙ กำหนดว่า “การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ หรือคนพิการ หรือทุพพลภาพ หากสภามิได้พิจารณาโดยกรมการเต็มสภาให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมด โดยคำนึงถึงสัดส่วนหญิงและชายที่เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด” คณะกรรมการวิสามัญกิจการสมานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้มอบหมายให้ คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนเพื่อใช้เป็นบัญชีรายชื่อประกอบการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ตามข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๙ ประกอบกับบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้จัดทำไว้แล้วนั้น ยังไม่เป็นปัจจุบันที่ประชุมคณะกรรมการสังคมฯ จึงได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการแต่ละด้านไปพิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ด้านละ ๒๐ รายชื่อ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้พิจารณาและจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรเอกชน ด้านคนพิการและองค์กรเพื่อคนพิการ จำนวน ๒๐ รายชื่อ ดังนี้ ๑) สมาคมสภาคนพิการทุกประเภท แห่งประเทศไทย ๒) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ๓) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ๔) สมาคมเพื่อคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย ๕) สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต ๖) สมาคม ผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) ๗) สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ๘) มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย ๙) มูลนิธิ สากลเพื่อคนพิการ ๑๐) มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ๑๑) มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระบรมราชินูปถัมภ์ ๑๒) มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ๑๓) มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ ๑๔) มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ ๑๕) มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดใน ประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๑๖) มูลนิธิสตรีตาบอดในประเทศ ๑๗) มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนา คนพิการ ๑๘) ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ จังหวัดนนทบุรี ๑๙) สมาคมส่งเสริมศักยภาพสตรี พิการ และ ๒๐) สมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้คณะอนุกรรมการได้เสนอบัญชีรายชื่อดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการสังคมฯ เพื่อพิจารณาและนำไปรวบรวมจัดทำเป็นบัญชีองค์กรเอกชน เพื่อประกอบการดำเนินการตามข้อบังคับการ ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๙ ต่อไป

๒. ด้านการจัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ในปี ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้จัดสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

๒.๑ สัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง”

ตามที่ที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. เพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วนั้น คณะกรรมการสิทธิฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าระหว่างรอการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายนั้น ควรจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลหมาย ตลอดจนยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่ปฏิบัติงาน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานคนไร้ที่พึ่งอีกทางหนึ่งด้วย โดยมอบหมายคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการดำเนินการ ซึ่งได้มีการจัดสัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” เมื่อวันจันทร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยนายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการสิทธิฯ กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา และนายพดมินท์ เหลืองโพธิบูลย์ ผู้อำนวยการสำนักบริการสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวรายงานการสัมมนา

การอภิปราย เรื่อง “เตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” มีวิทยากรประกอบด้วย (๑) นายมณเฑียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิฯ คนที่หนึ่ง และรองประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. คนที่สอง (๒) นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. (๓) พลอากาศเอก ชนะ อยู่สถาพร สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. (๔) นายอภิมุข สุขประสิทธิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. และดำเนินรายการโดย นายปรีชา สะอาดศร บรรณาธิการข่าว ช่อง ๓ สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) นายมณฑิเตอร์ บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และรองประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. คนที่สอง ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (๑) กฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งฉบับนี้ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ของประเทศไทย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศซึ่งมีคำจำกัดความที่แตกต่างไป โดยคำนิยามในมาตรา ๓ ของร่างกฎหมายฉบับนี้ที่กำหนดว่า “คนไร้ที่พึ่ง” หมายความว่า บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และให้รวมถึงบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (๒) กฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งฉบับนี้เป็นกฎหมายการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection Law) ซึ่งต่างจากเดิมที่มีกฎหมายเน้นด้านการสังคมสงเคราะห์ เป็นยุคสิทธิมนุษยชน ประชาชนต้องได้รับการคุ้มครอง ซึ่งหลักการนี้มีอยู่ในอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (๓) จุดมุ่งหมายของการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจะต้องสามารถทำให้คนไร้ที่พึ่งสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระในชุมชนได้ (Independence Living) (๔) ประเด็นความยินยอมหรือความสมัครใจของคนไร้ที่พึ่งในกรณีการขอรับการเยียวยาในเบื้องต้น นั้น จะต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอยู่ด้วย (๕) กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีความเคร่งครัดในเรื่องของการฝึกอาชีพมากจนเกินไป คำนึงถึงความต้องการ ความถนัด ของแต่ละบุคคล (๖) การเพิ่มเติมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมให้เพิ่มมากขึ้น โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดสัดส่วนกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจะต้องประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากภาคประชาสังคม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ไม่ได้ยึดติดอยู่ในกรอบหรือระเบียบทางราชการหรือสายงานบังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ (๗) ควรผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้าใจและตื่นตัวถึงบทบาทในการแก้ปัญหาคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน (๘) “คนบกพร่องทางจิต” ถือเป็นคนพิการกลุ่มหนึ่ง que เข้าถึงบริการได้น้อยมากในฐานะผู้ป่วย และมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าคนพิการด้านอื่น หากเป็นกรณีคนพิการจะได้รับการให้บริการสนับสนุน (Support Service) การให้คำปรึกษา จึงควรกระจายบุคคลเหล่านั้นออกตามชุมชนและมีการบำบัดรักษาร่วมกันจึงจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น (๙) แนวทางการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในต่างประเทศที่น่าสนใจ เช่น สหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีสวัสดิการให้กับคนไร้ที่พึ่ง อาทิ มีคู่มืออาหาร (Food Stamp) เพื่อแลกกับอาหารเพื่อการยังชีพหรือกรณีประเทศญี่ปุ่นก็มีการจัดสวัสดิการในลักษณะคล้ายกัน ทั้งนี้ ควรมีการศึกษาเพื่อประกอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งของประเทศไทย (๑๐) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเพิ่มจำนวนของคนเร่ร่อนในอีก ๕ ปี ข้างหน้า ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเดินทางเข้าสู่ประชาสังคม เศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC) จะเห็นได้ว่าการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนั้นเมื่อทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมช่วยกันมากขึ้น ย่อมถือว่าเป็นต้นทางของการสร้างประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ในอีกมิติหนึ่ง

๒) นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (๑) เมื่อกฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับจะทำให้การทำงานด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเป็นระบบมากขึ้น มีกลไกและมาตรการทางกฎหมายที่ครอบคลุมไปถึงเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม การส่งเสริมการศึกษา การฝึกอาชีพ การจัดหาที่พักอาศัย รวมถึงแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมกับคนไร้ที่พึ่ง (๒) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการ

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ถือเป็นองค์กรหลักในการทำหน้าที่ให้การขับเคลื่อนการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ตลอดทั้งดูแลคนไร้ที่พึ่งให้ได้รับการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง ตามกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง (๓) การกำหนดให้เกิดความร่วมมือขององค์กรเครือข่ายต่างๆ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์ เป็นต้น เพื่อจะเข้ามาดูแลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและสนับสนุนงบประมาณสำหรับการดำเนินงานดังกล่าว (๔) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีฐานะเป็น **เลขานุการคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนี้** ในกรณีที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้สถานสงเคราะห์ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ที่ทำหน้าที่ให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ เป็นสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชั่วคราวเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติ (๕) มาตรการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับกลุ่มคนเร่ร่อนที่เป็นชาวต่างประเทศ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้จัดให้มีศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งแก่กลุ่มดังกล่าว ตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนในเบื้องต้นไว้แล้ว รวมถึงจะต้องมีการสืบเสาะหาแหล่งที่มาของบุคคลเหล่านั้นว่าเข้ามาในประเทศไทยโดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือไม่ โดยการประสานงานร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อที่จะทำเรื่องส่งบุคคลเหล่านั้นกลับไปยังต่างประเทศ (๖) **กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นหน่วยงานที่ทำงานในภาคสังคม** โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย แต่ในทางปฏิบัติในเรื่องของคนไร้ที่พืงนั้นเป็นปัญหาพื้นฐานที่มาจากปัญหาในครอบครัว ชุมชนในท้องถิ่น หากมีการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดีแล้ว ปัญหาเรื่องคนเร่ร่อนก็จะไม่เกิดขึ้น (๗) กรณี “คนบ้า” หรือ “คนโรคจิต” กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ให้การรักษา เมื่อรักษาได้ในระดับหนึ่งแล้วบุคคลดังกล่าวจะอยู่ในสถานะที่เรียกว่า “จิตทุเลา” คือ หายจากการเป็นคนบ้าและมีภาวะจิตที่ดีในระดับหนึ่ง บุคคลดังกล่าวสามารถเข้ารับการดูแลจากกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ **จะคัดแยกหรือจำแนกบุคคลดังกล่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม** คือ กลุ่มแรกเป็นบุคคลที่สามารถพูดคุยรู้เรื่อง กลุ่มที่สองเป็นบุคคลที่พอช่วยเหลือตัวเองได้ และกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มบุคคลที่ดูแลตัวเองไม่ได้เลย (๘) **แนวทางการให้คุ้มครองเพื่อแลกอาหารในการดำรงชีพนั้น** ในส่วนของประเทศไทยยังไม่ได้มีการจัดสวัสดิการให้ แต่ในบางส่วนราชการได้จัดให้มีการช่วยเหลือแก่คนไร้ที่พึ่งเป็นครั้งคราวไป ทั้งนี้ ในส่วนของภาคเอกชนบางแห่งได้เริ่มมีการจัดสวัสดิการดังกล่าวบ้างแล้ว และ (๙) **กลไกสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนให้กฎหมายฉบับนี้มีประสิทธิผล** คือ คณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานทุกภาคส่วน การคุ้มครองคนไร้ที่พืงก็จะเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และอาจจะส่งผลให้สถานคุ้มครองคนไร้ที่พืงมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากคนไร้ที่พืงได้รับการฝึกอาชีพและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างอิสระ

๓) นายอภิมุข สุขประสิทธิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (๑) **กฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งถือเป็นนวัตกรรมใหม่** กล่าวคือ เปลี่ยนจากการให้เจ้าหน้าที่เป็นศูนย์กลาง เป็นการกำหนดให้คนไร้ที่พึ่งเป็นศูนย์กลางแทน ซึ่งมีหลักสำคัญอยู่ในคำนิยาม “คนไร้ที่พึ่ง” ตามมาตรา ๓ (๒) **มิติใหม่ของการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง** คือ การจัดสวัสดิการสังคม การเสริมสร้างสัมพันธภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมการศึกษา การฝึกอาชีพ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนต่างๆ อาทิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น (๓) **การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามมาตรา ๑๙ จะต้องเกิดจากความสมัครใจของคนไร้ที่พึ่ง** เจ้าหน้าที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยไม่จำเป็นต้องจัดให้คนไร้ที่พืงนั้นอยู่ในความดูแลของสถานหรือศูนย์คุ้มครอง

คนไร้ที่พึ่ง (๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษา เรียนรู้ จากสถานหรือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เป็นตัวอย่างและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อทราบถึงปัญหาว่าควรจะมีมาตรการในการปฏิบัติต่อคนไร้ที่พึ่ง เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (๕) มาตรา ๑๔ วรรคท้ายของกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้ความสำคัญกับ การสามารถดำรงชีวิตอิสระในชุมชนได้ ถ้าคนไร้ที่พึ่งประสงค์ที่จะอยู่ในชุมชนของตน ภาครัฐควรจะให้ช่วยเหลือ คุ้มครอง สนับสนุนให้บุคคลเหล่านั้นสามารถใช้ชีวิตและพึ่งตนเองในชุมชนนั้นได้ รวมถึงการหาวิธีการคุ้มครองให้กับคนไร้ที่พึ่งในอนาคต

๔) พลอากาศเอก ชนะ อยู่สถาพร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (๑) คนไร้ที่พึ่งจะต้องสามารถยืนได้ด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ฉบับนี้ เป็นการคุ้มครองกลุ่มคนไร้ที่พึ่งให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว (๒) ควรให้การสนับสนุนและกระจายข่าวสารเรื่องกฎหมายคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้กับทุกภาคส่วนได้รับทราบและเกิดการตื่นตัวเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง (๓) ปัญหาเรื่องการเข้าถึงการคุ้มครองที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่ง “คนบ้า” จะได้รับสิทธิก่อนคนไร้ที่พึ่งคนอื่น จะเห็นได้ว่า “คนบ้า” ล้วนเกิดมาจากปัญหาพื้นฐานทางสังคมที่ต่างกัน อาทิ เศรษฐกิจ ครอบครัวยากจน ความยากจน และจะต้องใช้ระยะเวลาในการดูแล จึงเกิดปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลและงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ดังนั้น ตามมาตรา ๑๙ ถึง มาตรา ๒๘ ควรเป็นมาตราที่กำหนดไว้ว่าจะมีวิธีปฏิบัติที่สำคัญและจำเป็นต่อคนไร้ที่พึ่งอย่างไร รวมถึงการปฏิบัติต่อคนไร้ที่พึ่งดังกล่าวจะอย่างไรให้ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับบุคคลที่ปกติทั่วไป (๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการบริหารจัดการได้โดยตนเอง อาทิ การจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้จ่ายเป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในท้องถิ่นนั้นได้ แต่เนื่องจากการบริหารท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน บางท้องถิ่นมุ่งเน้นโครงสร้างเชิงวัตถุ บางท้องถิ่นมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น จึงเห็นควรมีการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับด้วยการใช้ทรัพยากรภายในหรือภายนอกองค์กร เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข (Corporate Social Responsibility : CSR) เพื่อสำรวจและให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนพิการ หรือกลุ่มอื่นๆ เป็นต้น (๕) ปัญหาจำนวนของผู้เร่ร่อนในอีก ๕ ปี ข้างหน้าซึ่งจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม อาทิ จำนวนประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในภาวะคงที่ ดังนั้น ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนก็ยังคงมีอยู่ การดูแลคนไร้ที่พึ่ง จึงขึ้นอยู่กับระบบการบริหารจัดการที่ดีของหน่วยงานทุกภาคส่วนที่ต้องดูแลบุคคลดังกล่าว

๕) ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนาต่อกฎหมายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ดังนี้ (๑) ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน รวมถึงผลทางกฎหมายโดยตรงที่ตามมาเกี่ยวกับกรณีเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติต่อคนไร้ที่พึ่ง และในกรณีของขอทานในชุมชนซึ่งยังมีทัศนคติแบบเดิม คือการขอทานทำให้มีรายได้มากกว่าการจะไปประกอบอาชีพอื่น ควรหาวิธีปรับเปลี่ยนทัศนคติและนำส่งตัวบุคคลเหล่านั้นกลับคืนสู่ภูมิภาคเดิม (๒) ภาครัฐควรมีการตรวจสอบจำนวนกลุ่มบุคคลที่เป็นคนไร้ที่พึ่งว่ามีจำนวนเท่าใด เพื่อพิจารณาให้ทราบถึงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายให้มีการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งดังกล่าวให้เพียงพอ ซึ่งจะต้องมีการจัดให้ทั้งที่อยู่อาศัย สวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ และจะต้องพิจารณาถึงกลุ่มวิชาชีพที่จะเข้าถึงกลุ่ม

คนไร้ที่พึ่งอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรมีการดึงภาคเอกชนเข้ามาระดมทุนร่วมด้วยเพื่อมิให้รัฐต้องแบกรับหนักเกินไป และควรส่งเสริมให้คนไร้ที่พึ่งมีโอกาสได้รับการศึกษา และเสริมสร้างวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้เลี้ยงตัวเอง (๓) ควรมีการปรึกษากฎหมายหรือกับสำนักงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ประเด็นการใช้ เกี่ยวกับการใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของคนไร้ที่พึ่ง ทั้งกรณีการโอนสิทธิของคนไร้ที่พึ่งที่อยู่นอกพื้นที่ และกรณีคนไร้ที่พึ่งที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากนี้ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ ควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลคนไร้ที่พึ่งซึ่งไม่มีบัตรประชาชน เนื่องจาก สปสช. จะสนับสนุนงบประมาณให้สถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข ในกรณีมีบัตรประชาชน ๑๓ หลักเท่านั้น และ (๔) ควรมีความรอบคอบในการกำหนดระเบียบ หลักปฏิบัติอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดการคุ้มครองสิทธิคนไร้ที่พึ่งมากกว่าคนปกติ เพราะจะเกิดความเหลื่อมล้ำ และควรมีการเลือกคนไร้ที่พึ่งหรือผู้แทนคนไร้ที่พึ่ง เพื่อให้เข้ามาเป็นกรรมการคนไร้ที่พึ่งโดยตรง นอกจากนี้ ในกรณีภาคเอกชนที่สนับสนุนงานคนไร้ที่พึ่งควรได้รับสิทธิประโยชน์นำไปหักภาษีเพื่อจูงใจให้เอกชนมาสนับสนุนงานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้มากขึ้น

๒.๒ สัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

คณะกรรมการธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎหมายตามนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน ๑๐ ฉบับ ได้แก่ (๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. (๒) ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๕) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. (๖) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. (๗) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. (๘) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. (๙) ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ (๑๐) ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งร่างกฎหมายทั้งหมดอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนนำร่างกฎหมายดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไปนั้น ถือเป็นชุดกฎหมายที่มีโครงสร้างกฎหมายที่ซับซ้อน มีผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อกระบวนการร่างกฎหมายดังกล่าว คณะกรรมการจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการดำเนินการจัดสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร ?” เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องรับรอง

๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยนายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการ สัมมนา และนางสาววันนีย์ พันธชาติ อนุกรรมการกิจการคนพิการ กล่าวรายงานการสัมมนา

การอภิปราย เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?” มีวิทยากรประกอบด้วย (๑) **ดร.ภาสกร ประถมบุตร** ผู้อำนวยการโปรแกรมวิจัยนวัตกรรมบริการของสำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (๒) **นางสุรางคณา วายุภาพ** สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (๓) **นายดิศทัต โทตระกิตย์** สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) **นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล** ประธานมูลนิธิเพื่ออินเทอร์เน็ตและวัฒนธรรมพลเมือง และ (๕) **นายมณฑิเตอร์ บุญตัน** รองประธาน คณะกรรมการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ เป็นผู้ดำเนินการ อภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) **นายมณฑิเตอร์ บุญตัน** รองประธานคณะกรรมการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะ อนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า คำว่า “ดิจิทัล” กับ บุคคล ในสังคมไทยทั้งที่สามารถและไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ยังมีความไม่เข้าใจในคำดังกล่าวอยู่ และขณะนี้ มีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวนโยบายของรัฐบาล แต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะนำงบประมาณไปลงทุนด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มากกว่า ภาคประชาสังคม จะเห็นได้ว่าในอดีตที่ผ่านมาได้มีการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับเรื่องสังคมสารสนเทศและ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและสามารถใช้ประโยชน์ได้ร่วมกัน ประเทศไทย ได้มีการปฏิรูปสื่อโดยมีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีการจัดตั้งสำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ขึ้น ถือเป็นความพยายามของประเทศไทยในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นให้ทันกับ กระแสของสังคมโลก และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ภาคประชาสังคมได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่อ โดยมุ่งประเด็นไปที่การใช้สื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพราะฉะนั้น การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และการแยกอำนาจของ

กสทช. ออกมาจากโครงสร้างทางการเมือง เป็นทิศทางที่สังคมไทยกำลังปรับตัวเพื่อจะรับมือกับสิ่งเหล่านั้น การเกิดกองทุน วิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Universal Service Obligation : USO) ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป

๒) ดร.ภาสกร ประถมบุตร ผู้อำนวยการโปรแกรมวิจัยนวัตกรรมบริการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล พิจารณาได้จากการสรุปอันดับการพัฒนา ICT ของประเทศไทยเชิงเปรียบเทียบ (Digital Economy Ranking (๒๐๑๐) –EIU) จาก ๗๐ ประเทศ ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๔๙ ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ไม่ดี โดยจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยจะมีความพร้อมหรือไม่ ทั้งด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี หรือความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงปัญหาความครอบคลุมของโครงข่ายทั้งในเชิงพื้นที่ และเชิงกลุ่มคน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุที่ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้ ความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล สังคมกล่าวถึงมากในด้านธุรกิจ การค้า การบริการ เทคโนโลยีดิจิทัลจะเข้ามาปฏิรูป เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต เปลี่ยนรูปแบบ โครงสร้าง วิธีคิดและกระบวนการทำธุรกิจ การค้า เพื่อผลิตสินค้าและบริการ ด้วยกระบวนการผลิตใหม่ หรือบริการรูปแบบใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นสำคัญ และเพิ่มการผลิต ลดต้นทุนด้าน ระบบการจัดการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอย่างอื่นจากจุดต้นทางไปยังจุดบริโภคตามความต้องการของลูกค้า (Logistic) เศรษฐกิจจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่วนในด้านเศรษฐกิจชุมชน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยเชื่อมโยงท้องถิ่นกับตลาดโลก สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชน นอกจากนี้ ในด้านสังคม เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย สร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยกยกระดับคุณภาพชีวิตและสุขภาวะ เพิ่มพลังและศักยภาพชุมชน รวมถึงการขยายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และพลเมือง แต่หากต้องมีกลไกควบคุมดูแลด้านมิติของ ICT อาทิ การพนัน อาชญากรรม สื่อลามก ยาเสพติด ชู้กรรโชก หลอกหลวง และละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา อย่างไรก็ตาม มีอาจปฏิเสธผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น ภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนควรมีมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบด้านลบดังกล่าวด้วย

กรอบยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเดิม จำนวน ๓ กรอบ คือ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) (๒) การสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure) และ (๓) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการให้บริการ (Service Infrastructure) ซึ่งคล้ายกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม ส่วนกรอบยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลใหม่ ได้เพิ่มยุทธศาสตร์ขึ้นจากเดิม ๒ กรอบ คือ (๑) การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Promotion) ประกอบด้วย พาณิชย์ดิจิทัล (Digital Commerce) ผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneur) นวัตกรรมดิจิทัล (Digital Innovation) เนื้อหาดิจิทัล (Digital Content) และ (๒) การสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society) ประกอบด้วย การเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายโดยคนทุกกลุ่มในสังคม (Lifelong Learning) บริการสุขภาพที่ทั่วถึงและเท่าเทียม (Universal Healthcare) การจัดทำคลังข้อมูลและห้องสมุดดิจิทัล (Digital Archive and Library) การรู้เท่าทันข้อมูลและสื่อ (Media Literacy) การประยุกต์ใช้และบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลภายในชุมชน(Digital City) จะเห็นได้ว่า ได้มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ไว้ ๕ ด้านด้วยกันเพื่อรองรับเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลในด้านต่าง ๆ

๓) นางสุรางคณา วายุภาพ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่าเหตุผลที่รัฐบาลต้องทำเรื่องของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา ในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ (ต้มยำกุ้ง) ประเทศเกาหลีใต้ ได้ประสบปัญหาคล้ายกับประเทศไทย แต่ประเทศเกาหลีใต้ได้ใช้เรื่อง Digital Economy กับ Creative Economy เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาขับเคลื่อนและทำให้เกิดพลังของประเทศ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือทำอย่างไรที่จะไม่ส่งออกเฉพาะเทคโนโลยีเท่านั้น จึงมีการส่งออกวัฒนธรรม ส่งออกภาษา ส่งเพลงภาพยนตร์ ด้วยในที่สุดประเทศเกาหลีใต้ก็ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด ขณะที่ประเทศไทยตั้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาได้ระยะหนึ่งด้วยความคาดหวังเดียวกัน แต่ยังไม่สามารถพัฒนาได้เท่าเทียมกับประเทศเกาหลีใต้ได้ จึงเป็นเหตุผลที่รัฐบาลได้พิจารณาทบทวนหาแนวทางในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยขึ้น เนื่องจากประเทศไทย มีปัญหาเชิงโครงสร้างเกี่ยวกับตัวเลขของ e-Commerce ของคนใช้อินเทอร์เน็ต การทำธุรกิจภาพยนตร์ เพลง โฆษณาออนไลน์ เกมออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Online Learning) ที่ไม่ตรงกันอย่างเป็นรูปธรรมของผู้ประกอบกิจการแต่ละบริษัท นอกจากนี้ การจัดอันดับการประเมินความพร้อมด้านมืด (Dark Side) ของประเทศไทยมีอันดับที่ตกต่ำลงทุกปี ปัญหาทางสังคมเกี่ยวกับความรู้เท่าทันสื่อของประเทศไทยอยู่ในระดับวิกฤติ จะเห็นได้ว่า ในขณะนี้สังคมไทยมีความตื่นตัวในเรื่องข้อมูลข่าวสาร สิทธิและเสรีภาพ แต่ยังมีเชื่อเรื่องข่าวลือเป็นจำนวนมาก จนทำให้ชาติวิจารณ์ญาณโดยไม่เคารพสิทธิและเสรีภาพความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นโดยอ้างว่าเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จึงก่อให้เกิดการขาดความสมดุลขึ้น รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีที่จำเป็นของผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ซึ่งประเทศไทยขาดการพัฒนาอย่างจริงจัง

ตามแนวนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ได้มีการแบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น ๕ ด้าน ยังพบปัญหาอยู่ คือ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) มีปัญหาเกี่ยวกับการแยกอำนาจของการกำกับนโยบายออกจากกัน (๒) การสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure) มีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานและความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัลอยู่ (๓) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการให้บริการ (Service Infrastructure) มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ของรัฐที่ขาดการใช้งานที่หลากหลายเพียงพอ จึงทำให้ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับรัฐมีข้อจำกัด (๔) การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Promotion) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเรื่องของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิดที่จะทำให้สามารถเชื่อมต่อบนออนไลน์ได้ทั้งหมดในอนาคต รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว และ (๕) การสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของโครงสร้างทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (Lifelong Learning) การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปแบบของห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) การบริหารจัดการข้อมูลที่ทำให้คนเข้าถึงและสามารถดึงกลับมาใช้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งการทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีโอกาสที่จะเท่าเทียมกับคนอื่นได้

๔) นายดิศทัต โทตระกิตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า การพิจารณากฎหมายจะมีเทคนิคในการดูแล เรียกว่า การประเมิน พิเคราะห์เหตุผล ความจำเป็นในการตรากฎหมาย (Regulatory Impact Assessment : RIA) กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควรจะตั้งคำถามว่า จากอนาล็อก (Analog) มาเป็นดิจิทัล (Digital) สังคมได้และเสียอะไรบ้าง กล่าวคือ ผลได้คือรวดเร็วขึ้น แพร่หลายมากขึ้น พัฒนาขึ้น ผลเสียคือ ทุกประเทศได้เคยมีประสบการณ์มาแล้วคือ ความไม่เสมอภาค ความได้เปรียบ และความไม่มั่นคงทางความปลอดภัยของสิทธิส่วนบุคคล จะเห็นได้ว่า จาก Analog มาสู่ Digital ประเทศไทยไม่ได้อ้างอิงกฎหมายหรือนำแนวคิดของต่างประเทศมาใช้เนื่องจากใช้ดิจิทัล ในขณะที่ต่างประเทศได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เครือข่ายดิจิทัลล่วงหน้ากว่าประเทศไทยมานานแล้ว เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานเดิมของภาคโทรคมนาคมในประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียมกันและการขยายโครงข่ายโทรคมนาคม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อจัดสรรคลื่นความถี่มานานแล้วก็ตาม การนำเอากฎหมายต่างๆ หรือเอาสภาพกฎหมายของประเทศไทยไปเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศจึงมีข้อแตกต่าง ส่วนการใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ก็มีความแตกต่างจากประเทศอื่นเช่นเดียวกัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะของประเทศไทย และในขณะนี้ประเทศไทยกำลังจะทำกฎหมายดิจิทัลจึงควรหาแนวทางคุ้มครองความปลอดภัยของภาครัฐและความเป็นส่วนตัวของภาคเอกชนที่มีความเสี่ยงจากปัจจัยคุกคามต่าง ๆ ในระหว่างที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การแข่งขันในประชาสังคมอาเซียน จะเห็นได้ว่ามุมมองการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๑) โครงสร้างหรือสภาพปัญหาเฉพาะของประเทศ ๒) ระยะเวลาและปัจจัยแวดล้อมที่เป็นทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยคุกคาม ๓) ลักษณะเฉพาะของกฎหมายต่าง ๆ ที่สร้างกลไกขึ้นมา

กฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ แบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) การจัดโครงสร้างทางด้านหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม การจัดตั้งคณะกรรมการในระดับนโยบายที่จะมาดูแลเรื่องสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะในเรื่องธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ๒) กลุ่มส่งเสริมสิทธิ ศักยภาพในการแข่งขันอย่างแท้จริง อาทิ กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ๓) กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัย ซึ่งมักจะมองว่า เป็นเรื่องที่คุกคามความมั่นคงหรือชีวิตส่วนบุคคล ถ้ามองในบริบทรวมอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองความปลอดภัยต่างๆ ของสังคมเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือกลไกที่เหมาะสมในการที่จะดำเนินการตามภารกิจเหล่านี้ ฉะนั้น การใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ผิด หากรัฐเพิกเฉย ประชาชนที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง เพราะฉะนั้น ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ข้อมูลส่วนบุคคล เวลาพิจารณาตรวจร่างกฎหมายฉบับนี้ต้องแยกกลไกต่างๆ ออกมาว่าส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความผิดในการที่ไปรูดข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนใดที่เป็นความผิดที่เข้าไปเกี่ยวกับการทำข้อมูลส่วนรวมหรือของสังคม ส่วนใดที่เป็นความผิดที่เข้าไปรูดหรือคุกคามข้อมูลที่เป็นความมั่นคงของรัฐ ไม่ได้กำหนดโดยลักษณะของการกระทำแต่เพียงอย่างเดียว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้ดำเนินการจัดทำและแยกออกมาเพื่อตอบคำถามว่า ลักษณะการกระทำผิด การกำหนดกลไกในการเข้าไปประงับหรือยับยั้งตลอดจนบทกำหนดโทษต้องแยกตามลักษณะการกระทำดังกล่าว

๕) นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล ประธานมูลนิธิเพื่ออินเทอร์เน็ตและวัฒนธรรมพลเมือง ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ประเด็นข้อกังวลต่างๆ ต่อร่างกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วนั้น **สิ่งที่สังคมควรได้จากเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ดังนี้ ๑) ความเชื่อมั่น** เนื่องจากทุกวันนี้ชีวิตของประชาชนทุกคนล้วนเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม ควรจะเชื่อมั่นได้ว่ารัฐจะไม่นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ทำอะไรที่ไม่ผ่านความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลนั้น และจะต้องเชื่อมั่นได้ว่า ผู้ประกอบการจะคุ้มครองข้อมูลเหล่านั้นด้วย อีกทั้งเครือข่ายสารสนเทศจะต้องมีความปลอดภัยด้วยทั้งความเป็นส่วนตัว (Privacy) และด้านความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล (Cyber Security) ด้วย **(๒) ทางเลือกในการใช้บริการต่างๆ มากขึ้น** รวมทั้งมีทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพราะว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนได้โดยที่มีต้นทุนต่ำ **(๓) รัฐที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสในการปรับโฉมรัฐบาลไปสู่รูปแบบดิจิทัล** สิ่งที่ควรทำไปพร้อมกันคือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่แรก (By Default) และอยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้โดยไม่ต้องรอให้ประชาชนไปขอรับข้อมูลจากภาครัฐ และ **(๔) สังคมเปิด (Open Society)** แม้ว่าในสังคมออนไลน์จะมีเรื่องที่ไม่เป็นสาระอยู่มากมาย อาทิ ข่าวลือ การใส่ร้าย การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ แต่รัฐจะต้องช่วยสร้างสังคมที่เปิดต่อการแสดงความคิดเห็นด้านต่างๆ เพราะฉะนั้น จะทำอย่างไรที่จะทำให้สังคมในโลกออนไลน์เป็นสังคมที่เอื้อต่อการสร้างความอดทน อดกลั้นต่อการแสดงความคิดเห็นต่างๆ

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development – OECD) ได้จัดทำรายงานในปี ๒๐๐๓ ได้ให้คำแนะนำว่า รัฐต่าง ๆ ควรทำอย่างไรเพื่อจะพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ดังนี้ **(๑) รัฐต้องเสริมสร้างให้เกิดการแข่งขัน** ซึ่งการแข่งขันเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เพราะเศรษฐกิจดิจิทัลมีความพิเศษตรงที่มีต้นทุนต่ำและเอื้อผู้ประกอบการรายใหม่ให้สามารถเข้ามาในตลาดได้ **(๒) รัฐต้องวางตัวเป็นกลางทางเทคโนโลยี** ไม่ไปกำหนดหรือบังคับให้ใช้เทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่ง แต่ต้องปล่อยให้เอกชนเป็นผู้นำในเรื่องนี้ **(๓) รัฐต้องกระจายประโยชน์ของเทคโนโลยีไปยังคนทุกกลุ่มของสังคม** หรือเรียกได้ว่าเป็นการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี และ **(๔) รัฐต้องพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลข่าวสารและสร้างความเชื่อมั่น** เพราะผู้เจาะระบบข้อมูลข่าวสารโดยส่วนมากจะอาศัยอยู่ในต่างประเทศ ดังนั้น หน้าที่ของรัฐจึงไม่ใช่การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด แต่ควรสร้างระบบป้องกันที่ปลอดภัย โดยเน้นไปที่การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย สร้างการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อรับมือกับภัยคุกคามอย่างทันท่วงที รวมทั้งต้องสร้างมาตรฐานข้ามพรมแดนร่วมกัน

๖) ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนาต่อชุดกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สรุปได้ ดังนี้ (๑) ควรทำให้ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมสามารถเข้าถึงบริการได้โดยเท่าเทียมกัน (Equal Access) และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน (Equal Quality) และเข้าสู่สังคมอย่างมีเหตุมีผล จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมไทยดีขึ้น **(๒) ควรสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้** เพื่อที่จะให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในรูปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือยุคดิจิทัลร่วมกันได้ รวมทั้งเพิ่มมิติการเรียนรู้และรณรงค์ให้เด็กเข้ามาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น **(๓) จุดอ่อนของ “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”** คือ ประชาชนโดยทั่วไป อาทิ ผู้ด้อยโอกาส เด็กปฐมวัย เยาวชน

ผู้สูงอายุ คนที่อยู่ต่างจังหวัด ประชาชนทั่วไป ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล จึงเห็น**ควรสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในการที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว** อีกทั้งเห็นควรเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ปัญหาสำคัญคือ เมื่อมีการรับข้อมูลมาซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ได้กรองยอมทำให้ขาดความรู้เท่าทันต่อข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น จึงควรสร้างความรู้เท่าทัน คิด ตรวจสอบ ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย (๔) **ปัจจุบันพบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านเด็กและเยาวชนอยู่** เพราะแต่ละหน่วยงานแยกเก็บข้อมูลและไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลไว้ จึงเห็นควรจัดให้มีบริการดังกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นด้วย และ (๕) **องค์ประกอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเห็นควรกำหนดให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในอัตราส่วนที่มากขึ้น** โดยแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ

๗) **สรุปประเด็นการสัมมนา** ได้ว่าการสัมมนาในวันนี้ถือเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าจะทำอะไรให้กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้มีมิติทางสังคมมากกว่านี้ โดยเฉพาะการทำให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งขึ้นเพื่อรักษาสิทธิและเสรีภาพ ในขณะเดียวกันต้องมีความรับผิดชอบ และในฐานะที่เป็นประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการต้องจะเน้นเรื่องการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม ซึ่งสามารถกำหนดโดยใช้มาตรฐานเทคโนโลยีได้ ซึ่งอาจจะมีความต้องการที่ไม่แตกต่างจากคนอื่นในเรื่องของเศรษฐกิจ แต่ถ้าเอ่ยถึงเรื่องของเทคโนโลยี ถ้าไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเทคโนโลยีได้เลยก็จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง แต่รายละเอียดไม่อาจจะกำหนดไว้ในกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยที่สุดกฎหมายสามารถอ้างอิงถึงมาตรฐานที่กำหนดในระดับสากลหรือแม้กระทั่งมาตรฐานของหน่วยงานที่กำหนดไว้ อาทิ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) หรือของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเริ่มมีการรับรองแล้ว หรืออาจจะส่งเสริมให้ภาคเอกชนรวมตัวกันและก็กำหนดมาตรฐานร่วมกันแล้วรัฐเข้าไปร่วมด้วยก็ได้ ก็จะทำให้การเข้าถึงไม่มีการเหลื่อมล้ำจนเกินไป ทั้งนี้ คณะกรรมการกิจการสังคมฯ สถาบันบัญญัติแห่งชาติจะติดตามเรื่องนี้ต่อไป และคิดว่าบทบาทองค์กรภาคประชาสังคมจะมีเพิ่มมากขึ้น ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วม ทั้ง ประเด็นความอ่อนแอของสังคมไทย การเป็นเหยื่อของเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นมิตร การรู้เท่าทัน ความไม่เท่าเทียม การไม่เข้าถึงเทคโนโลยี แม้ในเรื่องของการที่ภาครัฐเข้ามาควบคุมมากกว่าเข้ามาส่งเสริม สิ่งเหล่านี้ก็จะนำไปพิจารณาศึกษาและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อที่จะเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒.๓ สัมมนา เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม”

คณะกรรมการการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่...) พ.ศ. มีผลกระทบโดยตรงต่อสังคม และในฐานะองค์กรนิติบัญญัติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและกลั่นกรองกฎหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพิจารณาศึกษา และเตรียมความพร้อมต่อการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เกิดความรอบคอบ ทั้งในเชิงมิติด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง รวมถึงการศึกษาปัญหา มาตรการเยียวยา การเฝ้าระวังและการแก้ไขปัญหาด้านสังคม ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสลากฯ ดังกล่าว และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขกฎหมายสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการดำเนินการจัดสัมมนา เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม” เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดย นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา และพลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล โฆษกคณะกรรมการ กล่าวรายงานการสัมมนา

๑) ปาฐกถาพิเศษ การสัมมนา “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม” โดย นายวิสุทธิ ศรีสุพรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง สรุปสาระสำคัญได้ว่า ในช่วงที่ผ่านมาสลากกินแบ่งรัฐบาลถือว่าเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในระดับนโยบายและประชาชนทั่วไป เนื่องจากกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดและอยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด เป็นวิถีชีวิตแบบไทย และเป็นกิจการที่ตอบสนองความต้องการเสี่ยงทาย ความตื่นเต้น ความเชื่อ ความหวัง ซึ่งเป็นวิถีทางของสังคมไทยรวมถึงสังคมโลกบางส่วนด้วย สลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นที่รู้จักกันในประเทศไทยครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้โปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรมทหารมหาดเล็กออกสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์เอง จากนั้น ได้มีการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อหารายได้ เพื่อกิจการสาธารณประโยชน์เป็น ต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ขึ้น กำหนดให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและได้ดำเนินกิจการเรื่อยมาจนกระทั่ง

ถึงปัจจุบันนี้ รายได้จากการจำหน่ายสลากร้อยละ ๒๘ นอกจากนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินแล้ว ยังได้จัดสรรเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารเป็นเงินบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ให้กับหน่วยงานต่างๆ ปีละกว่า ๓๐๐ ล้านบาท นอกเหนือ ยังมีนโยบายดูแลส่งเสริมการค้าในชีวิตในการประกอบอาชีพของคนพิการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อให้คนพิการมีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการและเป็นการลดภาระของรัฐบาลและสังคมด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสลากกินแบ่งรัฐบาลได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง มีการแสวงหาเลขเด็ด มีการเก็งตัวเลข ประกอบกับการหวังความร่ำรวยในการถูกรางวัลจากการถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล ทำให้สลากแต่ละหมายเลขเป็นที่ต้องการไม่เท่ากัน หมายเลขที่ได้รับความนิยมสูง หมายเลขเด็ด หมายเลขดัง จะถูกตั้งจำหน่ายในราคาสูง โดยผู้ค้าให้เหตุผลว่าเป็นหมายเลขที่หายาก ประกอบกับมีกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องทำให้การบริหารจัดการสลากนั้นเกิดการบิดเบือนไปจากที่ควรจะเป็น เพราะฉะนั้นการจำหน่ายสลากเกินราคาเป็นสิ่งที่รับทราบมาโดยตลอดไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ความรุนแรงของปัญหาได้ทวีขึ้นทุกขณะ ซึ่งปัจจุบันได้มีการจำหน่ายสลากเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้คือคู่ละ ๘๐ บาท โดยจำหน่ายในราคาขั้นต่ำ ๑๐๐ บาท หรืออาจจะราคาสูงกว่านั้น โดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ได้ละเลยและได้พยายามที่จะแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเกินราคามาโดยตลอด เนื่องจากมาตรการบางอย่างไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ดัดขัดข้อบัญญัติบางประการตามกฎหมาย สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงได้ยกร่างแก้ไขเพิ่มพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ตามนโยบายของรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีต้องการที่จะให้มีการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคา ๘๐ บาท ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาถ้อยคำ และส่งเรื่องกลับมายังคณะรัฐมนตรีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญๆ คือ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับสภาพการจัดจำหน่ายสลากที่แท้จริงในปัจจุบัน ให้มีความยืดหยุ่นในการที่จะจัดสรรเงินรางวัลต่างๆ ได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการจำกัดการเข้าถึงของเด็ก เยาวชน และสถานศึกษา โดยกำหนดบทลงโทษที่หนักขึ้น ทั้งนี้ ย่อมเป็นที่น่าเชื่อได้ว่า ภายหลังจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสลากกินแบ่งรัฐบาลแล้วจะทำให้มีมิติต่างๆ ที่เป็นปัญหายืดเยื้อมานานได้รับการดูแลและแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ควรจะเป็นอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามในประเด็นข้อห่วงใยในการจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการสลากซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ขึ้นมา ในส่วนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ จะกำหนดกรอบวัตถุประสงค์ไว้แบบกว้างขวาง แต่ในร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่...) พ.ศ. จะจำกัดไว้เฉพาะการรับซื้อหมายเลขที่จำหน่ายไม่หมด เพราะฉะนั้นในขั้นตอนของคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาลจะต้องพิจารณาให้ได้ข้อยุติเสียก่อน รวมถึงข้อห่วงใยในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุนบริหารจัดการสลาก กล่าวคือ เมื่อกองทุนเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ อาจจะมีการนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นโดยไม่ชอบ ฉะนั้น จึงได้กำหนดไว้ว่าเมื่อใดที่เงินกองทุนบริหารจัดการสลากมีเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดให้นำส่งเงินส่วนที่เหลือเกินกว่าจำนวนดังกล่าวเป็นรายได้แผ่นดิน แต่เมื่อใดที่เงินกองทุนบริหารจัดการสลากมีต่ำกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดหากรัฐมนตรีเห็นสมควรก็สามารถจัดสรรเข้าเป็นรายได้แผ่นดินได้

๒) การอภิปราย เรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ : โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม” โดยวิทยากร ดังนี้ (๑) นายมณฑิธร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ คนที่หนึ่ง (๒) พลตรี ฉลองรัฐ นาคอาทิตย์ ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (๓) นางสาวอัลจนา พึ่งเย็น ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ธนะอนุเนก นายกสมาคมวิทย์และสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน (๕) ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ตันศิริคงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (๖) นายสมชาย ปัญญ์เอกวงศ์ ประธานฝ่ายส่งเสริมอาชีพและการจ้างงาน สมาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย และดำเนินการอภิปราย โดย นายวันชัย บุญประชา กรรมการเลขานุการมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) นายมณฑิธร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ในอดีตที่ผ่านผลการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาและแนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการสลากในประเทศไทย วุฒิสภา พบว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นเมื่อทำการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้วย่อมไม่แตกต่างกันมากนัก สลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายคือ สลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพียงแต่ว่าประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันมีลักษณะเป็นประโยชน์สาธารณะเฉพาะกิจที่เรียกว่า “สลากบำรุงการกุศล” ดังนั้น ภาครัฐควรจะมีมุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะแบบเป็นระบบ มีธรรมาภิบาล ไม่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจ ไม่เป็นไปตามอำเภอใจ ไม่เกิดจากความรู้สึกเห็นใจส่วนบุคคลเฉพาะกรณี มีกฎหมายรองรับชัดเจน มีการตรวจสอบ สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดทางปรัชญาโดยเรียกชื่อใหม่ว่า “สลากเพื่อสังคม” แต่ปรากฏว่า ภายใต้พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ สลากกินแบ่งรัฐบาลมิได้เป็นสลากเพื่อสังคมหรือสลากเพื่อสาธารณประโยชน์ มุ่งแต่หารายได้เข้าสู่รัฐโดยการเสี่ยงโชคของประชาชนจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเท่านั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคา ส่วนการเก็งกำไร การค้าช่วงกัน การรับโควตาไปจำหน่ายนั้น เป็นเพียงปัญหาปลายเหตุซึ่งเป็นเพียงกลไกลดความเสี่ยงของผู้ค้า เพราะฉะนั้น ถ้าจะปฏิรูปสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ให้จำหน่ายเกินราคาและเพื่อสังคมรัฐจะต้องไม่หารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล นอกจากปัญหาดังกล่าวโครงสร้างการบริหารจัดการยังไม่สามารถเรียกความเชื่อมั่นและศรัทธาจากสาธารณชนได้ เพราะฉะนั้น ผลจากการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาและแนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการสลากในประเทศไทย วุฒิสภา จึงได้เสนอให้ปรับโครงสร้างใหม่เพื่อให้เป็นโครงสร้างที่เรียกความเชื่อมั่นและศรัทธาจากสาธารณชนโดยแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายกำกับเชิงนโยบายกับฝ่ายบริหารกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาลออกจากกัน นอกจากนี้ ปัญหาการกำหนดสัดส่วนการถือครองสลากกินแบ่งรัฐบาล แทนที่จะเป็นไปเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ แต่ในทางตรงกันข้ามกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้รับการจัดสรรเพียงร้อยละสิบหกเท่านั้น แตกต่างจากนักลงทุนรายใหญ่ที่ได้รับการจัดสรรร้อยละเจ็ดสิบสี่ จะเห็นได้ว่าการจัดสรรไม่ได้เป็นไปเพื่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นหลักเนื่องจากรัฐบาลต้องการรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยไม่ต้องมีความเสี่ยงในการจัดการสลากกินแบ่งรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจึงหาบุคคลอื่นมาจัดการความเสี่ยงแทนรัฐบาล ดังนั้นจึงเกิดกลุ่มพ่อค้าคนกลางหรือที่เรียกว่า “ยี่ปั้ว ซาปั้ว” ขึ้นโดยหลักการแล้วย่อมไม่มีผู้ค้ารายใดที่ต้องการให้ความเสี่ยงตกอยู่กับตนเองจนทำให้การค้าขายขาดทุน ดังนั้น จึงทำให้บรรดาคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ ได้รับผลกระทบจากการรับซื้อสลากกินแบ่ง

รัฐบาลมาจากพ่อค้าคนกลางในราคาที่สูงมาก และส่งผลให้ผู้บริโภคซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคาสูงขึ้นไปตามไปด้วย ดังนั้น การได้รับการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อนักลงทุนรายใหญ่ร้อยละเจ็ดสิบสี่เป็นการช่วยรัฐจากการลดความเสี่ยงและเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการหาผลประโยชน์จากร้อยละยี่สิบหกที่เป็นคนพิการผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ ซึ่งบางคนไม่ทราบว่าในร้อยละยี่สิบหกนั้นตนเองมีโควตาสลากกินแบ่งรัฐบาลจำนวนเท่าใด จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงแทนรัฐโดยฝีมือนักลงทุนจึงทำให้สลากกินแบ่งรัฐบาลในปัจจุบันเกิดความไม่โปร่งใส จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคา และไม่เป็นสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อสังคม

(๒) พลตรี ฉลองรัฐ นาคอาทิตย์ ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นพระราชบัญญัติเพื่อสังคม ไม่ลำสมัย และปกป้องผลประโยชน์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยการนำรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเข้าเป็นรายได้ของแผ่นดิน และนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์สาธารณะด้านต่างๆ อาทิ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี มีระบบการตรวจสอบ ระบบการถ่วงดุล ระบบการตั้งงบประมาณ แต่มีการบิดเบือนกลไกราคาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลภายหลังจากได้รับการจัดสรรโควตาแล้ว โดยกลุ่มบุคคลที่ไปแสวงหากำไรโดยมิชอบ และส่งผลให้สลากกินแบ่งรัฐบาลมีราคาเกินกว่า ๘๐ บาท จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ไม่ได้เป็นกฎหมายที่สร้างปัญหา ในทางตรงกันข้ามเป็นการป้องกันการรั่วไหลผลประโยชน์ของรัฐ ส่วนการจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเป็นค่าบริหารจัดการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยกำหนดไว้ในอัตราร้อยละ ๓ และอีกส่วนตั้งไว้เป็นงบประมาณโครงการช่วยเหลือสังคม อาทิ โครงการบำบัดผู้ติดการพนัน โครงการมูลนิธิฯ เทียม นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลมีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการ และวางนโยบายของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าวจนกระทั่งถึงปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ากระบวนการตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีปัญหาจนกระทั่งทำให้เกิดช่องโหว่ในการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่กระทรวงการคลังเสนอและได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ดังนี้ (๑) การทำให้ทันสมัยโดยการเปลี่ยนแปลงชื่อหน่วยงานตามพระราชบัญญัติที่ได้มีการแก้ไข (๒) การปรับระบบบัญชีคุณสมบัติของคณะกรรมการ รวมถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านการบริหาร และด้านกฎหมาย เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใส และสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาวการณ์มากขึ้น (๓) การเพิ่มบทลงโทษกรณีจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับเด็กและเยาวชนเป็นจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้ตรงกับสลากบำรุงการกุศลที่ใช้อัตราโทษตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน และ (๔) การจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการสลากเพื่อแก้ไขปัญหาสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคาซึ่งเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้น กองทุนนี้จะเป็นกองทุนที่สร้างเสถียรภาพในการจ่ายเงินรางวัลให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ การกำหนดรูปแบบตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ สามารถกำหนดรูปแบบได้เองอยู่แล้ว เพียงแต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่จะทำให้การกำหนดรูปแบบมีความชัดเจนมากขึ้น และในสัดส่วนของคนพิการที่ได้รับโควตาร้อยละยี่สิบหกนั้น ย่อมหมายถึงผู้ค้ารายย่อยที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ด้วย เพียงแต่ในบัญชีคนพิการไม่ได้แบ่งแยกออกกว่าเป็นคนพิการรายย่อยมีจำนวนเท่าไร และในส่วนขององค์กร มูลนิธิคนพิการ ก็ไม่ได้รวมไว้ในบัญชีนี้เหมือนกัน ส่วนการจัดการ

ความเสียหายแทนรัฐตามความมุ่งหมายของร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. และตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ คือ ต้องการให้ผู้ที่ได้รับโควตาสลากไปจัดจำหน่ายด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้มีรายรับเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้

(๓) นางสาวอัลจนา พึ่งเย็น ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ได้แก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียด อาทิ การแก้ไขเพิ่มเติมสถานที่ตั้งของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล วาระการดำรงตำแหน่ง แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล รูปแบบสลากกินแบ่งรัฐบาล การออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยกองทุนบริหารจัดการสลาก สัดส่วนการจัดสรรเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ดังนั้น ในการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนการจัดสรรเงินรายได้ เห็นว่า สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลควรพิจารณาเฉพาะสิ่งที่จำเป็นในการนำส่งเงินเข้ากองทุนบริหารจัดการสลากโดยคำนวณว่าในแต่ละงวดกองทุนจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนเท่าใดในการรับซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลคืน และกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาไม่ควรเก็บเงินสะสมไว้เกินความจำเป็น ดังนั้น จึงจำกัดไว้ที่ร้อยละสามของการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในแต่ละงวด จะเห็นได้ว่า กองทุนมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อซื้อคืนสลากที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจำหน่ายไม่หมดเท่านั้น กองทุนไม่สามารถนำเงินไปใช้อย่างอื่นได้ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาค่าจำหน่ายสลากเกินราคาโดยการรับซื้อหมายเลขที่ไม่สวยมาบริหารจัดการและจำหน่ายในราคา ๘๐ บาท คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ปัญหาการจำหน่ายสลากเกินราคาอาจจะไม่ได้แก้ไขโดยการจัดตั้งกองทุนและรับซื้อคืนได้ทั้งหมดเพราะว่า สลากที่รับซื้อคืนมีจำนวนเพียงร้อยละ ๑.๒๗ เท่านั้น ตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ได้กำหนดไว้ว่า ร้อยละห้าสิบห้าของกองทุนบริหารจัดการสลาก ไม่เกินกว่าร้อยละสิบห้าเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานซึ่งรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายสลากกินแบ่งด้วย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละสาม และเมื่อใดที่เงินกองทุนบริหารจัดการสลากมีเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดให้นำส่งเงินส่วนที่เหลือเกินกว่าจำนวนดังกล่าวเป็นรายได้แผ่นดิน และเมื่อใดที่เงินกองทุนบริหารจัดการสลากมีต่ำกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดให้จัดสรรเงินในส่วนที่เป็นรายได้แผ่นดินสมทบเข้ากองทุนบริหารจัดการสลากร้อยละห้าของเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่ง สลากกินแบ่งที่บริหารจัดการหากถูกรางวัลให้สมทบเป็นกองทุนบริหารจัดการสลาก

ความแตกต่างระหว่างคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลกับร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลตามคำสั่งดังกล่าวมีจำนวนกรรมการมากกว่ากองทุนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ จะมีชื่อเรียกและวัตถุประสงค์แตกต่างจากกองทุนบริหารจัดการสลากตามร่างพระราชบัญญัติโดยเรียกว่า “กองทุนสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อพัฒนาสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมมากกว่า ๔ ประการคือ ๑) เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการพนัน สาเหตุและผลกระทบจากการพนัน รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพนัน ๒) เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพนัน สร้างการรู้เท่าทันเพื่อป้องกันการติดการพนัน รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมป้องกันและลด

ผลกระทบจากการพนัน ๓) เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน ๔) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล นอกจากนี้ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ จะไม่กำหนดกรอบเพดานของเงินสมทบที่จะต้องนำส่งเข้าเป็นเงินกองทุนบริหารจัดการสลากว่าจะต้องหักออกเป็นจำนวนร้อยละเท่าใด รวมถึง การจัดสรรเงินตามร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กล่าวคือ เงินที่ได้รับการจัดสรรเป็นรายได้ของแผ่นดินจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละสิบสอง ในขณะที่ตามคำสั่งได้กำหนดไว้เพียงไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ โดยไปเพิ่มในส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริหารงานไม่เกินกว่าร้อยละสิบเจ็ด แต่ในร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดไว้ไม่เกินกว่าร้อยละสิบห้า

(๔) ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ธนธเนก นายกสภาคมิศวิทยาและสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ข้อ ๕ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ ได้กำหนดไว้ว่า ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อพัฒนาสังคม” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ อาทิ เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการพนัน สาเหตุและผลกระทบจากการพนัน รวมถึงมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการพนัน เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพนัน สร้างการรู้เท่าทันเพื่อป้องกันการติดการพนัน รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมป้องกันและลดผลกระทบจากการพนัน เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล จะเห็นได้ว่า ไม่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๔ ที่บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกัน ระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการระงับ ยับยั้ง หรือกระทำการใด ๆ ได้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด เพราะว่าปัญหาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลกับการพนันตามแนวความคิดของสังคมไทยยังไม่มีคำตอบชัดเจน ดังนั้น จึงควรหาวิธีว่าควรจะทำอย่างไรเพื่อที่จะทำให้การพนันเป็นการพนันที่มีความรับผิดชอบกับสังคมไทยโดยมิใช่การพนันที่จะคอยสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย โดยมีให้มีผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง อาทิ เด็กและเยาวชน

จากกรอบการวิจัยศึกษาสภาพปัญหาและมาตรการในการจัดการปัญหาพนันในเด็กและเยาวชนใน ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ พบว่าการเล่นพนันเป็นพฤติกรรมเสี่ยงประเภทแรกๆ ที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ เด็กและเยาวชนเล่นพนันก่อนที่จะทดลองดื่มของมึนเมา ยาเสพติด หรือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม อัตราการติดพนันในเด็กและเยาวชนมีอัตราที่สูงกว่าอัตราการติดพนันในผู้ใหญ่ อัตราการติดพนันในเด็กและเยาวชนมีมากกว่าสองเท่าของอัตราการติดพนันในผู้ใหญ่ การเล่นพนันแพร่หลายในหมู่นักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนชายมีแนวโน้มเล่นการพนันมากเป็นสองเท่าของนักเรียนหญิง ผู้ใหญ่ที่มีปัญหาติดการพนันขั้นรุนแรงเริ่มเล่นการพนันเมื่ออายุยังน้อย (๙ - ๑๐ ปี) การให้การศึกษาค้นคว้าแต่เริ่มแรกมีความสำคัญต่อ

การป้องกัน (Early Education a key to Prevention) การทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเข้าใจถึงอันตรายถึงที่มาของการพนันจะส่งผลให้นักเรียนไม่มองว่าการพนันเป็นเรื่องปกติในสังคม

(๕) ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ตันศิริคงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ตามปรัชญาของการมีสลากกินแบ่งรัฐบาลแบ่งได้ ๒ มิติ คือ ๑) เป็นการสร้างความบันเทิงให้กับสังคม ๒) เป็นแหล่งรายได้ของรัฐ จะเห็นได้ว่า การพนันเป็นวัฒนธรรมหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมมนุษย์ แต่เป็นวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และศีลธรรม ทั้งนี้ ความคิดและความเชื่อที่ว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นรายได้ของรัฐนั้น เป็นความคิดหลักที่ครอบงำรัฐไทยมาอย่างช้านานถึงสี่สิบกว่าปี นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ สิ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมไทย คือ ปริมาณสลากกินแบ่งรัฐบาลมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่มีปริมาณที่ลดลง ดังนั้น จึงควรปรับแนวความคิดใหม่โดยห้ามคิดว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นรายได้ของรัฐที่จะนำมากระจายให้กับหน่วยงานของรัฐเพื่อที่จะใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑/๒๕๕๘ มีความทันสมัยกว่าร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่มุ่งหมายจะแก้ไขสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะแก้ไขให้สลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นนโยบายสาธารณะ (Public Policy) รัฐบาลจึงไม่ควรมองว่าภาษีที่ได้มาจากการพนันเป็นรายได้ของรัฐ แต่ให้มองในทางตรงกันข้ามว่าเป็นการสร้างความบันเทิงให้กับสังคม ในขณะที่รัฐควรคืนกำไรสู่สังคม สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้แก้ไขสัดส่วนของคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล เห็นควรปรับให้มีสัดส่วนภาคประชาสังคมเพิ่มขึ้น และกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับกรรมการที่มีผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict of Interest) ให้ถูกตัดสิทธิออกไป นอกจากนี้ เงินที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้แบ่งอัตราส่วนออกเป็น ๖๐ : ๒๘ : ๑๒ แต่ตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. มีการแก้ไขอัตราส่วนเป็น ๖๐ : ๒๒ : ๑๕ : ๓ แทน จะเห็นได้ว่า ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับเงินกองทุนบริหารจัดการสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับการจัดสรรร้อยละสามเพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจะไม่ไปดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ

(๖) นายสมชาย ปัญญาเอกวงศ์ ประธานฝ่ายส่งเสริมอาชีพและการจ้างงาน สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เนื่องจากสลากกินแบ่งรัฐบาลจะมีพรรคการเมืองเข้ามาครอบงำและคอยมุ่งแสวงหาผลประโยชน์จึงทำให้การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสัดส่วน ส่วนลด และการจัดสรรรายได้เข้ารัฐล่าช้าออกไปกว่า ๔๐ ปี จึงเห็นควรกำหนดให้การจัดสรรรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลที่นำเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน มีอัตราส่วนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบสองตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. อีกทั้ง การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลยังถือว่าเป็นเรื่องของการพนันอยู่ รัฐควรหาแนวทางหรือวิธีเพื่อที่จะทำให้การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมีจำนวนลดลง นอกจากนี้ การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการประกอบอาชีพให้กับคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย ดังนั้น จึงเห็นควรบัญญัติและให้การรับรองไว้ในร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นในระบบสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ ความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นในสังคม และถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง

จนกระทั่งทำให้เกิดการจำหน่ายสลากเกินราคา เพราะฉะนั้น กิจการของสลากกินแบ่งรัฐบาลในเชิงปรัชญาเห็นควรนำรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลหมื่นกว่าล้านบาทมากระจายสู่คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีรายได้น้อยโดยไม่นำเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน จึงมีข้อเสนอ ๗ จ. ได้แก่ ๑) จัดทะเบียนผู้ค้ารายย่อย ๒) จัดสรรให้กับคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย ก่อนจัดสรรให้นิติบุคคล ๓) การจำกัดจำนวนการถือครองโควตา ๔) กระจายไปยังจังหวัดต่างๆ โดยให้ผู้ค้ารายย่อยได้รับการจัดสรรจากจังหวัดโดยตรงโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ๕) จัดหาสถานที่จัดจำหน่ายให้โดยมิใช่ให้ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของโดยให้คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อยเป็นผู้ค้ารายย่อย โดยมีการจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมได้ ๖) จัดหากองทุนให้โดยให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้ให้การช่วยเหลือในเรื่องของสินเชื่อ เนื่องจากคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย มีต้นทุนในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อจำหน่ายน้อย ๗) จัดสวัสดิการให้เนื่องจากผู้ค้ารายย่อยเป็นตัวแทนจำหน่ายให้กับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเปรียบเสมือนเป็นพนักงานเช่นเดียวกัน

(๗) ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนาต่อเรื่อง “แก้ไขกฎหมายสลากฯ โอกาสและความท้าทายสู่การปฏิรูปสลากเพื่อสังคม” สรุปได้ ดังนี้ ๑) ควรเพิ่มจำนวนคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลมากกว่าเก้าคนโดยเพิ่มภาคประชาสังคมอีกสามคน ๒) ควรแก้ไขปัญหาการเรียงชุดหมายเลขสวยของสลากกินแบ่งรัฐบาลเนื่องจากเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริโภคซื้อในราคาที่สูง ๓) ควรกำหนดให้กองทุนบริหารจัดการสลากตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. สามารถกระจายความช่วยเหลือให้กับประชาชนโดยผ่านกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การอิสระ สภาองค์กรชุมชน ๔) ควรมีการกระจายรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล รางวัลที่ ๑ ออกเป็นหลาย ๆ รางวัล ๕) ควรมีการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล บัญชีทรัพย์สิน และรายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทุก ๆ ๓ เดือน หรือทุก ๆ ๖ เดือน ๖) ควรสำรวจความคิดเห็นของภาคประชาชนก่อนพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ๗) ขอให้กำหนดโควตาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับคนพิการเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐ เล่มเล็กหรือ ๒๐ เล่มใหญ่ และจัดสรรให้เกิดความเท่าเทียมกัน ๘) เสนอให้เพิ่มเติมบทลงโทษให้หนักขึ้น อาทิ กรณีเสนอขายหรือขายสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ออกรางวัลหรือยังไม่ได้ออกรางวัลเกินราคาที่กำหนดในสลากกินแบ่งรัฐบาล ๙) ควรยกเลิกโควตาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแบบชุด และนำเงินรางวัลพิเศษมากระจายเป็นเงินรางวัลหมายเลขท้ายสองตัวเพิ่มขึ้น ๑๐) ควรกำหนดบทลงโทษต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการจับกุมผู้จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคาอย่างเป็นรูปธรรม ๑๑) ควรขึ้นทะเบียนผู้จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด ๑๒) ควรจัดสรรเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ออกเป็น ร้อยละ ๑๕ เป็นรายได้แผ่นดิน และร้อยละ ๒๒ เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร และยกเลิกเงินจัดสรรเข้ากองทุนร้อยละ ๓ โดยนำไปจัดสรรเป็นสวัสดิการอย่างอื่นแทน ๑๓) ไม่ควรกำหนดให้ร้านสะดวกซื้อเป็นผู้จัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเพราะจะทำให้คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย ไม่สามารถประกอบอาชีพและขาดรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ๑๔) ควรกำหนดนโยบายรณรงค์เพื่อลดและเลิกการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ๑๕) รัฐควรให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือคนพิการทางการได้ยินในการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เนื่องจากคนพิการทางการได้ยินมีจำนวนผู้ว่างงานเป็นจำนวนมาก ๑๖) ควรตรวจสอบการจัดสรรโควตาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล

ให้กับสมาชิกขององค์กรนิติบุคคลต่างๆ รวมถึงสมาคมและมูลนิธิด้วย ๑๗) ควรกำหนดให้สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแทนของคนพิการทุกประเภทเป็นคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย ๑๘) ควรกำหนดให้เงินจำนวนร้อยละ ๑ จากกองทุนบริหารจัดการสลากมาสนับสนุนให้กับองค์กรคนพิการด้วย และ (๑๙) ควรกำหนดให้คนพิการทางการไต่ยืนที่เป็นสมาชิกของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยสามารถรับสลากกินแบ่งรัฐบาลกับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้โดยตรง เนื่องจากโควตาที่สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนพิการทางการไต่ยืน

๓) สรุปประเด็นการสัมมนา โดย นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสังคมนกคนที่หนึ่ง และประธานคณะกรรมการกิจการคนพิการ ได้กล่าวสรุปประเด็นการสัมมนาว่าการสัมมนาในวันนี้ถือเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าโครงสร้างการบริหารจัดการสลากบนพื้นฐานปรัชญาที่มองว่าสลากเป็นแหล่งทำรายได้ให้กับรัฐน่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่า ระบบงบประมาณที่จัดสรรไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมได้ เมื่อสลากกินแบ่งรัฐบาลมีที่มาจากการพนันจึงจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการรายได้ที่ดี และแก้ปัญหาความอ่อนแอของประชาชนและสังคมรวมถึงจัดทำให้เป็นการปฏิรูปสลากเพื่อสังคมให้อยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล และการกำหนดราคาจะต้องอยู่บนพื้นฐานโดยการให้ส่วนลดย่างเป็นธรรมแก่ผู้ค้ารายย่อยเพราะว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ได้เป็นสินค้าปกติ แต่เป็นสินค้าที่จัดขึ้นมาเพื่อควบคุมการพนัน โดยสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ การบริหารจัดการ สามารถบริโภคโดยไม่ถูกเอาเปรียบ เฉลี่ยทุกข์สุขโดยการส่งเสริมอาชีพของคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย ดังนั้น จึงไม่เสนอจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับกลุ่มนายทุนหรือผู้ค้ารายใหญ่ ส่วนการนำรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลไปใช้จะเป็นตัวชี้วัดว่าจะมีการปฏิรูปอย่างแท้จริงหรือไม่ ดังนั้น รัฐควรจะมีรายได้จากสลากกินแบ่งรัฐบาลในรูปของภาษีเหมือนกับสินค้าชนิดอื่นซึ่งอาจเทียบได้กับภาษีสรรพสามิต และรัฐไม่ควรตั้งเป้าหมายของรายได้ว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลจะต้องทำรายได้ต่อหัวจำนวนเท่าใด แต่รัฐควรตั้งเป้าหมายว่ารายได้จากสลากกินแบ่งรัฐบาลจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างไร โดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีหน้าที่เพียงกำกับ ควบคุม ดูแล ให้สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นเป็นไปตามกลไกตลาดหรือความต้องการที่แท้จริง ส่วนเรื่องการจัดสรรเพื่อสังคม การแก้ไขการพนันก็เป็นองค์ประกอบหนึ่ง แต่การเสริมพลังให้สังคมเพื่อให้สังคมมีความเข้มแข็ง เพื่อให้สังคมมีวุฒิภาวะและไม่ตกเป็นเหยื่อของการพนัน ท้ายที่สุดเมื่อมีการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และคนยากไร้ จะต้องมีการคุ้มครอง จัดสวัสดิการรับรองมาตรฐานค่าครองชีพขั้นต่ำให้กับบุคคลดังกล่าวเพื่อที่จะสามารถประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลได้อย่างมีความสุข แต่อย่างไรก็ตาม สลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ได้เป็นสินค้าที่ควรส่งเสริม แต่เป็นสินค้าที่ควรควบคุม เพราะฉะนั้น ภาพลักษณ์ของสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงไม่เป็นภาพลักษณ์ที่รัฐควรจะต้องส่งเสริมหรือคาดหวังรายได้แต่ประการใด ทั้งนี้ คณะกรรมการกิจการสังคมนก สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะติดตามเรื่องนี้ไปอย่างสม่ำเสมอ และนำข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มีต่อกฎหมายสลากกินแบ่งรัฐบาลไปพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาแนวทางและวิธีการแก้ไขสลากกินแบ่งรัฐบาลให้เป็นสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อสังคมเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำให้กับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และคนยากไร้ ซึ่งเป็นผู้ค้ารายย่อยให้ได้รับการจัดสรรโควตาที่เป็นธรรมต่อไป

๓. ด้านการเดินทางศึกษาดูงานและการเข้าหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ในปี ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้เดินทางศึกษาดูงานและการเข้าหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

๓.๑ การเดินทางศึกษาดูงานและร่วมหารือกับเครือข่ายคนพิการประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเลย

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ รวม ๗ กิจกรรม ดังนี้

๑) เข้าร่วมประชุมสัมมนา เรื่อง “การพัฒนาคนพิการอย่างยั่งยืนโดยให้ความสำคัญกับศูนย์บริการคนพิการ” ณ โรงแรมใบบุญแกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

๒) การรับรองร่างประกาศเจตนารมณ์สมัชชาคนพิการแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๘

๓) การประชุมสมัชชาคนพิการแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการติดตามผลการดำเนินงานตามกฎหมาย หลัก และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการว่าด้วยสิทธิคนพิการ และกฎหมายอื่น ๆ ด้วย

๔) การปาฐกถาพิเศษ “การพัฒนาไกล่เกลี่ยตามนโยบายภาคประชาชน” โดย นายมณฑิร บุญตัน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญได้ว่า กองทุนพัฒนาสังคมซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่ใช้ดำเนินงานด้านพัฒนาสังคม จึงต้องสร้างให้เกิดการเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยปฏิรูปให้เป็นกองทุนนิติบุคคล เพื่อสร้างกำลังพลเมืองให้เข้มแข็งและเกิดสมัชชาภาคประชาชนในการตรวจสอบ ติดตามนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ภาคประชาสังคมจึงถือเป็นหัวใจสำคัญต่อการปฏิรูปประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

๕) การอภิปราย เรื่อง ทิศทางการพัฒนาความเข้มแข็งของสภาจังหวัดเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ความพร้อม ความเข้มแข็ง ความสามารถ ความร่วมมือ การพัฒนาเครือข่ายคนพิการ และศักยภาพของบุคลากร รวมถึงระบบการติดต่อสื่อสารกันของผู้นำคนพิการทุกประเภทตามโครงสร้างคณะกรรมการสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัดถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งในการทำงาน ซึ่งควรมีการจัดตั้งอำนวยการความสะดวก และระบบสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการคนพิการแต่ประเภท เพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข่าวสารเป็นระบบมากขึ้น

๖) การประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง บทบาทสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัด เป็นการระดมประเด็นปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะโดยมุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานตามกฎหมายนโยบายระดับจังหวัด สรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้คนพิการมีความรู้และเข้าใจ ถึงสิทธิที่คนพิการควรจะได้รับ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการร่วมตัวของคนพิการเพื่อสร้างพลังและแรงจูงใจ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก การจ้างงาน การส่งเสริมให้เกิดการประกอบอาชีพ สิทธิทางการแพทย์ การช่วยเหลือด้านกฎหมาย สิทธิต่าง ๆ ในการลดหย่อนภาษีที่ได้รับจากกฎหมายด้านคนพิการ เป็นต้น สภาคนพิการทุกประเภทประจำจังหวัด ต้องมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ว่าต้องทำ

หน้าที่เป็นองค์กรที่เลี้ยงให้กับองค์กรคนพิการแต่ละประเภทความพิการในจังหวัด **สถานที่ตั้งของสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัด** ในอนาคตเมื่อมีการตั้งศูนย์คนพิการประจำจังหวัดซึ่งจะมีสำนักงานประจำจังหวัด และสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัดจะมีสถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเช่นกัน **งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานของสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัด** มีการสนับสนุนจากหลายทาง ถือว่างบประมาณการดำเนินงานด้านคนพิการมีเพียงพอ แต่ยังคงต้องการแก้ปัญหากระบวนการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรลงไปในพื้นที่ให้มีความชัดเจน **กรรมการสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัดซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน** ให้การดำเนินงานด้านคนพิการมีความเข้มแข็ง **ควรเพิ่มเติมเสริมความรู้** ทั้งในด้านกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคนพิการ รวมถึงกฎระเบียบด้านอื่น ๆ โดยการเข้าร่วมอบรมด้านต่าง ๆ **ควรจัดทำคู่มือเพื่อเป็นองค์ความรู้เบื้องต้นให้กับสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัด** **ควรสร้างระบบที่ปรึกษาหรือระบบพี่เลี้ยง** เพื่อพัฒนาบุคลากรและเป็นเพิ่มองค์ความรู้และทักษะให้กับบุคลากรของสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัด รวมถึงการสร้างกิจกรรมในการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์กรคนพิการในระดับพื้นที่ **ควรสร้างกระบวนการในการคัดเลือกผู้แทนขององค์กรของคนพิการแต่ละประเภทเพื่อเข้ามาเป็นกรรมการของสภาคนพิการทุกประเภทประจำจังหวัด** และสร้างเสริมให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้แทนของคนพิการแต่ละประเภท เพื่อให้มีผู้แทนคนพิการของทุกประเภทความพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาของตนเองได้ตรงตามความต้องการของแต่ละประเภทความพิการนั้น ๆ **ควรประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน** เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับจังหวัด **ควรจัดกิจกรรม หรือการประชุมหารือ** พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนรู้ ความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างความรู้จัก คู่กัน และเป็นเวทีในการสร้างร่วมมือกับองค์กรภาครัฐอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการประสานงาน และการบูรณาการงานคนพิการร่วมกัน อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับจังหวัดและในระดับพื้นที่เกิดประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืน **ควรยกระดับคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม** ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ให้เป็นคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพื่อให้สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗) ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ ได้แก่ **ควรส่งเสริมด้านองค์ความรู้และทักษะ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดตั้งศูนย์บริการ** โดยองค์กรคนพิการระดับชาติ **ควรจัดสัมมนาเตรียมความพร้อม** ให้แก่เครือข่ายเพื่อเป็นศูนย์บริการคนพิการ **ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการให้ครอบคลุม** ตามหลักการ ๔ M ได้แก่ ๑. บุคลากร (MAN) โดยการพัฒนาศูนย์บริการอย่างเป็นระบบ และพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือเฉพาะประเด็น ๒. เงิน (Money) ๓. ทรัพยากร (Material) และ ๔. การบริหารจัดการ (Management) โดยการจัดตั้งสาขาของเครือข่ายองค์กรคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กร การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและเทคนิคการจัดการการรายงานผลส่งเสริมให้ปรับปรุงสถานที่จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกายอุปกรณ์ และเครื่องช่วยความพิการ รวมถึง การพัฒนาระบบศูนย์บริการคนพิการ อาทิ ระบบผู้ช่วยเหลือคนพิการ การส่งเสริมอาชีพให้คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำ การฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมการกีฬาเพื่ออาชีพ

๓.๒ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการสร้างความเข้มแข็งองค์กรของคนพิการ และเข้าร่วมงานสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาเห็นว่าสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรของคนพิการที่เก่าแก่ในประเทศไทย มีกิจกรรมและการรวมตัวของคนพิการที่มีแบบแผน ได้รับการยอมรับนับถือจากกลุ่มคนในวงการคนพิการ โดยการดำเนินการของสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทยถือเป็นตัวอย่างองค์กรของคนพิการที่มีการรวมตัวและทำกิจกรรมต่าง ๆ จนนำไปสู่การทำงานที่เป็นระบบ และมีความเข้มแข็ง จึงเห็นควรติดตามการดำเนินงานและศึกษารูปแบบความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ โดยเข้าร่วมประชุมสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก และคณะอนุกรรมการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

๑) การสัมมนา เรื่อง “คนตาบอดกับการปฏิรูปประเทศไทย : โอกาสที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สู่การทำสิทธิให้เป็นจริง และสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ” ซึ่งประกอบด้วยการประชุม การสัมมนา การฝึกอบรม การแสดงนิทรรศการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอด ถือเป็นโอกาสอันดียิ่งที่คนตาบอดในระดับแกนนำจากทั่วประเทศจะได้มาพบปะ ประชุม ปรีกษาหารือ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อให้ความรู้ถึงสาระสำคัญของการปฏิรูปประเทศไทยในประเด็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดภายใต้บริบทการบังคับใช้กฎหมายสู่การทำสิทธิให้เป็นจริงแก่ผู้นำคนตาบอดและผู้ที่เกี่ยวข้องจากทั่วประเทศ (๒) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงโอกาสของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอด ภายใต้กระแสการปฏิรูปประเทศไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำสิทธิให้เป็นจริง (๓) เพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การเพิ่มทักษะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอด และ (๔) เพื่อจัดสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ และสมาคมสาขา รวม ๑๑ สาขา นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี เป็นต้น การประชุม ACBF : ASEAN Community Blind Forum ครั้งที่ ๓ ซึ่งมีตัวแทนคนตาบอดจากกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น ลาว พม่า เวียดนาม บรูไน สิงคโปร์ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิ โอกาส และความเท่าเทียมในการดำรงชีวิตของคนตาบอดในสังคม การจัดแสดง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากคนตาบอดทั่วประเทศ และจัดแข่งขันกีฬาไกลบอล หมากฮอส และประกวดดนตรีโฟล์คซองโดยมีคนตาบอด และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงานสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ ในครั้งนี้กว่า ๗๐๐ คน

๒) การบรรยายพิเศษ ในหัวข้อ “ประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงประเทศ ภายใต้บริบท การปฏิรูปประเทศไทย” โดย นายเดช พุ่มคชา ที่ปรึกษาคณะกรรมการประสานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) สรุปสาระสำคัญได้ว่า การเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปประเทศไทย ต้องมีการรวมกลุ่มของเครือข่ายประชาสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงเพื่อการสร้างคุณภาพชีวิตเฉพาะกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายประชาสังคม มีการบูรณาการประเด็นคนพิการ ผนวกรวมกับประเด็นทางสังคม และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวเอง แก้ปัญหาเชิงระบบ เชิงโครงสร้าง เพื่อร่วมอุดมการณ์เพื่อการขับเคลื่อนภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น “ประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงประเทศ ภายใต้บริบทการปฏิรูปประเทศไทย” จึงต้องมีการดำเนินการที่มีความต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศไทยใสสะอาด เพื่อให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ประชาธิปไตยต้องมีหลักประกันทางศีลธรรม กระบวนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยต้องมีตลอดเวลา ในการทำงานพัฒนา ผู้ที่จะไว้วางใจได้คือภาคประชาชน สามารถสร้างสังคมที่อยู่เย็น

เป็นสุขของตนเอง ของประชาชน ดังนั้น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยจึงต้องมีการเคลื่อนไหว สร้างเครือข่าย สร้างผู้นำทายาทการเปลี่ยนแปลง มีการสื่อสาร การประชุมที่มีการเคลื่อนไหว ภาคประชาชน เครือข่ายมีความสามัคคีกันเพื่อทำให้คุณภาพประเทศ คุณภาพประชาชนบรรลุตามปฏิทินครมมารดา ถึงเชิงตะกอน และประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงต่อไป

๓) การอภิปราย เรื่อง “คนตาบอดกับการปฏิรูปประเทศไทย : โอกาสที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตสู่การทำสิทธิให้เป็นจริง” สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (๑) การพัฒนาคนตาบอดกับการพัฒนา ให้สิทธิเป็นจริง องค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ๑) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการซึ่งเป็น หน่วยงานหลัก เครือข่ายคนพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ ๒) สังคม ประชาชน ที่ต้องสร้างให้ เกิดความเข้าใจว่าคนพิการเป็นพลังทางสังคมและพลังด้านเศรษฐกิจ และ ๓) ตัวคนพิการ ต้องมีการพัฒนา ตนเอง เพิ่มศักยภาพทางบวก ที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างสังคม สร้างเศรษฐกิจ (๒) ประเด็นกฎหมาย และนโยบายและการมีส่วนร่วมของคนตาบอด คนตาบอดถือเป็นผู้นำทางความคิดและเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ที่สำคัญ คนตาบอดจึงต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการทำให้สิทธิเป็นจริง และนำสู่การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (๓) ประเด็นบทบาทของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมปฏิรูปเพื่อให้สิทธิคนตาบอดเป็นจริง ในการทำหน้าที่ประสานกลุ่มต่าง ๆ เพื่อต่อรอง โครงสร้างอำนาจให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของประเทศไทย การมีส่วนร่วมของพลเมืองถือเป็นหัวใจสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติ เป็นการเพิ่มพื้นที่ ด้านสังคม ด้านตลาด ด้านอาชีพ การสร้างรายได้ คนตาบอดต้องได้รับการพัฒนาฝีมือด้านแรงงานให้เป็นที่รับการยอมรับ และกลับมาเป็นทุนในการสร้างสังคมสร้างเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้ องค์กรคนตาบอดจึงต้องมีความเข้มแข็ง เพื่อสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ มีผู้นำที่เข้มแข็งเพื่อทำหน้าที่ในการสร้างองค์การพัฒนาคอน รวมทั้ง สมาชิก คนตาบอดต้องรู้จักพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตตนเอง ร่วมสร้างสังคม ร่วมสร้างเศรษฐกิจ และประเทศชาติต่อไป

๔) ประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง “กลไกภายในกับการทำให้สิทธิให้เป็นจริง” ประกอบด้วย (๑) การปฏิบัติความรู้ ทั้งแหล่งความรู้ วิธีได้มาซึ่งความรู้ ภายใต้บริบทการปฏิบัติ ต้องมีการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน การพัฒนาความรู้ การเพิ่มพูนความรู้ใหม่ และการเก็บรักษา และเผยแพร่ข้อมูล (๒) การสร้างเสริมธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (๓) การขจัดทางเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรม (๔) การทำธุรกิจเพื่อสังคม (๕) การพัฒนาคุณภาพชีวิต เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ได้มีการ ประกาศเจตนารมณ์สมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ โดย ตระหนัก ถึงสาระสำคัญการปฏิรูปประเทศไทย คนตาบอดในฐานะพลเมืองต้องเป็นส่วนสำคัญ ในการการพัฒนาทุกมิติ ทั้งด้านการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพิ่มโอกาสที่ทำให้คนตาบอดเข้าไป มีส่วนร่วมในการกำหนด กลไกเชิงโครงสร้าง ตลอดจน ได้มีการผลักดัน กฎหมายสำคัญ ที่ทำให้คนตาบอดเข้าถึง สิทธิที่เป็นจริง ตระหนัก ว่ายังมีความเหลื่อมล้ำของโอกาสการเข้าถึงสิทธิ และประโยชน์ จากการบังคับใช้ กฎหมาย ทั้งจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล และทัศนคติของสังคมที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ อันเนื่องมาจากการที่สภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ได้ถูกจัดการให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ร่วมกันได้จริง รับประทาน ว่ามีการปฏิรูปโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยการเชื่อมโยงงาน นโยบายและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน และพัฒนาการทำงานในรูปแบบเครือข่าย กังวลว่าระบบบริหารจัดการ

แนวคิด (กระทรวง ทบวง กรม) ที่เน้นการกำหนดภารกิจ และสั่งการจากส่วนกลาง โดยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเฉพาะภายในหน่วยงาน อาจมีผลทำให้องค์กรคนพิการในมิติความร่วมมือกับหน่วยงานข้ามกระทรวงในลักษณะพหุภาคี ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดกลไกหลักในการประสานงานเชิงนโยบาย และ **มีความกังวล** แม้จะมีกฎหมายแต่การออกระเบียบ ปฏิบัติ ถ้าขาดการมีส่วนร่วม จะทำให้คนตาบอดไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิดังกล่าวตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย **จึงขอประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันว่า** พวกเรา (๑) **จะยืนยันการขับเคลื่อนภายในองค์กร** เพื่อการทำสิทธิให้เป็นจริง โดยการปฏิบัติความรู้ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง การสร้างเสริมธรรมาภิบาลในองค์กร การขจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคล การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนตาบอด และการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน อาทิ การดำเนินกิจการเพื่อสังคม (๒) **จะดำเนินการสนับสนุนการขับเคลื่อน** ให้องค์กรคนตาบอดทุกระดับสามารถจัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์บริการคนตาบอด (๓) **จะร่วมกันผลักดัน** การบังคับใช้พระราชบัญญัติสิทธิ และการให้สัตยาบันต่อสนธิสัญญา MARRAKESH เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง สื่อ สิ่งพิมพ์สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์อื่น (๔) **จะสร้างเสริมและผลักดัน** ให้ศิลปินตาบอด สามารถแสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ มีศักดิ์ศรีและชอบด้วยกฎหมาย (๕) **จะร่วมกับพลังภาคประชาสังคม** ในการผลักดันให้มีการปฏิรูปกิจการสลาจากจากกลไกการหาเงินเข้ารัฐที่ไร้ธรรมาภิบาล ไปสู่กิจการสลาเพื่อสังคม ที่มีความโปร่งใส ไม่เกินราคา และนำเงินรายได้กลับมาพัฒนาสังคม โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ค้าสลากรายย่อย และ (๖) **จะปฏิบัติตามมติแห่งสมัชชา** นี้ และจะนำผลการดำเนินงานมารายงานต่อสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙

๓.๓ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอนเด็กคนพิการ ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเพชรบุรี

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้ร่วมกับคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนธรรมิกวิทยา เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนการกุศลประเภทการศึกษาพิเศษ ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สาขาจังหวัดเพชรบุรี และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงเรียนอย่างเป็นทางการ จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่มีความสนใจด้านวิทยาศาสตร์ในลักษณะให้เปล่า โดยเปิดเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้มีการใช้โรงเรียนนี้จัดการประชุมเชิงวิชาการ (workshop) ให้แก่ครูโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ แต่ยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างเต็มที่ มูลนิธิฯ จึงได้จัดตั้งศูนย์เพื่อเตรียมความพร้อมด้านวิทยาศาสตร์

๓.๔ การเข้าพบหารืออภิตีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ชั้น ๓ อาคาร ๖๐ ปี กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้เข้าพบนายสมชาย เจริญอำนวยสุข อภิตีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่และเพื่อพบปะหารือถึงแนวทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยสรุปสาระสำคัญของข้อเสนอแนะรวม ๖ ประการ ดังนี้

๑) สิ่งอำนวยความสะดวก

(๑) ควรสนับสนุนให้ออกกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมอันเป็นสาธารณะ (Accessibility Act)

(๒) ควรบังคับใช้กฎหมาย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการทุกประเภทสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการเดินทาง สื่อสาร และข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น อย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย

(๓) ควรประสานกระทรวงศึกษาธิการให้เร่งผลิตและพัฒนาล่ามภาษามือให้มีมาตรฐานและสามารถบริการคนหูหนวกและคนหูตึงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้งการแปลสลับไปมาระหว่างภาษามือไทย ภาษามืออเมริกัน ภาษามือของประเทศในอาเซียน กับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในอาเซียน เป็นต้น

(๔) ควรส่งเสริมการสื่อสารของคนหูหนวกโดยสนับสนุนการใช้บริการของศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service : TTRS)

(๕) ควรกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเดินทางของคนพิการโดยยานพาหนะทุกประเภท

(๖) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ (องค์การมหาชน) สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นองค์กรแห่งชาติในการกำหนดแนวทางการวิจัยพัฒนาด้านเทคโนโลยีกระแสหลักโดยใช้หลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม รวมไปถึงเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ” (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา ๒๐ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ในสังคมได้อย่างอิสระและพึ่งตนเองได้

๒) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๑) ควรสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น

(๒) ควรส่งเสริม “มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประเทศไทย (สวทพ.) หรือ Thailand Research Institute for Empowerment of Persons with Disabilities Foundation (TRIP) ให้สนับสนุนการศึกษารายวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกมิติ

๓) การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ

(๑) ควรเร่งสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปขององค์กรด้านคนพิการ และศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด โดยให้บริการอย่างหลากหลาย รวมถึงด้านฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น รวมถึงเร่งดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณสำหรับศูนย์บริการคนพิการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับประเภทศูนย์บริการคนพิการ

(๒) ควรประสานกระทรวงสาธารณสุข ให้จัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชในทุกโรงพยาบาล พร้อมทั้งสนับสนุนให้อาสาสมัครหมู่บ้าน (อสม.) หรือผู้ช่วยคนพิการ ช่วยเหลือดูแลคนพิการที่มีอาการทางจิต ให้รับประทานยาสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้คนพิการทางจิตมีอาการที่ดีขึ้น

(๓) ควรจัดสอนภาษาอังกฤษให้คนพิการเพื่อใช้ติดต่อสื่อสาร ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ เป็นต้น

(๔) ควรสนับสนุนงบประมาณจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรด้านคนพิการเพื่อช่วยเหลืองานด้านเอกสารต่างๆ ขององค์กร

(๕) ควรส่งเสริมให้สมาคมคนพิการทุกประเภทในระดับจังหวัดเป็นแกนหลักในการสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรของคนพิการในท้องถิ่น

๔) องค์กรขับเคลื่อนและประสานงานเชิงนโยบายภาครัฐระดับชาติ

(๑) ควรสนับสนุนให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นองค์กรขับเคลื่อนและประสานงานเชิงนโยบายภาครัฐระดับชาติอย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์ของ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ” (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ข้อบทที่ ๓๓

(๒) ควรเร่งรัดดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมการให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

(๓) ควรเร่งดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ โดยคำนึงถึงหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๔) ควรประสานกระทรวงแรงงานให้จัดฝึกอาชีพอิสระให้คนพิการควบคู่กับการพัฒนาฝีมือแรงงาน พร้อมทั้งฝึกคนพิการให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) และจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

(๕) ควรประสานกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทุกระดับ รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ครูการศึกษาพิเศษโดยรับค่าตอบแทนพิเศษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการทำงาน

(๖) ควรดำเนินการสร้างหลักประกันว่าการจัดการภัยพิบัติหรือภาวะฉุกเฉินใด ๆ ต้องครอบคลุมการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิคนพิการตามหลักการในกรอบการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนไดขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี

(๗) ควรส่งเสริมการปฏิรูปการให้บริการคนพิการโดยสถานสงเคราะห์

๕) คณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

ควรยกระดับคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเป็นคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ พร้อมทั้งย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อเข้าสู่การเป็นกลไกผลักดันสังคมฐานสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

๖) ประเด็นปัญหาคนพิการไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร

(๑) **ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ** แห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร และการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ และการขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนทุกกลุ่ม ซึ่งในระเบียบสามารถกำหนดลำดับขั้นของสิทธิประโยชน์ของบุคคลที่มีสถานะแตกต่างกันได้

(๒) **ควรเร่งรัดการดำเนินการออกกระเป๋ายืมตามมาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติ** ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือคนพิการ ซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม จากรัฐตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

จากการประชุมหารือร่วมกันของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการและอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้พิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะ รวม ๖ ประการ ดังกล่าวข้างต้น และมีความคิดเห็นร่วมกัน “เรื่อง แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” โดยประกอบด้วยสาระสำคัญเพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ดังนี้

๑) เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการเห็นพ้องกับประชาคมคนพิการในการถอดแบบการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยเร่งแก้ไข “จุดอ่อน” เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อ “ทำสิทธิให้เป็นจริง” และขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สนับสนุนการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในประเด็นสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

(๑) เปลี่ยนสถานะของ “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เป็นนิติบุคคล

(๒) ยกระดับคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ เป็นคณะกรรมการ

(๓) กำหนดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก

๒) เรื่อง การลงสัตยาบันในพิธีสารเลือกรับ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรขอให้รัฐบาลลงสัตยาบันในพิธีสารเลือกรับประกอบอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเป็นกลไกให้คนพิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ กล่าวคือ หากคนพิการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศ สามารถนำปัญหาร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติได้ ซึ่งในปัจจุบัน กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำลังดำเนินงานตามกระบวนการ คาดว่าจะเสร็จในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

๓) เรื่อง การเร่งจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ

(๑) ฝ่ายนโยบาย ควรเร่งจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด พร้อมทั้ง สนับสนุน เครือข่ายคนพิการให้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการเป็นตัวอย่างบริการสาธารณะและรัฐวิสาหกิจอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรม โดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นรายหัวตามจำนวนของคนพิการผู้มารับบริการ

(๒) ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด เป็นหน่วยกำกับดูแลมาตรฐานองค์กร และมาตรฐานบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และประสานงานบริการคนพิการของทุกกระทรวง ทั้งนี้ ควรกำหนดให้ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ขึ้นตรงต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่ให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ช่วยกำกับดูแล

(๓) ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป จำแนกเป็น ๓ ประเภท ตามหน่วยงานที่บริหารจัดการ ได้แก่ องค์กรด้านคนพิการ หน่วยงานภาครัฐ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงพยาบาล ฯลฯ) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

(๔) เปลี่ยนรูปแบบการจัดการจัดบริการของศูนย์บริการคนพิการ จากการกำหนดลักษณะบริการตามความต้องการของผู้จัดบริการศูนย์บริการคนพิการ เป็นการจัดการตามความต้องการของผู้รับบริการหรือคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และครอบครัวคนพิการ

(๕) ผู้ให้บริการที่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปต้องผ่านการศึกษา ฝึกอบรม หรือมีทักษะการให้บริการตามวิชาชีพ และขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไปกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๖) แนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ควรมีสถานที่ทำงานประจำที่ได้มาตรฐาน โดยขอที่ดินสร้างอาคารจากราชพัสดุประมาณ ๔ - ๕ ไร่ รับคนพิการเข้าทำงาน และให้บริการแก่ผู้ดูแลหรือเครือข่ายคนพิการประเภทต่าง ๆ

๔) เรื่องสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ (องค์การมหาชน) สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นองค์กรแห่งชาติในการกำหนดแนวทางการวิจัยพัฒนา ด้านเทคโนโลยีกระแสหลักโดยใช้หลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม รวมไปถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกตามพันธสัญญา “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ” (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ มาตรา ๒๐ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ในสังคมได้อย่างอิสระและพึ่งตนเองได้ โดยขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสนับสนุนและนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติต่อไป

๕) เรื่อง ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service : TTRS) ควรส่งเสริมการสื่อสารของคนหูหนวกโดยสนับสนุนการใช้บริการของ TTRS ทั้งนี้ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะเพิ่มโอกาสการสื่อสารของคนหูหนวกโดยสนับสนุนการเพิ่มอุปกรณ์สื่อสารที่สถานที่ต่าง ๆ พร้อมทั้ง พัฒนาให้มีขนาดเล็ก ตั้งบนโต๊ะได้เช่นเดียวกับโทรศัพท์ ลงทุนน้อย เข้าถึงง่าย รวดเร็ว สะดวก และทั่วถึง ตลอดจนจะจัดทำหลักสูตรผลิตและพัฒนาล่ามภาษามือให้สถาบันต่าง ๆ ช่วยกันดำเนินการ

๖) เรื่อง “มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประเทศไทย (สวทพ.) หรือ Thailand Research Institute for Empowerment of Persons with Disabilities Foundation (TRIP)” ควรส่งเสริม TRIP ให้สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกมิติ และนำองค์ความรู้ด้านวิชาการจากผลวิเคราะห์งานวิจัยไปใช้ขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจะสนับสนุนงานวิจัยเป็นจำนวน ๒ เท่าของปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๗) เรื่อง **ฐานข้อมูลด้านคนพิการ** ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพื่อหารือกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการ จัดทำฐานข้อมูลด้านคนพิการ เพื่อเชื่อมโยง ข้อมูลของคนพิการ จากแผนการจัดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายบุคคลของกับ ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร คนไทยทั่วประเทศ รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการตามความ เหมาะสม โดย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะพิจารณาประสานกระทรวงมหาดไทยให้ บรรจุข้อมูลทั้งหมดของคนพิการแต่ละคนในบัตรประชาชนเช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยจัดตั้ง “คณะกรรมการ ปฏิรูปฐานข้อมูล” ให้ดำเนินการต่อไป

๘) เรื่อง **การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมอันเป็น สาธารณะ (Accessibility Act)** เพื่อส่งเสริมสิทธิของคนพิการให้เป็นจริงและเท่าเทียมกับคนทั่วไป

ทั้งนี้ **อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**รับว่าจะเร่งดำเนินการ ดังนี้
(๑) ดำเนินการให้คนพิการทุกประเภทสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากอาคาร สถานที่ และบริการ สาธารณะของส่วนราชการทุกแห่งทั่วประเทศ ภายใน ๕ ปี **(๒) ประสานกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)** แล้ว ได้รับข้อมูลว่า รถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศเอ็นจีวี ๔๐๐ คัน และรถไฟฟ้า ๒๐๐ คัน เป็นรถขานต่ำ และกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการปรับแก้ไขทุกคอสะพานที่มีปัญหาแล้ว พร้อมทั้งนำร่อง ทำทางลาดทุกป้ายรถเมล์สาย ๙๐ และ ๑๓๘ เสร็จแล้ว **(๓) ให้เงินสนับสนุน ขสมก.** ในการปรับถนน **(๔) จัดทำหลักสูตรและคู่มือบริการคนพิการ** เพื่อฝึกอบรมพนักงานขับรถแล้ว และ **(๕) จะนำเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อประสานทุกกระทรวงให้มีส่วนร่วม จัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงบริการสาธารณะ**

๙) เรื่อง **การพัฒนาภาษาแม่ของคนหูหนวก** ควรจัดฝึกอบรมให้พ่อแม่ของเด็กหูหนวก สามารถสื่อสารด้วยภาษามือ และสอนภาษามือให้เด็กหูหนวกตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนระดับอนุบาล โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจะพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๕ การเดินทางศึกษาดูงานและรับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่าง วันที่ ๒๔ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ร่วมกับคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงพื้นที่เพื่อพิจารณาศึกษาดูงานและรับฟัง ปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) **พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาดูงานและการรับฟังปัญหาจากชาวบ้าน** มีดังต่อไปนี้ ๑) ศูนย์ การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตำบลปางหมู อำเภอเมือง ๒) **โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก พิการและเด็กด้อยโอกาสแบบมีส่วนร่วม (แม่ฮ่องสอนโมเดล)** ๓) **ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน** ๔) **นิทรรศการและผลงานคนพิการจากชมรม คนตาบอดจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ** ๕) **กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ช่วยเหลือ คนพิการตำบลปางหมู และ** ๖) **นิทรรศการการดำเนินงานผู้สูงอายุตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง**

๒) การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับนายกองค้การบริหารส่วนตำบล คณะผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ องค์การเครือข่าย กลุ่มสตรีชาติพันธุ์ ผู้นำชมรมอาสาสมัครดูแลคนพิการ ผู้นำชมรมคนหูหนวกจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้นำชมรมแสงตะวัน และผู้อำนวยการศูนย์คริสเตียนเพื่อพัฒนาคนพิการ

๓) การพัฒนาอาชีพและการรวมกลุ่มของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีลูกเป็น คนพิการทางสติปัญญาของ ชมรมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญา จังหวัดแม่ฮ่องสอน เด็กในชมรมนี้มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ซึ่งเป็นการส่งต่อมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษและศูนย์การเรียนรู้เด็กพิเศษและด้วยโอกาสต้นแบบที่ดำเนินการ โดยสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) มีการพัฒนาอาชีพ การเพาะเห็ดนางฟ้า ต้นทุนถุงละ ๘ บาท ขายราคา ๑๒ บาท กำไรต่อถุง ๔ บาท และในระยะต่อไปจะขยายขนาดการผลิตเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ คณะกรรมการสังคมา ได้เสนอแนะว่าควรขยายเป็นธุรกิจหรือวิสาหกิจของชุมชนโดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๔) การขึ้นทะเบียนคนพิการ พบว่ามีอัตราส่วนแพทย์ ๑ คนต่อประชากร ๑ หมื่นคน ซึ่งมีผลกระทบถึงกรณีการตรวจเพื่อรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในรูปแบบของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จที่มีการให้บริการด้านการตรวจรับรองเพื่อการขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการตามแนวทางการทำงานของตำบลขุนทะเล จังหวัดนครศรีธรรมราช อีกทั้งจัดการโดยใช้ระบบฐานข้อมูลรายบุคคลเข้ามาประกอบการทำงาน

๕) ปัญหาจากชาวบ้านในพื้นที่ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

๑) หลักเกณฑ์ในการขอรับเงินสงเคราะห์ค่าทำศพตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี พ.ศ. ๒๕๕๗ **๒) การขับเคลื่อนจุดผ่อนปรน** บ้านห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจุดผ่อนปรนนี้มีการดำเนินการด้านการค้าชายแดน **๓) การติดตามความคืบหน้า** **อ่างเก็บน้ำอำเภอขุนยวม** ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ ของกรมชลประทาน โดยชาวบ้านในพื้นที่นำโดยอดีตผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนยวม ได้นำเสนอสถานการณ์ปัญหาว่า ชาวบ้านขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ **๔) ความไม่เพียงพอของผู้ดูแลคนพิการและการขอปรับเพิ่มเบี้ยสงเคราะห์ให้กับผู้สูงอายุที่ติดเตียง และ ๕) การช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบการให้กับคนพิการ** โดยอาศัยเงินจากกองทุนภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๖) คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้ให้ข้อเสนอแนะ ด้านการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้ **(๑) ควรเพิ่มจำนวนของหน่วยการจัดการศึกษาและ** พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ครอบคลุมในระดับตำบลละ ๑ แห่ง เพื่อให้คนพิการในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างถ้วนหน้า **(๒) ควรจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ หรือ one stop service** ในพื้นที่แห่งเดียวจากเดิมที่มีการกระจายกันเป็นหลายแห่งในแต่ละพื้นที่ **(๓) ควรวางแผนเพื่อพัฒนาคนพิการและคุ้มครองคนพิการ** ที่ตกหล่นจากการเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง ติดตามประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิตของคนพิการ และ **(๔) ควรบริหารจัดการด้านงบประมาณ** อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ศูนย์การเรียนรู้เพื่อเด็กพิการด้วยโอกาสดำเนินการจดทะเบียนเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อใช้สิทธิขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการจากกองทุนพัฒนาส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้ง การสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๖ การเข้าพบหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ พุธที่สิบสี่ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ระหว่างเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรวม ๕ ประเด็น เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) การเข้าเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพขององค์กรด้านคนพิการ

(๑) ตามที่ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศ ณ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘ กำหนดให้สถานบริการสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามข้อบังคับและกำหนดให้สถานบริการ หมายถึง สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชนและสภาวิชาชีพ หรือหน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ หรือสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนด ในขณะนี้มีองค์กรของคนพิการ คือ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้รับอนุญาตให้เป็นสถานพยาบาลสาธารณสุข และมีความพร้อมในการจัดบริการด้านการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวสำหรับคนตาบอด (Orientation and Mobility : O&M) จึงถือเป็นสถานบริการสาธารณสุขที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบัน สปสช. ยังไม่จัดทำหลักเกณฑ์สำหรับการขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการร่วมให้บริการ O&M ดังกล่าว ทำให้สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการด้านสุขภาพของ สปสช. ได้ ดังนั้น จึงขอให้ สปสช. พิจารณาเร่งรัดจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับการขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการร่วมให้บริการ เพื่อให้องค์กรด้านคนพิการที่จัดบริการสำหรับคนพิการ และมีคุณสมบัติตามที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้ สามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยร่วมบริการด้านสุขภาพของ สปสช. ได้ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ด้านสุขภาพได้มากขึ้น

(๒) ขอให้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรด้านคนพิการที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็น “ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่จัดบริการเกี่ยวเนื่องกับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์สำหรับคนพิการ สามารถขอขึ้นทะเบียนเข้าเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพได้ด้วย อาทิ กรณีศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ (Independent Living Center) ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และจัดบริการฝึกทักษะการดำรงชีวิตอิสระสำหรับคนพิการ (Independent Living Skill Training) ซึ่งเป็นบริการที่สอดคล้องกับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒

๒) แนวปฏิบัติในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ของคนที่เข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕ กำหนดให้บุคคลซึ่งมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติซึ่งบุคคลใน ที่นี้หมายถึงบุคคลที่มีสัญชาติไทย มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ดังนั้น **คนพิการจึงมีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ ๑) สิทธิประโยชน์หลัก** ได้แก่ บริการขั้นพื้นฐานทางการแพทย์ หมายความรวมถึง บริการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจ การวินิจฉัยและการรักษาพยาบาล และ **๒) สิทธิเฉพาะสำหรับคนพิการ** ได้แก่ สิทธิการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งในและนอกหน่วยบริการ ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การประเมินหรือการแก้ไข การพูด จิตบำบัด พฤติกรรมบำบัด การฟื้นฟูการได้ยิน การฟื้นฟูการเห็น การได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยตามประเภทความพิการ การพัฒนาศักยภาพในรูปแบบอื่น ๆ รวมถึง การฝึกอบรมญาติหรือผู้ดูแลคนพิการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อคนพิการมีงานทำและต้องเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ส่งผลให้คนพิการที่เคยได้สิทธิประโยชน์จากระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าซึ่งมีบริการที่ครอบคลุมความพิการทุกประเภท ได้รับผลกระทบจากข้อจำกัดที่เกิดขึ้น อาทิ คนพิการที่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม ถูกจำกัดให้เข้ารับบริการเฉพาะสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ ในขณะที่คนพิการในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสามารถเลือกรับบริการที่สถานพยาบาลใดก็ได้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสิทธิประกันสุขภาพของคนพิการไปอยู่ในระบบประกันสังคม ส่งผลให้คนพิการมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและการเข้าถึงบริการที่จำเป็นลดลง

ต่อมา พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔/๑ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้พึงได้ตามกฎหมายอื่น นอกจากนี้ มาตรา ๖๓ ได้กำหนดประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ให้รวมถึงใน (๓) ค่าบำบัดทางการแพทย์และค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนั้น ตามกฎหมายถือเป็นการรับรองสิทธิให้กับคนพิการที่เคยได้รับสิทธิตามกฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้ยังคงได้รับสิทธิดังกล่าวแม้จะย้ายสิทธิเข้ามาเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม แต่ในทางปฏิบัติคนพิการที่เป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมยังประสบปัญหาถูกจำกัดสิทธิในการรักษาพยาบาลอยู่เช่นเดิม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายประกันสังคมของหน่วยบริการสาธารณสุขที่มีหน้าที่ให้บริการ “ผู้ประกันตน” ในระบบประกันสังคม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคมเองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายใหม่ ส่งผลให้คนพิการที่เป็น “ผู้ประกันตน” ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ต้องเสียสิทธิการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพทาง การแพทย์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไปโดยปริยาย ดังนั้น จึงขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในฐานะประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พิจารณาสั่งการให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติประสานทำความเข้าใจกับสำนักงานประกันสังคม เพื่อออกมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

แพทย์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่เคยได้รับภายใต้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้ โดยอาศัยความตามมาตรา ๕๔/๑ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ และขอให้พิจารณาแต่งตั้งผู้แทนจากองค์กรด้านคนพิการแต่ละประเภทเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในการจัดทำแนวปฏิบัติดังกล่าวด้วย

๓) นโยบายด้านการดูแลผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคม

จากปัญหาสภาพที่เกิดขึ้นของผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคม (persons with psychosocial disabilities) รวมถึงบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงซึ่งไม่ได้เข้ารับการรักษามีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง โดยที่การไม่ได้รับยารักษาอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมมีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น ดังที่เห็นเป็นข่าวแพร่หลายบ่อยครั้ง นอกจากนี้ผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลก็ยังมีสภาพความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐานการดำรงชีวิตของคนทั่วไป

ดังนั้น จึงขอให้พิจารณาทบทวนปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิตให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและพันธกรณีตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยมองคนพิการเหล่านี้เป็นคนพิการทางจิตสังคม ซึ่งต้องมีกระบวนการดูแลในเชิงสังคมที่กว้างไปกว่าประเด็นความเจ็บป่วย มุ่งเน้นให้คนเหล่านี้ได้กลับคืนสู่สังคมอย่างจริงจัง ไม่หยุดอยู่ที่ความพอใจจากการรักษาให้อาการสงบเท่านั้น รวมทั้งต้องเคารพและสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมและครอบครัว ไม่ใช่ตัดสินใจแทน ตลอดจนควรจัดทำยุทธศาสตร์ซึ่งมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคม โดยให้ความสำคัญต่อปัญหาเหล่านี้ ได้แก่

(๑) การเข้าถึงยาที่มีคุณภาพของผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคม รวมถึงบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลสถานพยาบาล

(๒) การกำหนดให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ต้องรวมถึงการเข้ารับการรักษาในภาวะวิกฤตทางจิตของผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมด้วย

(๓) การพัฒนาระบบบริการ รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมที่ต่อเนื่องอย่างไร้รอยต่อ โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน เครือข่ายสุขภาพ และภาคประชาสังคม ตั้งแต่ระบบการคัดกรอง การส่งต่อ การเข้ารับการวินิจฉัย การบริการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และบริการติดตามช่วยเหลือผู้บกพร่องทางจิตหรือคนพิการทางจิตสังคมเมื่อกลับสู่ชุมชน ทั้งนี้ให้มีระบบการจ่ายยาในโรงพยาบาลในพื้นที่ระดับอำเภอและตำบลด้วย

๔) นโยบายการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการสำหรับคนพิการ

อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนพิการในการดำเนินชีวิต แต่จากการสำรวจคนพิการประจำปี ๒๕๕๕ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีคนพิการที่ยังไม่มีอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ จำนวน ๑๕.๘๐% มีแต่ไม่ใช้ ๔.๓๐ % มีเครื่องช่วย ๒๘.๖๐ % และไม่จำเป็น ต้องใช้ ๕๑.๓๐ % แม้จะมีงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ และศูนย์สิทธิบัตรเพื่อการฟื้นฟู

สมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ในการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการตามรายหัวคนพิการ แต่มีคนพิการจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ โดยเฉพาะกายอุปกรณ์ เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัญหาการกำหนดรายการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการและอัตราการเบิกจ่ายที่ต่างกันระหว่างสามระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ (ระบบหลักประกันสุขภาพ ระบบประกันสังคม และระบบประกันสุขภาพข้าราชการ) วิธีการให้บริการ และการเบิกจ่ายตลอดจนการบริหารจัดการงบประมาณที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้คนพิการได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง

ดังนั้น จึงขอให้พิจารณาทบทวนรายการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการในด้านสุขภาพ ตามความจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคลให้ครอบคลุมถ้วนหน้า โดยจัดทำเป็นบัญชีรายการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการแห่งชาติ และใช้เป็นบัญชีกลางให้มีความสอดคล้องกันทั้ง ๓ ระบบหลักประกันสุขภาพ และให้ปรับปรุงบัญชีรายการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการแห่งชาติให้มีความทันสมัยเป็นระยะ ๆ อาทิ ปรับปรุงทุก ๑ ปี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานด้านการสนับสนุนและติดตามการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ควรจัดทำและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ รวมถึงพิจารณาทบทวนวิธีการและแนวทางการสนับสนุนงบประมาณอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการสำหรับคนพิการ

นอกจากนี้ ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลมาจากการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการแบบศูนย์รวมหรือการจัดซื้ออุปกรณ์ฯ รูปแบบเดียวกันทั้งหมดทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล โดยเห็นควรนำระบบคูปองมาเริ่มทดลองใช้สำหรับคนพิการในพื้นที่เมือง ซึ่งมีทางเลือกและความสะดวกในการเลือกซื้ออุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ได้ตามความต้องการ และสำหรับคนพิการในพื้นที่ชนบทควรนำระบบคูปองมาใช้แบบค่อยเป็นค่อยไป จนกว่าจะมีศูนย์บริการคนพิการทั่วไปครอบคลุมในทุกชุมชนและสามารถเข้าไปดูแลคนพิการได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้ระบบคูปองสำหรับคนพิการได้ทั่วประเทศต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการตามความต้องการจำเป็นเหมาะสม ครอบคลุมและทั่วถึง อันจะส่งผลให้คนพิการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีคุณค่า

๕) การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร ตลอดจนบริการที่คนพิการเข้าถึงได้ในสถานพยาบาล

สถานพยาบาลถือเป็นสถานที่สำคัญซึ่งคนพิการทุกประเภทต้องเข้าใช้บริการ ดังนั้น เพื่อให้คนพิการได้มีสิทธิและสามารถเข้าถึงการรับบริการจากสถานพยาบาลเช่นเดียวกับคนทั่วไป จึงขอให้พิจารณากำหนดแนวทาง การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานพยาบาล จัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร ตลอดจนบริการที่คนพิการเข้าถึงได้ในสถานพยาบาล เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากอาคาร สถานที่ให้บริการ และที่จอดรถตลอดจนข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร อักษรเบรลล์บนซองใส่ยา รวมถึง เอกสารต่าง ๆ ที่คนพิการซึ่งมีข้อจำกัดต่างกัน ตามแต่ละประเภทความพิการ สามารถอ่านและรับรู้ได้ โดยเฉพาะการบริการในโรงพยาบาล เช่น การประกาศเรียกชื่อผู้ป่วยที่คนหูหนวกไม่สามารถได้ยินได้ และเอกสารต่าง ๆ ที่คนตาบอดไม่สามารถอ่านได้ เป็นต้น ควรจัดให้มีทางเลือกที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการของสถานพยาบาลได้อย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และทันสมัย

ทั้งนี้ เพื่อให้สถานพยาบาลของรัฐได้เป็นต้นแบบของหน่วยงานรัฐที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งหากสถานพยาบาลสามารถออกแบบเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ จะสามารถใช้สถานพยาบาลเป็นศูนย์พักพิงได้ กรณีเกิดภัยพิบัติด้วย

๓.๗ การเดินทางศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย

คณะกรรมการกิจการคนพิการ ได้ร่วมกับคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงพื้นที่เพื่อร่วมประชุม รับฟังความเป็นมา กรอบแนวคิด ขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรวมถึงลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการและเยี่ยมชมการดำเนินงานในการดูแลคนพิการ ดังนี้

๑) การดำเนินงานของเครือข่ายมหามิตรฟื้นฟูเด็กพิการ ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยสภาพปัญหาด้านคนพิการ ตำบลลาวี ระหว่างปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๘ มีทั้งคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน และคนพิการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเนื่องจากยังไม่ได้สัญชาติไทย พื้นที่เป็นภูเขา การคมนาคมลำบากยากที่คนพิการจะเข้าถึงการบริการสุขภาพ คนพิการไม่มีอาชีพเลี้ยงตนเอง รวมถึงอุปสรรคด้านการสื่อสารซึ่งมีหลายชนเผ่า โดยมีเด็กสมองพิการจำนวนมาก ๔๒ คน จากคนพิการทั้งหมด ๒๗๖ คน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๕๑) และในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ มีจำนวนคนพิการทั้งหมด ๔๘๓ คน **กรอบแนวคิดในการดำเนินงานคนพิการ “มุ่งเน้นให้ชุมชน ครอบครัวสามารถดูแลคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสนับสนุนส่งเสริมจากเครือข่ายมหามิตร” ประวัติความเป็นมาของเครือข่ายมหามิตรพัฒนาเด็กพิการลาวี เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยศูนย์พิทักษ์ดวงตาและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยดำเนินงานของเครือข่ายมหามิตร เป็นการมีส่วนร่วมของครอบครัวเด็กพิการ และหน่วยงานราชการ เอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรคนพิการและชุมชน นอกจากนี้ คณะกรรมการได้ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเด็กพิการ เพื่อชมการดำเนินงานการดูแลเด็กพิการของเครือข่ายมหามิตรฟื้นฟูเด็กพิการ จำนวน ๓ บ้าน คือ (๑) เด็กหญิง นันทนา แลเซอะ อายุ ๑๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ ๑๖ ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (๒) เด็กหญิงวิพร นายแปง และเด็กหญิงวิไล นายแปง อายุ ๘ ปี บ้านเลขที่ ๒๖๖ หมู่ ๕ ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และ (๓) นายยา กู นานา อายุ ๒๐ ปี บ้านเลขที่ ๒๒๕ หมู่ ๗ ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย**

๒) การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จังหวัดเชียงราย “บ้านทอฝัน” โดย ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จังหวัดเชียงราย “บ้านทอฝัน ณ ที่แห่งนี้ ฉันถักทอความฝัน จากเส้นไหมแห่งชีวิต ทีละเส้น ...ทีละเส้น... เส้นไหมที่แตกต่าง...งดงาม... ช่างงดงาม ฉันถักทอความฝัน...” มีวิสัยทัศน์ (Vision) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก “บ้านทอฝัน (Banthorfun)” พัฒนาทักษะชีวิตบุคคลออทิสติกให้อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขแบบยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน”

บุคลากรบ้านทอฝืน จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย ผู้บริการ ครู นักกิจกรรมบำบัด และนักจิตวิทยา จำนวน ผู้มาใช้บริการ ผู้ที่มารับบริการเต็มเวลา หญิง จำนวน ๑ คน ชาย จำนวน ๘ คน รวม ๙ คน และและผู้ที่ ใช้บริการบางเวลา หญิง จำนวน ๙ คน ชาย จำนวน ๑๑ คน รวม ๒๐ คน **โปรแกรมการฝึก** ประกอบด้วย โปรแกรมการฟื้นฟูระยะแรกเริ่ม โปรแกรมเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา และโปรแกรมสำหรับ บุคคลออทิสติกเรื้อรัง **ปัญหาและอุปสรรค (๑) ด้านการบริหาร** ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สถานที่สามารถรองรับได้ไม่เกิน ๑๐ คน และงบประมาณโครงการซึ่งไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด **(๒) ด้านการบริการ** เด็กออทิสติกที่อยู่ห่างไกล ต่างอำเภอ ยังไม่ได้รับบริการที่ทั่วถึง และการให้บริการ ไม่สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องครบโปรแกรมส่งผลต่อพัฒนาการ **(๓) ด้านการติดตามประเมินผล การประเมินพัฒนาการของเด็ก** กรณีที่ผู้ปกครองพาเด็กไปรับการบำบัดฟื้นฟูหลายที่ จะเป็นการยากที่จะ ประเมินว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น **(๔) การติดตามประเมินผลโครงการ** ยังไม่มีรูปแบบการติดตาม ประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากไม่สามารถกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและใช้ได้กับทุกพื้นที่ได้ เพียงแต่กำหนดกรอบการใช้จ่ายไว้กว้างการเตรียมสถานที่ ไม่มีการกำหนดขนาดพื้นที่พื้นฐานแต่ละศูนย์ จะต้องจัดเตรียมรายการอุปกรณ์พื้นฐานกิจกรรมการฝึก โปรแกรมการฝึกพื้นฐาน กิจกรรมพื้นฐาน ฯลฯ ทั้งนี้ คณะกรรมการได้รับฟังประเด็นปัญหาของการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็กออทิสติก ได้แก่ **(๑) เด็กออทิสติก ทำบัตรคนพิการไม่ได้** เนื่องจากปัญหาการคัดกรองและการรับรองจากแพทย์ โดยเห็นว่ายังเป็นไม่ถึงขั้นทำให้เด็กออทิสติกจึงส่งผลให้ไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมาย **(๒) ปัญหาเจ้าหน้าที่รัฐไม่มี ความรู้ความเข้าใจประเภทความพิการออทิสติก** ทำให้คนพิการออทิสติกที่ต่ออายุบัตรคนพิการหลังปี ๒๕๕๖ ยังเจอปัญหาต่าง ๆ อาทิ เจ้าหน้าที่ระบุความพิการในบัตรเป็นประเภท ๒ เหมือนเดิม หรือเจ้าหน้าที่ระบุความ พิการเป็น ๒ และ ๗ กลายเป็นพิการซ้ำซ้อน **(๓) ห้องเรียนคู่ขนานหรือห้องเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วประเทศ ยังมีน้อยมาก** ครูการศึกษาพิเศษมีน้อย **(๔) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนทั่วประเทศยังไม่สามารถบริการ การศึกษาแก่เด็กออทิสติกได้** เพราะขาดครูที่มีความรู้ในด้านนี้ ทั้งที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน น่าจะเป็น อีกทางเลือกหนึ่งของเด็กออทิสติก เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กพิการทางสติปัญญา **(๕) การยืมสื่ออุปกรณ์ คอมพิวเตอร์จากกระทรวงไอซีที** ล่าช้าข้ามปี และต้องให้ข้าราชการเท่านั้น ค่าประกัน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ ยุ่งยากสร้างความลำบากให้กับคนพิการ โดยคณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นและในประเด็นปัญหาต่าง ๆ พร้อมช่วยผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป จากนั้น คณะเดินทางได้เยี่ยมชมการดำเนินงานด้านการดูแลและส่งเสริมทักษะเด็กออทิสติกของ “บ้านทอฝืน” ด้วย

๔. ด้านการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ

ในปี ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

๔.๑ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนของ นายถนอม ศรีนาคา ประธานเครือข่ายวณิพกคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อขอให้พิจารณาเยียวยาความเดือนร้อนของวณิพกคนตาบอดทั่วประเทศ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน

ด้วย นายถนอม ศรีนาคา ประธานเครือข่ายวณิพกคนตาบอดแห่งชาติ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อประธานคณะกรรมการสังคมฯ เพื่อขอให้พิจารณาเยียวยาความเดือนร้อนของวณิพกคนตาบอดทั่วประเทศ และขอให้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน โดยคณะกรรมการสังคมฯ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการพิจารณาศึกษากรณีดังกล่าว

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

๑) เสนอให้คณะกรรมการสังคมฯ มีหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอให้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการผ่อนผันการจับกุมนักร้อง นักดนตรี ที่ร้องเพลงหรือเล่นดนตรีตามที่สาธารณะ เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของวณิพกคนตาบอดที่ได้ทำการแสดงในที่สาธารณะ ในระหว่างรอการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว พร้อมทั้ง สร้างความเข้าใจและชี้แจงความชัดเจนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป และขอรับทราบข้อมูลความคืบหน้าในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายควบคุมการขอทานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

๒) พิจารณาเสนอขอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายควบคุมการขอทาน

๓) พิจารณาการจัดทำบัตรวณิพกคนตาบอด โดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ประสานความร่วมมือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นการลงทะเบียนวณิพกคนตาบอดหรือนักแสดงสาธารณะทั่วประเทศและเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในเบื้องต้น รวมถึงพิจารณาแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างอาชีพให้คนพิการ เช่น การประกอบอาชีพอิสระ

๔) พิจารณาเสนอการจัดเทศกาลดนตรีคนตาบอดนานาชาติ หรือ International Blind Music Festival ซึ่งจัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ซึ่งมีนักดนตรีตาบอดจากทั่วโลกเข้าร่วมการแสดงจากการจัดมา ๒ ปี ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ทั้งนี้ ในการจัดงานครั้งต่อไป ซึ่งจัดเป็นครั้งที่ ๓ นั้น สามารถใช้การจัดเทศกาลดนตรีดังกล่าวเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของนักดนตรีสาธารณะ หรือวณิพกคนตาบอด โดยเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการสังคมฯ ได้พิจารณาเป็นโครงการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

คณะอนุกรรมการได้รายงานผลการพิจารณาดังกล่าวข้างต้นต่อคณะกรรมการสังคมฯ รวมทั้งเสนอให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการสังคมฯ ได้พิจารณาเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวได้ใช้บังคับมานานแล้ว เป็นกฎหมายที่ล้าสมัย

เกิดปัญหาในการบังคับใช้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว จึงได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ... โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร เข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ดังกล่าว มีสาระสำคัญ อาทิ การกำหนดให้การเล่นดนตรีหรือการแสดงความสามารถอื่นใดในที่สาธารณะ โดยขอรับทรัพย์สินตามแต่ผู้ชมหรือผู้ฟังจะสมัครใจให้ไม่ถือเป็นการขอทานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยผู้เล่นดนตรีหรือแสดงความสามารถในที่สาธารณะต้องแจ้งต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่นั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน เป็นต้น โดยที่ประชุมคณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ดังกล่าว ต่อมา นายมณฑิเยร บุญตัน และคณะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เข้าชื่อร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติการควบคุมการขอทาน พ.ศ. ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขอให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๔.๒ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียน กรณีสายการบินไทยสมายล์ยกเลิกการให้บริการแก่ผู้โดยสารคนพิการ

คณะกรรมการฯ ได้รับเรื่องร้องเรียนจากศูนย์ญาณากร แหล่งเรียนรู้คนพิการ ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจาก กรณีสายการบินไทยสมายล์ไม่จัดให้มีบริการรับส่งผู้โดยสารคนพิการที่นั่งภายในเครื่องบิน โดยใช้ Wheelchair for Cabin (WCHC) สะพานเทียบท่าอากาศยาน (Aerobridges) และรถลิฟต์ยกสูง (High Life Loader) เป็นเหตุให้คนพิการเดินทางล่าช้าและเสี่ยงกับอันตราย ซึ่งได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว และได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ขอให้บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จัดส่งข้อมูลข้อเท็จจริงและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงกรณีสายการบินไทยสมายล์ยกเลิกให้บริการผู้โดยสารคนพิการ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ได้มีหนังสือชี้แจงว่าบริษัทตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้โดยสารเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับการอำนวยความสะดวกให้กับผู้โดยสาร แต่เนื่องด้วยท่าอากาศยานบางแห่งยังไม่มีบริการรถยกพิเศษ (Passenger Highlift Truck) ในการบริการสำหรับผู้โดยสารที่ไม่สามารถขึ้นเครื่องด้วยวิธีปกติ และบางท่าอากาศยาน มีข้อกำหนดในการจัดที่จอดอากาศยาน โดยต้องเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของท่าอากาศยานนั้น ๆ ทำให้สายการบินไม่สามารถจอดเครื่องบินเทียบอาคารผู้โดยสารได้ทุกครั้ง ผู้โดยสารจำเป็นต้องขึ้นลงเครื่องบินโดยใช้บันไดเทียบเครื่องบินเพื่อขึ้นไปยังตัวอาคาร การใช้บุคลากรเพื่อยกหรืออุ้มผู้โดยสารลงจากเครื่องบินโดยขาดอุปกรณ์ช่วยเหลือตามมาตรฐานนั้น เป็นการสุ่มเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้โดยสารเป็นอย่างยิ่ง และกรณีผู้โดยสารที่มีความประสงค์ใช้บริการรถเข็นนั่ง (Wheelchair) ทุกประเภท ต้องแจ้งความประสงค์ก่อนการเดินทางอย่างน้อยเป็นเวลา ๗๒ ชั่วโมงที่ Smile Contact Center โทรศัพท์ ๐ ๒๑๑๘ ๘๘๘๘ เพื่อสำรองที่นั่ง โดยเจ้าหน้าที่จะดำเนินการประสานจัดหาประเภทการบริการรถเข็นที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้โดยสารพิเศษต่อไป

๒) เชิญผู้ร้องเรียนและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้แก่ กระทรวงคมนาคม กรมการบินพลเรือน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) รวมถึงผู้ร้องเรียนและคนพิการซึ่งผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีการปฏิเสธการให้บริการของสายการบิน

ภายในประเทศ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการเห็นว่า แม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายกำหนดให้สายการบินจะต้องจัดบริการพื้นฐานให้กับผู้โดยสารทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติอยู่แล้ว แต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร และในเบื้องต้นเห็นว่าข้อร้องเรียนกรณีสายการบินไทยสมายล์ยกเลิกให้บริการผู้โดยสารคนพิการ ถือเป็น การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการของสายการบินภายในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นปัญหาในการให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำ (Low-Cost) และกรมการบินพลเรือน ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล และควบคุมการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการสายการบิน และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลอาคารท่าอากาศยานรวมถึงอุปกรณ์อำนวยความสะดวกกับการให้บริการของท่าอากาศยาน ได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาในภาพรวมทั้งระบบต่อไป

๓) ขอให้บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และกรมการบินพลเรือน รายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่อกรณีการให้บริการผู้โดยสารคนพิการของสายการบินภายในประเทศไทย ซึ่งได้มีการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ได้รายงานความคืบหน้าว่า ทอท. มีท่าอากาศยานในความรับผิดชอบจำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานภูเก็ต ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงเชียงราย และท่าอากาศยานหาดใหญ่ ได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการภายในอาคารท่าอากาศยานให้เป็นไปตามมาตรฐานกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๕๖ เรียบร้อยแล้ว ตลอดจนจะประสานความร่วมมือทุกบริษัทการบินให้ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง การจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการเพื่อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเคร่งครัดต่อไป

(๒) กรมการบินพลเรือนได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องว่า กรมการบินพลเรือนได้จัดประชุมหารือร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการดำเนินงานธุรกิจการบิน สนามบินกรุงเทพฯ พร้อมกับสายการบินที่ให้บริการภายในประเทศ จำนวน ๑๐ บริษัท อาทิ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยแอร์เอเชีย จำกัด บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) โดยผลการประชุมร่วมกันได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Persons with Disabilities) ในการเดินทางทางอากาศ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติร่วมกันต่อไป

๔) เสนอผลการพิจารณาต่อกรณีเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ต่อคณะกรรมการการคมนาคม สถานีวิทยุแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านคมนาคม เพื่อพิจารณา เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นปัญหาสายการบินภายในประเทศปฏิเสธการให้บริการผู้โดยสารคนพิการ อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการบินพลเรือนของไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและเพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงกิจการทางการบินพลเรือนของไทย จึงควรเสนอเรื่องดังกล่าว ต่อคณะกรรมการการคมนาคม พิจารณาและผนวกรวมไปพร้อมกับการพิจารณาศึกษาการปรับปรุงกิจการทางการบินพลเรือน เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาทั้งระบบให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

๔.๓ พิจารณาการศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้พิจารณาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O&M)

ด้วย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ได้ยื่นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขอให้มีการพิจารณาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O&M) และขอให้ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพของคนตาบอด ระหว่างสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ภายหลังจากรับเรื่องไว้พิจารณา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว

คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บริการ O&M หรือ การทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ถือเป็นบริการที่สำคัญสำหรับคนตาบอด เนื่องจากเป็นความต้องการและกระบวนการเริ่มต้นที่ทำให้คนตาบอดได้เรียนรู้ทักษะในการช่วยเหลือตนเอง การเดินทาง การเคลื่อนไหวกับสิ่งแวดลอมรอบตัว จึงควรมีระบบการให้บริการ O&M ที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน ให้บริการคนตาบอดได้อย่างทั่วถึง และต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการหรือคนตาบอด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนการกิจการคนพิการ ได้แก่ (๑) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย (๒) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) (๓) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือ พก. (๔) วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล (๕) ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ และ (๖) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาหารือเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในประเด็นปัญหาด้านการทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว และรูปแบบการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับคนพิการ

ผลการประชุมร่วมกับผู้แทนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในองค์กรคนตาบอดซึ่งเป็นหน่วยงานที่เคยดำเนินงานด้าน O&M มาก่อนนั้น สามารถดำเนินงานด้าน O&M โดยขอรับงบประมาณสนับสนุนโดยตรงได้จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในขณะที่ สปสช. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในการให้การสนับสนุนงบประมาณอบรม O&M และวิทยากรฝึกอบรม O&M ได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยอยู่ระหว่างการแก้ไขข้อบังคับ สปสช. เพื่อกำหนดให้องค์กรเอกชนหรือหน่วยงานอื่นมาขอจดทะเบียนเป็นหน่วยร่วมบริการของ สปสช. และขอรับงบประมาณสนับสนุนจาก สปสช. ได้โดยตรงต่อไป นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการ มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิทยากรหรือครูฝึกอบรม O&M ซึ่งควรมีการกำหนดมาตรฐานกลาง ที่เห็นชอบโดย สปสช. และองค์กรที่เป็นภาคี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานกลาง ในการรับรองสถาบันหรือหน่วยงานที่ผ่านมาตรฐานกลางดังกล่าว ให้เป็นศูนย์ฝึกอบรมวิทยากรหรือครูฝึก O&M ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระจายหน่วยงานหรือสถาบันในการพัฒนาบุคลากรด้าน O&M ให้เพิ่มมากขึ้นและตอบสนองความต้องการของสังคมได้เพียงพอ ซึ่งมีข้อสรุปดังนี้ ๑) สปสช. กำลังแก้ไขข้อบังคับโดยกำหนดให้องค์กรคนตาบอดสามารถจดทะเบียนเป็นหน่วยร่วมบริการของ สปสช. ได้ และจะทำให้ขอรับเงินสนับสนุนการฝึกอบรม O&M จาก สปสช. ได้ ซึ่งอยู่ระหว่างการรอ

รัฐมนตรีลงนามข้อบังคับ ๒) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยเรียกร้องให้มีการกำหนดมาตรฐานกลาง ที่เห็นชอบโดย สปสช. และองค์กรที่เป็นภาคี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานกลางในการรับรองสถาบันหรือ หน่วยงานที่ผ่านมาตรฐานให้เป็นศูนย์ฝึกอบรมวิทยากรหรือครูฝึก O&M ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระจาย หน่วยงานและสถาบันในการพัฒนาบุคลากรด้าน O&M ให้เพิ่มมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของ สังคมได้เพียงพอ และ ๓) การอบรมวิทยากร โดยวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ยินดีที่จะให้มีการ ฝึกอบรมวิทยากรระดับชาติ ซึ่ง สปสช. ได้รับจะไปตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำร่างมาตรฐานดังกล่าว

จากนั้น ได้พิจารณาติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานของ สปสช. ตามผลการประชุม ร่วมกันดังกล่าวข้างต้น โดย สปสช. ได้มีหนังสือแจ้งว่าคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีประกาศข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีการจัดทำมาตรฐานกลางสำหรับหน่วยบริการและองค์กร คนตาบอดในการจัดบริการ O&M เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางที่ใช้ร่วมกันทั้งหน่วยบริการและองค์กรคนพิการ ซึ่งคณะอนุกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สปสช. ได้นำข้อเสนอแนะจากผลการพิจารณาของคณะอนุ กรรมการกิจการคนพิการประกอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งการแก้ไขข้อบังคับคณะกรรมการ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการจัดทำจัดทำมาตรฐานกลางสำหรับหน่วยบริการและองค์กรคนตาบอด ในการจัดบริการ O&M แล้ว จึงได้แจ้งผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการดังกล่าวข้างต้นให้สมาคม คนตาบอดแห่งประเทศไทยเพื่อรับทราบต่อไป

๔.๔ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร เพื่อขอให้พิจารณาและมี ข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

ด้วย นายวิฑูต บุณนาค นายกสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือถึงประธาน คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการเพื่อขอให้พิจารณาข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ ของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างประกาศ กสทช. ดังกล่าวถือเป็นมาตรการสำคัญ ในการกำหนดให้ผู้ประกอบการที่จัดบริการโทรทัศน์ ต้องจัดบริการต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง รับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ให้กับคนพิการทุกประเภทมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้มาตรการพื้นฐานที่ ถูก กำหนดไว้ตามร่างประกาศ กสทช. นั้น เกิดประโยชน์ต่อการเข้าถึง รับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของ คนพิการทางการได้ยินอย่างแท้จริง จึงเห็นควรกำหนดให้รายการที่เป็นสาระบันเทิงถูกผนวกรวมไว้ใน รายการที่เป็นมาตรการพื้นฐานด้วย เนื่องจากรายการที่เป็นสาระบันเทิงจะช่วยเอื้อประโยชน์ในการสร้าง พัฒนาการของคนพิการทางการได้ยิน ในการมีส่วนร่วมในสังคมจากการเรียนรู้และพัฒนาด้านภาษา ตลอดจนจนเป็น การสนับสนุนและส่งเสริมให้คนพิการทางการได้ยินทุกกลุ่มทุกวัย ได้เพิ่มพัฒนาการทางการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงการรับรู้ทางภาษาได้อย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน

คณะอนุกรรมการได้รายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อคณะกรรมการสังคมฯ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศ กสทช. เสนอต่อประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) การกำหนดมาตรการพื้นฐานควรกำหนดให้มีสัดส่วนของรายการที่นอกเหนือจากรายการที่เป็นข่าวสารและรายการสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะด้วย อาทิ รายการที่เป็นสารระบับเทิง (๒) การกำหนดสัดส่วนในการให้บริการตามมาตรการพื้นฐานนั้น ควรกำหนดสัดส่วนรายการแต่ละประเภท ดังนี้ ๑. รายการที่เป็นข่าวสาร ร้อยละ ๕๐ ๒. รายการสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ร้อยละ ๓๐ ๓. รายการที่เป็นสารระบับเทิง ร้อยละ ๒๐ และ (๓) รายการที่เป็นสารระบับเทิง ซึ่งเป็นรายการที่นอกเหนือจากรายการที่เป็นข่าวสารและรายการสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ นั้น ผู้ประกอบการอาจจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ หรือบริการคำบรรยายแทนเสียงก็ได้

อนึ่ง สำนักงาน กสทช. ได้มีหนังสือแจ้งว่า ได้รับทราบความเห็นของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการและนำไปปรับปรุงร่างประกาศฯ โดยเพิ่มเติมหลักการตามความเห็นของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการเป็น ข้อ ๑๘ ของร่างประกาศฯ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ จึงมีมติแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้สมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานครทราบต่อไป

๔.๕ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาพันธ์ผู้ค้าสลากรายย่อยแห่งชาติ เพื่อขอให้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของคนพิการทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล

ตามที่ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับหนังสือจากประธานสมาพันธ์ผู้ค้าสลากรายย่อยแห่งชาติ เรื่อง ขอให้พิจารณาปัญหาความเดือดร้อนของคนพิการทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล สืบเนื่องจากรัฐบาลได้บังคับใช้มาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ยังมีผู้ค้าสลากรายย่อย โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการที่ดำรงชีพด้วยการค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นอาชีพหลักที่ได้รับความเดือดร้อนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการเป็นผู้พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา คณะอนุกรรมการได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเห็นว่าประเด็นด้านแหล่งเงินทุนสำหรับคนพิการถือเป็นประเด็นสำคัญที่ควรถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงระบบเงินทุนหรือการกู้เงินของระบบธนาคารปกติได้ ด้วยข้อจำกัดหลายประการ รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการช่วยเหลือให้คนพิการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบธนาคารปกติ อีกทั้ง การให้บริการกู้เงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการยังมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และการพิจารณาอนุมัติการกู้เงินก็มีความล่าช้า แม้จะเป็นสิทธิของคนพิการในการเงินกู้ของกองทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ แต่หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ยังไม่เอื้ออำนวยให้ คนพิการเข้าถึงได้ จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการ อาทิ ๑) การกำหนดให้คนพิการสามารถค้ำประกันคนพิการด้วยกันได้ ๒) กรณีเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้พิจารณาควรกำหนดช่องทางพิเศษในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และกรณีที่ต้องมีขั้นตอนในการพิจารณาที่ต้องใช้คนจำนวนมาก ก็สามารถตั้งคณะกรรมการในการพิจารณากลับกรองควบคู่ไปได้

ในเบื้องต้นจากประเด็นข้อร้องเรียนดังกล่าวเป็นเพียงประเด็นของผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น ยังไม่ได้กล่าวถึงการปรับโครงสร้างกิจการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยรวม อีกทั้ง เรื่องสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย จึงควรมีกลไกในการติดตามเรื่องการปฏิรูปสลากกินแบ่งรัฐบาลทั้งระบบ และในขณะเดียวกันสังคมได้ให้ความคาดหวังกับฝ่ายบริหารเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้น จึงเห็นควรกำหนดให้มีกลไกโดยฝ่ายนิติบัญญัติขึ้น เพื่อที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้การสนับสนุนฝ่ายบริหารอีกช่องทางหนึ่ง

อนึ่ง คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้นำข้อเสนอแนะในการพิจารณาปัญหาของผู้ค้าสลากรายย่อยเสนอต่อประธานกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งขณะนี้รัฐบาลต้องการใช้กลไกปกติ รวมถึงมาตรการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการแก้ไขปัญหาสลากกินแบ่งรัฐบาลไปก่อน และในขณะเดียวกันภาคประชาสังคมก็ยังเห็นหน้าศึกษาพัฒนาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลต่อไป โดยคณะอนุกรรมการจะได้ติดตามผลจากการหารือกับประธานคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล แล้วจะมาพิจารณาแนวทางการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกครั้ง เนื่องด้วยปัจจุบันสถานการณ์ของปัญหามีการเปลี่ยนแปลงไปมาก นอกจากนี้ ที่ประชุมมีมติเห็นควรเสนอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาและติดตามการปฏิรูประบบบริหารจัดการสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของคนพิการทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) เสนอให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลหารือร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแนวทางการปล่อยสินเชื่อเงินกู้เพื่อการซื้อ - จองจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยกำหนดให้มีการผ่อนปรนเงื่อนไขการขออนุมัติสินเชื่อเงินกู้ เพื่อให้ความช่วยเหลือกับผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลรายย่อยที่เป็นคนพิการ ซึ่งอาจจะกำหนดเงื่อนไขไว้ว่าคนพิการสามารถนำสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารมาเป็นหลักประกันแทนผู้ค้าประกัน หรือใช้สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารกับผู้ค้าประกันคนใดคนหนึ่งสำหรับการซื้อ - จองสลากกินแบ่งรัฐบาลก็ได้

๒) เสนอให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเจรจากับธนาคารของรัฐต่างๆ เพื่อทำการปล่อยสินเชื่อเงินกู้ให้กับคนพิการในการประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล

๓) เห็นควรกำหนดระบบกระจายสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อให้ไปถึงมือผู้ค้าสลากรายย่อยในต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำการจัดส่งสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

๔) เสนอให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลพิจารณาหลักประกันสัญญาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลใหม่ โดยขอให้ยกเว้นการวางหลักประกันเต็มมูลค่าสลากกินแบ่งรัฐบาลแก่องค์กรด้านคนพิการให้เหลือเพียงร้อยละ ๑๕ ของมูลค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล

๔.๖ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร กรณีการเลือกปฏิบัติต่อคนหูหนวกในการซื้อตั๋วโดยสารสายการบินนกแอร์ด้วยตนเอง

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้เชิญผู้แทนจากบริษัท สายการบิน นกแอร์ จำกัด (มหาชน) กรมท่าอากาศยาน และผู้ร้องเรียนเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาศึกษา เรื่องร้องเรียนจากสมาคมคนหูหนวกแห่งกรุงเทพมหานคร กรณีการเลือกปฏิบัติต่อคนหูหนวกในการรับบริการซื้อตั๋วโดยสารการบินนกแอร์ด้วยตนเอง ทั้งนี้ นายันัฐพล พลอยระย้า คนพิการทางการได้ยิน ได้รับการปฏิเสธจำหน่ายบัตรโดยสาร

ของสายการบินนกแอร์ สาขาจังหวัดพิษณุโลก โดยเจ้าหน้าที่ให้เหตุผลว่าผู้โดยสารที่เป็นคนหูหนวกจะต้องมีผู้ดูแลหรือล่ามภาษามือเดินทางไปด้วย ซึ่งแตกต่างกับกรณีของท่าอากาศยานอื่น ๆ ผู้โดยสารที่เป็นคนหูหนวกสามารถซื้อบัตรโดยสารเครื่องบินสายการบินนกแอร์ได้ตามปกติโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ดูแลหรือมีล่ามภาษามือเดินทางไปด้วย ในการประชุมดังกล่าว ผู้แทนจากสายการบินนกแอร์ ได้รับทราบปัญหาและได้ชี้แจงว่าตามกฎหมายของบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดไว้ว่า กรณีการรับผู้โดยสารที่เป็นคนพิการ สายการบินนกแอร์สามารถรับผู้โดยสารที่เป็นคนพิการเดินทางโดยสายการบินนกแอร์ได้ จะต้องเป็นผู้โดยสารที่เป็นคนปกติเดินทางไปด้วย เนื่องจากสายการบินนกแอร์มีข้อจำกัดด้านความปลอดภัยบนอากาศยาน กรณีการปฏิเสธจำหน่ายบัตรโดยสารเครื่องบินให้กับคนหูหนวก ณ ท่าอากาศยานจังหวัดพิษณุโลกนั้น อาจเกิดจากการสื่อสารที่ผิดพลาดระหว่างเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรโดยสารของสายการบินนกแอร์ ทั้งนี้ สายการบินนกแอร์ มิได้มีการระบุไว้ว่าจะต้องมีล่ามภาษามือเดินทางไปด้วย จึงต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้ และขอยืนยันว่า การให้บริการครั้งต่อไปผู้โดยสารที่หูหนวกสามารถซื้อบัตรโดยสารได้ตามปกติ รวมถึงท่าอากาศยานอื่นๆ ที่บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ให้บริการอยู่ ๒๕ สถานีด้วยพร้อมทั้ง จะนำปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งผู้แทนจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คนพิการย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิในการเดินทางโดยอากาศยานตามกฎหมายกระทรวงคมนาคม เรื่อง กำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖ และแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Persons with Disabilities) ในการเดินทางโดยอากาศยาน

คณะอนุกรรมการมีข้อเสนอแนะว่า สายการบินต้องออกนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภายในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงการห้ามปฏิเสธต่อผู้โดยสารเพราะเหตุแห่งความพิการ ซึ่งข้อปฏิบัติบนอากาศยานไม่เป็นประเด็นปัญหาสำหรับคนพิการ กรณีท่าอากาศยานภูมิภาคที่ไม่ยอมจำหน่ายบัตรโดยสารให้กับคนพิการ ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ และกรณีของคนหูหนวกอาจจะเป็นความเข้าใจเฉพาะบุคคล หรือปัญหาในการสื่อสาร ดังนั้น ควรทำความเข้าใจร่วมกันว่าคนหูหนวกที่เดินทางโดยอากาศยานนั้นต้องมีความมั่นใจและสามารถรับรู้ข้อมูลการสื่อสารบนเครื่องบินได้อยู่แล้ว แม้ว่าจะไม่มีล่ามภาษามือเดินทางมาด้วยก็ตาม และกรมท่าอากาศยานจึงควรพิจารณาทบทวนคำนิยามว่า “บุคคลผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้” ให้สอดคล้องกับคำนิยามว่า “คนพิการ” เนื่องจากคนพิการมีเพียงแต่ข้อจำกัดในบางเรื่องเท่านั้น สายการบินควรระบุคำจำกัดความให้ชัดเจน อาทิ คนพิการหรือผู้สูงอายุ ส่วนบุคคลที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ สายการบินควรระบุกำหนดให้ผู้โดยสารที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้สามารถระบุความต้องการพิเศษไว้ในเอกสารให้ชัดเจนว่าช่วยเหลือตนเองไม่ได้ในเรื่องอะไรบ้าง

ทั้งนี้ บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานว่าได้ทำความเข้าใจและกำชับให้พนักงานต้อนรับภาคพื้นดินทุกสถานีไม่ปฏิเสธการจำหน่ายบัตรโดยสารให้กับคนหูหนวก ซึ่งพนักงานทุกคนเข้าใจและได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นมา จึงทำให้ไม่มีการร้องเรียนกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นอีกแต่อย่างใด

**๔.๗ พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียนจากคนตาบอด กรณีถูกเลือกปฏิบัติและการใช้อำนาจหน้าที่
ไม่ถูกต้องจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี**

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาเรื่องร้องเรียน จากผู้พิการทางการมองเห็น อดีตพนักงานราชการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งร้องเรียนว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรีไม่ได้ใช้วิธีการประเมินผลงานตามระเบียบพนักงานราชการ เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียน ต้องออกจากราชการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการพิจารณาเห็นว่า คนพิการส่วนใหญ่ในโรงเรียนเฉพาะ ความพิการจะได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะโรงเรียนของรัฐ ซึ่งครูที่เป็นคนพิการมักจะไม่ได้รับการ อำนวยความสะดวกจากผู้บริหาร เพราะไม่สามารถทำงานที่ผู้บริหารต้องการได้ อาทิ งานด้านเอกสาร แต่โดยเนื้อหาสาระแล้วย่อมต้องคำนึงคนพิการด้วย ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะที่จะเป็นครูต้นแบบก็ดี ในฐานะ ระบุปัญหาความต้องการของคนพิการได้อย่างแท้จริง ซึ่งในทางตรงกันข้าม ผู้บริหารจะไม่คำนึงถึงสิ่งเหล่านั้น สำหรับการผลักดันให้คนพิการอยู่ประจำศูนย์คนพิการนั้น ได้ผลักดันมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ ผลักดันให้มีตำแหน่งสำหรับคนพิการ ผลักดันให้คนพิการสอบบรรจุ ผลักดันให้คนพิการได้ทำงาน แต่สิ่งที่ยัง ไม่สามารถทำได้ก็คือหลักประกันความยั่งยืนของคนที่จะเข้าไปทำงาน เนื่องจากระบบราชการในแต่ละศูนย์ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางได้พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เอกสารและพยานหลักฐานต่างๆ ในการอธิบายเหตุผลประกอบ

ดังนั้น ที่ประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ จัดทำหนังสือติดตามผลการสอบข้อเท็จจริงกรณีของนางสาวกฤษณา วารสาร และนายทศพล พุ่มจันทร์ ผู้ร้องเรียน ที่ได้ทำหนังสือร้องเรียนไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา เรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าวต่อไป

ส่วนที่ ๒

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. บทสรุป

การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการ ได้พิจารณาศึกษางานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมุ่งเน้น ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษาการบูรณาการงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่คนพิการยังต้องประสบอยู่ อาทิ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากทรัพยากร จากการพัฒนาจากสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะต่าง ๆ รวมถึงปัญหาความไม่เชื่อมโยงและยังไม่มีบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานที่ให้บริการซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานภาครัฐ

๒) พิจารณาบทบาทภาคประชาสังคมกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรด้านคนพิการ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในรอบ ๒๐ ปี ที่ผ่านมา ช่วยให้คนพิการไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถือเป็นพลังหนุนเสริมสำคัญ และในหลายโอกาสช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐได้ แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรด้านคนพิการเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังขาดการสนับสนุนและยังไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร

๓) พิจารณาศึกษางานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยเชื่อมโยงกับพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) รวมถึงข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น เช่น กรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕ – ๒๐๓๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) และยุทธศาสตร์อินซอนทำสิทธิให้เป็นจริง : สู่มุ่งสู่สังคมการปราศจากอุปสรรค (Incheon Strategy to Make the Right Real for Persons with Disabilities : Toward Inclusive Society) เป็นต้น

โดยผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวจึงนำมาสู่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกลไกที่จะนำไปสู่การทำให้สิทธิด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นจริงต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาเห็นควรนำเสนอกลไกสำคัญที่จะทำให้สิทธิด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นจริง (Make the Rights Real) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญใน “ยุทธศาสตร์อินซอน” ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการซึ่งเป็นความหลากหลายของประชาชน มีสิทธิ เสรีภาพ โอกาสและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันบุคคลทั่วไป และเป็นการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (inclusive Society) โดยมีข้อเสนอแนะด้านผลกระทบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ควรเร่งดำเนินการสนับสนุนและจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับบริการพัฒนาศักยภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น องค์กรด้านคนพิการ และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการให้แก่คนพิการ อันเป็นการสอดคล้องกับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล

๒. ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงนโยบาย และแผนงานด้านการจัดการภาวะฉุกเฉินและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเซนได (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕ – ๒๐๓๐) เพื่อเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๓. ควรเร่งดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการแบบบูรณาการและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศ เนื่องจากระบบฐานข้อมูลคนพิการมีสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสวัสดิการและการบริการต่าง ๆ จากภาครัฐได้อย่างทั่วถึง

๔. ควรพิจารณาให้การส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคมและพลังพลเมืองอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม โดยออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาภาคประชาสังคม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการคนพิการ

คำสั่ง

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ ๒ / ๒๕๕๙

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการคนพิการ

ด้วยคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริม ศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกัน และความมั่นคง ในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อาศัยอำนาจ ตามความในข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสี่ และวรรคห้า ประกอบกับมติของที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ กิจการคนพิการขึ้นแล้ว ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในคณะกรรมการเพื่อให้การทำงานมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน และศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจการคนพิการ โดยเมื่อได้กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน และศึกษาเรื่องใด ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการชุดนี้ ประกอบด้วย

๑. นายมณฑิร บุญตัน	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	เป็นอนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๕. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	เป็นอนุกรรมการ
๖. นายวิฑูต บุนนาค	เป็นอนุกรรมการ
๗. นางอาทิตยา นรารวัชร	เป็นอนุกรรมการ
๘. นายรัตน์ กิจธรรม	เป็นอนุกรรมการ
๙. นางพวงแก้ว กิจธรรม	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. นายธีรยุทธ สุคนธวิท	เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะ ...

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓. นางวัชรา รั้วไพบูลย์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕. นางเบญจา ชลธารินทร์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖. นางพิมพ์พา ขจรธรรม	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๙. นายอนุชา รัตนสินธุ์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๐. นายประกาศิต กายะสิทธิ์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ภาคผนวก ข.

แนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
(Persons with Disabilities) ในการเดินทางทางอากาศ

ที่ คค ๐๕๑๑/๒๓)๒๐

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

สำนักกรรมการ ค สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันที่ ๑๓๑, ๒๕๕๖

วันที่ ๑๓/๑๑/๕๖ เวลา ๑๖:๑๓ น.

ส่ง... กำนัน ท้องถิ่น... ดำเนินการ

กรมการบินพลเรือน

ชอยงามดูพลี ถนนพระราม ๔

ทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

๒๓) กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในการเดินทางทางอากาศ

เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติอ้างถึง หนังสือคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ค่วนที่สุด ที่ สว(สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/๔๒๘
ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในการเดินทางทางอากาศ

ตามหนังสือที่อ้างถึงได้ขอให้กรมการบินพลเรือนรายงานผลความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา
การให้บริการแก่คนพิการของสายการบินภายในประเทศ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมการบินพลเรือนขอเรียนว่า ได้จัดประชุมหารือร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด(มหาชน) คณะกรรมการดำเนินงานธุรกิจการบิน สนามบินกรุงเทพฯ พร้อมกับสายการบินที่ให้บริการภายในประเทศ ๑๐ บริษัท เช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยแอร์เอเชีย จำกัด บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ฯลฯ เพื่อหารือแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในการเดินทางทางอากาศ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งผลของการหารือสายการบิน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และกรมการบินพลเรือน ยินดีอำนวยความสะดวกในการเดินทางทางอากาศให้กับบุคคลผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โดยให้เป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยสรุปแนวทางปฏิบัติในการให้บริการ ปรากฏดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมชาย พิเศษรัตน์)
อธิบดีกรมการบินพลเรือน

กองมาตรฐานสนามบิน

โทร ๐ ๒๒๘๖ ๑๐๑๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๖ ๑๐๑๓

สรุปผลการประชุม การให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ของสายการบิน เมื่อวันที่ ๑๒ ก.พ. ๕๘
ผู้เข้าร่วมประชุม - อบพ. สปก. ทอท. สายการบิน ๑๐ แห่ง AOC

แนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่บุคคลผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Persons with Disabilities)

ในการเดินทางทางอากาศ

๑. สายการบินจะไม่ปฏิเสธการขนส่ง Persons with Disabilities ยกเว้นด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย ซึ่งต้องแจ้งให้ผู้โดยสารทราบพร้อมเสนอทางเลือกในการให้บริการ

๒. เนื่องจากมีความไม่สะดวกในการให้จองบัตรโดยสารเครื่องบินผ่านทาง online เพราะระบบการจองไม่สามารถให้ Persons with Disabilities ระบุอุปกรณ์หรือบริการเสริมไว้สำหรับบริการได้ทั้งหมด จึงให้ Persons with Disabilities จองผ่านตัวแทนของสายการบินหรือที่จำหน่ายบัตรโดยสารของสายการบินเท่านั้น เพื่อจะได้แจ้งความต้องการด้วยวาจาได้

๓. ให้สายการบินแจ้งตัวแทนจำหน่ายให้มีการสอบถามถึงความต้องการในการบริการของ Persons with Disabilities พร้อมข้อมูลที่จำเป็นต่อการช่วยเหลือ ในขณะที่จองบัตรโดยสาร แล้วแจ้งให้สายการบินทราบ กรณีที่ไม่สามารถให้บริการได้ให้แจ้งต่อ Persons with Disabilities ทราบด้วยพร้อมเหตุผลและความจำเป็น พร้อมเสนอทางเลือกในการให้บริการ

๔. ประชาสัมพันธ์ให้ Persons with Disabilities ทราบถึงเรื่องต้องแจ้งถึงความต้องการในการขอบริการล่วงหน้าให้สายการบินทราบก่อนการเดินทางอย่างน้อย ๔๘ ชม. ตามมาตรฐานของ ICAO และให้ทำการ Check - in ล่วงหน้า ณ ที่เคาน์เตอร์ Check - in ที่ท่าอากาศยานล่วงหน้าอย่างน้อย ๔๕ นาทีกรณีเดินทางภายในประเทศ และอย่างน้อย ๖๐ นาทีกรณีเดินทางระหว่างประเทศ หรือเผื่อเวลาให้มากที่สุดเพื่อความสะดวกต่อตัวผู้โดยสาร และกระบวนการทางสายการบิน

๕. สายการบินจะอนุญาตให้ Persons with Disabilities ที่ใช้รถ Wheelchair สามารถนำรถของตนเอง ขึ้นเครื่องได้โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม ๑ คัน โดยนำบรรจุไว้ใต้ท้องเครื่อง

๖. เรื่องการอนุญาตเรื่องการนำสัตว์นำทาง (Service animals) ขึ้นอากาศยาน ให้ขึ้นอยู่กับความพร้อมในการให้บริการของสายการบิน เนื่องจากสัตว์นำทางต้องใช้พื้นที่มาก จึงมีข้อจำกัดในการให้บริการตามประเภทของเครื่องบิน ทั้งนี้โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม และสัตว์นำทางต้องมีเอกสารระบุชัดเจนว่าเป็นสัตว์นำทางโดยปกติจะอนุญาตเฉพาะสุนัขเท่านั้น

๗. สายการบิน ท่าอากาศยาน ต้องดำเนินการอบรมบุคคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการแก่ Persons with Disabilities ให้เกิดความสะดวปลอดภัยและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการช่วยเหลือในการขึ้นลงเครื่องบิน ทั้งนี้ กรมการบินพลเรือนจะไปพิจารณาเรื่องหลักสูตรในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้บริการ

๘. สายการบิน ท่าอากาศยานทุกแห่ง ต้องมีรถ Wheelchair ไว้บริการเมื่อมีการร้องขอ โดยไม่คิดค่าบริการ

๙. สำหรับเรื่องการให้บริการรถยกขึ้นเครื่อง เนื่องจากบางสายการบินมีขนาดเล็ก และราคารถยกก็มีราคาสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ประกอบกับมีสายการบินอย่างเช่น บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) และบริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) (บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด) มีให้บริการ ดังนั้น จึงให้สายการบินประชาสัมพันธ์ ในส่วนนี้ รวมทั้งกรณีที่ไม่มียกให้บริการ

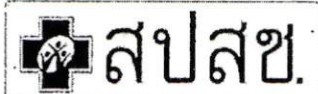
๑๐. อุปกรณ์หรือบริการต่างๆ ที่ Persons with Disabilities ร้องขอ ทำอากาศยานและสายการบินต้องไม่คิดค่าธรรมเนียมในการให้บริการใดๆ เพิ่มเติม

๑๑. สายการบินและทำอากาศยาน จะต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ Persons with Disabilities ตามที่กฎหมายกำหนด (กฎกระทรวง กำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการ ในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๑๒. ให้สายการบิน ทำอากาศยาน และกรมการบินพลเรือน ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องรายละเอียดการบริการ ทั้งหมด ช่องทางการติดต่อที่ให้แก่ Persons with Disabilities ทราบในหลายช่องทาง เช่น Website สิ่งตีพิมพ์ ข้อมูลเสียง call center

ภาคผนวก ค.

ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียน
เป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๙๙
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

๑๒๐ หมู่ ๓ ชั้น ๒-๔ อาคารรวมหน่วยงานราชการ “ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ”
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๕๐๐๐ โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๕๗๓๐
โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๕๗๓๐

ความลับ

ที่ สปสช. ๓.๑๘.๕๕/๐๑๗๑

สำนักกรรมการฯ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รับที่ ๒๕๕/๒๕๕

สว มีนาคม ๒๕๕๘ วันที่ ๒๗/๑๐/๕๖ เวลา ๑๕:๕๕ น.

ส่ง ก้าวไกลฯ ดำเนินการ

เรื่อง รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานตามผลการประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว
(Orientation and Mobility : O&M)

เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช)(กมธ๓) ๐๐๑๙/๕๖๗
ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ

๒. มาตรฐานกลางสำหรับหน่วยบริการและองค์กรคนตาบอดในการจัดบริการ O&M

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการแล
ผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติ ได้ขอให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานตาม
ผลการประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ความแจ้งแล้วนั้น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ขอ
เรียนให้ทราบ ดังนี้

๑. คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีประกาศ ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกัน
สุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและ
เครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่ง
มาด้วย ๑.
๒. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีการจัดทำมาตรฐานกลางสำหรับหน่วยบริการและ
องค์กรคนตาบอดในการจัดบริการ O&M โดยมีคณะทำงานพัฒนาระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนตาบอดด้านการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (O&M) ในระบบ
หลักประกันสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย ศจ.เกียรติคุณวิจิตร ศรีสุพรรณ และนายเฉลิม แยมเอี่ยม
เป็นที่ปรึกษา นพ.ประทีป ธนกิจเจริญ เป็นประธาน มีผู้แทนจาก วิทยาลัยราชสุดา สวรส. สมาคม
คนตาบอดฯ ราชวิทยาลัยโสต คอ นสิก สมาคมพยาบาลเวชปฏิบัติทางตา มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อ
คนตาบอดฯ มูลนิธิช่วยคนตาบอดฯ เป็นคณะทำงาน และแผนงานบริการฟื้นฟูฯ สปสช. เป็นฝ่าย
เลขานุการ โดยเป็นมาตรฐานกลางที่ใช้ร่วมกันทั้งหน่วยบริการและองค์กรคนพิการ ตามสิ่งที่ส่งมา
ด้วย ๒.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประทีป ธนกิจเจริญ)

รองเลขาธิการ รักษาการแทน

เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

แผนงานสนับสนุนระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์

โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๕๓๕๒ โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๕๗๓๐

ผู้ประสานงาน นางสาววัลลภา ภาคเพียร / นางอัจฉรา จรัสสิงห์

FM-01-041

ฉบับที่ 01

วันที่ 19 สิงหาคม 2551

ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ

พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ รวมทั้งวิธีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลผู้มีสิทธิได้ลงทะเบียนเลือกเป็นหน่วยบริการประจำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติการประชุมคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชนและของสภาวิชาชีพหรือหน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆและสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม

“หน่วยบริการ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามข้อบังคับนี้

“หน่วยบริการประจำ” หมายความว่า สถานบริการหรือกลุ่มสถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำ ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่จำเป็นต่อสุขภาพ และการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นองค์รวม ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยต้องให้บริการด้านเวชกรรมด้วยตนเอง และมีเครือข่ายหน่วยบริการเพื่อการส่งต่อผู้รับบริการไปรับบริการสาธารณสุขในกรณีที่เกิดความสามารถ ซึ่งผู้มีสิทธิสามารถเลือกลงทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำของตน ทั้งนี้หน่วยบริการประจำมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขในลักษณะเหมาจ่ายรายหัวและค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่นจากกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด

หน่วยบริการ...

“หน่วยบริการปฐมภูมิ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายของหน่วยบริการประจำ ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิได้อย่างเป็นองค์รวม ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยผู้มีสิทธิของหน่วยบริการประจำดังกล่าวสามารถใช้บริการสาธารณสุข หน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายได้ ทั้งนี้หน่วยบริการปฐมภูมิมีสสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการที่รับการส่งต่อทั่วไปหรือหน่วยบริการที่รับการส่งต่อเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับทุติยภูมิ ตติยภูมิ หรือเฉพาะด้าน โดยผู้มีสิทธิสามารถใช้บริการสาธารณสุข หน่วยบริการที่รับการส่งต่อได้เมื่อได้รับการส่งต่อหรือได้รับความเห็นชอบจากหน่วยบริการประจำหรือสำนักงาน ทั้งนี้หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“หน่วยบริการร่วมให้บริการ” หมายความว่า สถานบริการที่จัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิเฉพาะด้าน ตามเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด และได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการร่วมให้บริการ โดยมีข้อตกลงเป็นหนังสือกับหน่วยบริการประจำหรือสำนักงาน ในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิ ทั้งนี้หน่วยบริการร่วมให้บริการมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“เครือข่ายหน่วยบริการ” หมายความว่า หน่วยบริการที่รวมตัวกัน โดยประกอบด้วยหน่วยบริการประจำหนึ่งหน่วยเป็นแกนกลาง รวมตัวกับหน่วยบริการที่รับการส่งต่อและหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งนี้อาจมีหน่วยบริการร่วมให้บริการเข้าร่วมก็ได้ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามที่สำนักงานประกาศ ทั้งนี้เครือข่ายหน่วยบริการมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สำนักงานสาขา” หมายความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อ ๕ ประเภทของหน่วยบริการที่รับขึ้นทะเบียนมี ๔ ประเภทดังนี้

(๑) หน่วยบริการประจำ

(๒) หน่วยบริการปฐมภูมิ

(๓) หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ

(๔) หน่วยบริการร่วมให้บริการ

เกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๖ สถานบริการอื่นนอกจากสถานบริการของรัฐและของสภาอากาศไทย ซึ่งประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามข้อ ๕ ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานหรือสำนักงานสาขา

ข้อ ๗ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขา ตรวจสอบสถานบริการที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและสถานบริการของรัฐและของสภาอากาศไทย ตามเกณฑ์การตรวจประเมินในข้อ ๕ วรรคสอง

สถานบริการที่ยื่นคำขอตามข้อ ๖ แล้วผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานพิจารณาประกาศรับการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการแต่ละประเภท และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๘ หน่วยบริการปฐมภูมิอาจรวมกันเข้าเป็นกลุ่ม ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำ หรืออาจจัดให้มีหน่วยบริการร่วมให้บริการเพื่อให้ผู้มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขอย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้หน่วยบริการดังกล่าวต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบ

ข้อ ๙ หน่วยบริการประจำแต่ละหน่วยอาจเป็นแกนกลางในการรวมตัวกับหน่วยบริการที่รับการส่งต่อและหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการ ต่อสำนักงานหรือสำนักงานสาขา

ให้สำนักงานพิจารณาประกาศรับขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามวรรคหนึ่ง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้การประกาศรับขึ้นทะเบียน ให้สำนักงานคำนึงถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ ศักยภาพของหน่วยบริการและความสะดวกในการเข้าถึงบริการของประชาชน

เพื่อประโยชน์ในการจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่ สำนักงานอาจประกาศกำหนดให้หน่วยบริการประจำ หน่วยบริการปฐมภูมิ และหน่วยบริการที่รับการส่งต่อ เป็นเครือข่ายหน่วยบริการได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๐ หน่วยบริการต้องประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นหน่วยบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้ตามที่สำนักงานกำหนด

การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตามข้อ ๗ ข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขาคำเนินการผ่านสื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่นๆตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ทราบอย่างแพร่หลาย

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขา ตรวจสอบประเมินหน่วยบริการ ตามเกณฑ์การขึ้นทะเบียนในข้อ ๕ อย่างน้อยปีงบประมาณละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผลการตรวจประเมินพบว่า ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขามีหนังสือแนะนำหรือตักเตือนให้หน่วยบริการปฏิบัติตามเกณฑ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขาตรวจประเมินอีกครั้งหนึ่ง หากผลการตรวจประเมินยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นกรณีที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการอย่างชัดเจน ซึ่งหน่วยบริการไม่สามารถ

ปรับปรุง...

ปรับปรุงแก้ไขได้ ให้สำนักงานพิจารณาประกาศยกเลิกการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ และ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๑๒ ให้หน่วยบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว และเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้น
ทะเบียนเป็นหน่วยบริการที่สำนักงานประกาศกำหนดไว้แล้ว ตามข้อบังคับสำนักงานหลักประกัน
สุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและ
เครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นหน่วยบริการและเป็นเกณฑ์การตรวจประเมินตามข้อบังคับ
นี้ จนกว่าสำนักงานจะกำหนดเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๓ ให้เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รักษาการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ศ.พ.

(ศาสตราจารย์รัชตะ รัชตะนาวิน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรฐานกลางสำหรับหน่วยบริการและองค์กรคนตาบอดในการจัดบริการ O&M

1. เป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่ผ่านการรับรองตามมาตรฐานพื้นฐานของหน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ และผ่านการตรวจประเมินโดยคณะทำงานวิชาการ O&M ของสปสช.
2. มีครูฝึกทักษะ O&M ที่ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรครูฝึกพื้นฐาน (O&M Instructor) จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง และมีประกาศนียบัตรการรับรองจากวิทยาลัยราชสุดาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับครูฝึกจากองค์กรคนตาบอดที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรครูฝึกพื้นฐาน (O&M Instructor) จำนวนน้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง (มีหรือไม่มีประกาศนียบัตร) ต้องเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ด้านทักษะ O&M (Refresher Course) ที่จัดโดยวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล หรือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนตาบอด และมีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ด้านทักษะ O&M (Refresher Course)
3. จัดให้มีบริการหรือส่งต่อการตรวจสุขภาพตา เพื่อประเมินความสามารถในการมองเห็น กำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์บริการที่คาดหวังรายบุคคล
4. การวางแผนการให้บริการเฉพาะบุคคล และให้บริการตามหลักสูตรที่กำหนด
5. จัดสถานที่ให้บริการ O&M วัสดุ อุปกรณ์ ที่พักสำหรับการฝึกทักษะ O&M
6. รูปแบบการให้บริการ
 - การให้บริการเป็นกลุ่ม ครั้งละประมาณ 5-15 คน อัตราส่วนของครูฝึกต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เกิน 1: 5
 - การให้บริการรายบุคคล กรณีที่คนตาบอดรายนั้นไม่พร้อมเข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่ม โดยจะส่งครูฝึกไปให้บริการที่บ้าน
7. กำหนดระยะเวลาการให้บริการ จำนวนชั่วโมงและอัตราครูฝึกต่อผู้รับการอบรมไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด (ในข้อ 6) (เฉลี่ย 120 ชั่วโมง/คน ตามการวางแผนการให้บริการเฉพาะบุคคลเพื่อคุณภาพการให้บริการ โดยจะให้บริการวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง และสัปดาห์ละไม่เกิน 6 วัน)
8. บันทึกกิจกรรมและการประเมินผลลัพธ์รายบุคคลเป็นสายลักษณ์อักษรและรวบรวมข้อมูลไว้ที่หน่วยบริการอย่างเป็นระบบ
9. จัดให้มีการส่งต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ การศึกษา หรือบริการอื่นตามกฎหมายให้กับคนตาบอดที่เข้ารับการฝึกอบรม O&M

แหล่งที่มา แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนตาบอด ด้าน O&M (พ.ศ. 2553-2558) และแนวทางการสนับสนุนการจัดบริการ O&M โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการ และเครือข่ายหน่วยบริการ รวมทั้งวิธีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลผู้มีสิทธิได้ลงทะเบียนเลือกเป็นหน่วยบริการประจำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติการประชุมคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชนและของสภาวิชาชีพ หรือหน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ และสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม

“หน่วยบริการ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามข้อบังคับนี้

“หน่วยบริการประจำ” หมายความว่า สถานบริการหรือกลุ่มสถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำ ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นองค์รวม ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยต้องให้บริการด้านเวชกรรมด้วยตนเอง และมีเครือข่ายหน่วยบริการเพื่อการส่งต่อผู้รับบริการไปรับบริการบริการสาธารณสุขในกรณีที่เกิดขีดความสามารถ ซึ่งผู้มีสิทธิสามารถเลือกลงทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำของตน ทั้งนี้หน่วยบริการประจำมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขในลักษณะเหมาจ่ายรายหัวและค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่นจากกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด

“หน่วยบริการปฐมภูมิ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายของหน่วยบริการประจำ ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิได้อย่างเป็นองค์รวม ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ

โดยผู้มีสิทธิของหน่วยบริการประจำดังกล่าวสามารถใช้บริการสาธารณสุข ณ หน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายได้ ทั้งนี้หน่วยบริการปฐมภูมิมีสสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการที่รับการส่งต่อทั่วไปหรือหน่วยบริการที่รับการส่งต่อเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถจัดบริการสาธารณสุขระดับทุติยภูมิ ตติยภูมิ หรือเฉพาะด้าน โดยผู้มีสิทธิสามารถใช้บริการสาธารณสุข ณ หน่วยบริการที่รับการส่งต่อได้ เมื่อได้รับการส่งต่อหรือได้รับความเห็นชอบจากหน่วยบริการประจำหรือสำนักงาน ทั้งนี้หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“หน่วยบริการร่วมให้บริการ” หมายความว่า สถานบริการที่จัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิเฉพาะด้าน ตามเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด และได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการร่วมให้บริการ โดยมีข้อตกลงเป็นหนังสือกับหน่วยบริการประจำหรือสำนักงาน ในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิ ทั้งนี้หน่วยบริการร่วมให้บริการมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“เครือข่ายหน่วยบริการ” หมายความว่า หน่วยบริการที่รวมตัวกัน โดยประกอบด้วยหน่วยบริการประจำหนึ่งหน่วยเป็นแกนกลาง รวมตัวกับหน่วยบริการที่รับการส่งต่อและหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งนี้อาจมีหน่วยบริการร่วมให้บริการเข้าร่วมก็ได้ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามที่สำนักงานประกาศ ทั้งนี้เครือข่ายหน่วยบริการมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการประจำหรือจากกองทุน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สำนักงานสาขา” หมายความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อ ๕ ประเภทของหน่วยบริการที่รับขึ้นทะเบียนมี ๔ ประเภท ดังนี้

- (๑) หน่วยบริการประจำ
- (๒) หน่วยบริการปฐมภูมิ
- (๓) หน่วยบริการที่รับการส่งต่อ
- (๔) หน่วยบริการร่วมให้บริการ

เกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๖ สถานบริการอื่นนอกจากสถานบริการของรัฐและของสภากาชาดไทย ซึ่งประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามข้อ ๕ ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานหรือสำนักงานสาขา

ข้อ ๗ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขา ตรวจประเมินสถานบริการที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและสถานบริการของรัฐและของสภากาชาดไทย ตามเกณฑ์การตรวจประเมินในข้อ ๕ วรรคสอง

สถานบริการที่ยื่นคำขอตามข้อ ๖ แล้วผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานพิจารณาประกาศรับการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการแต่ละประเภท และประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๘ หน่วยบริการปฐมภูมิอาจรวมกันเข้าเป็นกลุ่ม ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการประจำ หรืออาจจัดให้มีหน่วยบริการร่วมให้บริการเพื่อให้ผู้มีสิทธิ ได้รับบริการสาธารณสุขอย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้หน่วยบริการดังกล่าวต้องประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้ทราบ

ข้อ ๙ หน่วยบริการประจำแต่ละหน่วยอาจเป็นแกนกลางในการรวมตัวกับหน่วยบริการ ที่รับการส่งต่อและหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการ ต่อสำนักงาน หรือสำนักงานสาขา

ให้สำนักงานพิจารณาประกาศรับขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามวรรคหนึ่ง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้การประกาศรับขึ้นทะเบียน ให้สำนักงานคำนึงถึงลักษณะ ทางภูมิศาสตร์ ศักยภาพของหน่วยบริการและความสะดวกในการเข้าถึงบริการของประชาชน

เพื่อประโยชน์ในการจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่ สำนักงานอาจประกาศกำหนดให้ หน่วยบริการประจำ หน่วยบริการปฐมภูมิ และหน่วยบริการที่รับการส่งต่อ เป็นเครือข่ายหน่วยบริการ ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๐ หน่วยบริการต้องประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นหน่วยบริการ ตามพระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้ตามที่สำนักงานกำหนด

การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตามข้อ ๗ ข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ให้สำนักงาน หรือสำนักงานสาขาดำเนินการผ่านสื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ทราบอย่างแพร่หลาย

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขา ตรวจประเมินหน่วยบริการ ตามเกณฑ์การขึ้นทะเบียน ในข้อ ๕ อย่างน้อยปีงบประมาณละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผลการตรวจประเมินพบว่า ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้สำนักงาน หรือสำนักงานสาขามีหนังสือแนะนำหรือตักเตือนให้หน่วยบริการปฏิบัติตามเกณฑ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้สำนักงานหรือสำนักงานสาขาตรวจประเมินอีกครั้งหนึ่ง หากผลการตรวจประเมินยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นกรณีที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐาน การให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการอย่างชัดเจน ซึ่งหน่วยบริการไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ให้สำนักงานพิจารณาประกาศยกเลิกการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๑๒ ให้หน่วยบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว และเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการที่สำนักงานประกาศกำหนดไว้แล้ว ตามข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นหน่วยบริการและเป็นเกณฑ์การตรวจประเมินตามข้อบังคับนี้ จนกว่าสำนักงานจะกำหนดเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๓ ให้เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติรักษาการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ศาสตราจารย์รัชตะ รัชตะนาวิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ภาคผนวก ง.

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และ
กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้
และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์

ที่ สทช ๔๐๐๗/๑๕๐๕๗

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
๘๗ ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๑) พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
แห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการ
ของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน กรรมการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการ ก ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๗/๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของ
กิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน กรรมการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและ
ผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ นำส่งความเห็นของคณะอนุกรรมการกิจการคณพิการต่อ (ร่าง) ประกาศ
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. (ร่างประกาศ) เพื่อ
พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.) ขอเรียนว่า ได้รับทราบความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ และได้ นำความเห็นดังกล่าวไป
ปรับปรุงร่างประกาศฯ ให้มีความสอดคล้องกับมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและ
กิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้ นำเสนอต่อคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ แล้ว โดยที่ประชุมได้พิจารณา
และมีมติเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการตามความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ เป็นข้อ ๑๘ ของร่างประกาศ
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. และ ๒.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายฐากร ตัณฑสิทธิ์)

เลขาธิการ กสทช.

สำนักคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๑ ๗๖๐๐ ต่อ ๕๗๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๗๙ ๙๐๔๘

**รายละเอียดการพิจารณาจัดทำ
ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง
การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์
จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.**

๑. หลักการและแนวคิด

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้จัดทำร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ... โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองสิทธิด้านการสื่อสารของคนพิการ โดยกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

(๑) เพื่อให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และสามารถครอบคลุมบริการ ๓ ประเภท ตามข้อกำหนดของมาตรา ๓๖ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเป็นการกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจากประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๐

(๒) ขอบเขตของ (ร่าง) ประกาศ ใช้บังคับสำหรับกิจการโทรทัศน์ ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ระดับชาติ เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม มีบางข้อที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ ผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ และผู้ได้รับการแบ่งเวลาให้ดำเนินรายการ

(๓) คณะอนุกรรมการฯ จะได้พิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมในการจัดทำ (ร่าง) ประกาศ ว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนด้อยโอกาสฯ และมาตรการตามมาตรา ๓๖ ในกิจการ กระจายเสียง ในลำดับต่อไป

(๔) มาตรการพื้นฐานใช้การกำหนดสัดส่วนรายการที่ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ในรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประเภทของการประกอบกิจการ เป็นหลัก และให้มี การดำเนินการเพิ่มขึ้น โดยกำหนดระยะเวลา ๕ ปี นอกจากนี้ ใช้จำนวนชั่วโมงต่อวันเพื่อกำหนดการดำเนินการต่อวันเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามระบบของสหราชอาณาจักร โดยได้ปรับสัดส่วนร้อยละให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

(๕) มาตรการส่งเสริม คือ การจัดให้มีบริการเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการพื้นฐาน โดยส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน หรือขอลดหย่อนเงินที่ส่งเข้ากองทุน อนึ่ง การส่งเสริมด้านอื่นๆ ที่มีลักษณะการดำเนินการ คณะอนุกรรมการฯ ไม่ได้กำหนดไว้ในประกาศ แต่กำหนดไว้ใน (ร่าง) แผนสนับสนุนให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างทั่วถึง และ (ร่าง) แผนงานส่งเสริมเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาจัดทำขึ้น และอยู่ระหว่างการพิจารณาของ กสทช.

(๖) การพิจารณาส่งเสริมเป็นอำนาจของ กสทช. (กสท.) เนื่องจากต้องมีการพิจารณาจากแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริม ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการพื้นฐานที่กำหนดโดย กสทช. (กสท.) ซึ่งจะเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ พิจารณาต่อไป

(๗) ร่างประกาศฯ กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วมขององค์กรแต่ละประเภทความพิการและองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการฯ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๘) เพื่อให้คนพิการได้รับบริการต่างๆ ในทุกช่องทาง จึงกำหนดให้ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรศัพท์ให้บริการแก่ผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการโทรศัพท์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยาย แทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ในช่องรายการของผู้รับใบอนุญาต ผ่านโครงข่ายได้โดยตรงอย่างต่อเนื่อง และไม่มี การเปลี่ยนแปลง ดัดแปลง บริการดังกล่าว ด้วย

(๙) ในระหว่างที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในประกาศฯ มุ่งเน้นให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการในบางส่วน รวมถึงให้มีการพัฒนามาตรฐานและองค์ความรู้ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจกับสังคมเป็นหลัก

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาส ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของบุคคลดังกล่าว

คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการส่งเสริมใด ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาปฏิบัติตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการอาจพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุนหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นก็ได้

เพื่อให้มาตรการที่กำหนดตามวรรคหนึ่งเหมาะสมต่อคนพิการและคนด้อยโอกาสให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นหรือเปิดโอกาสให้คนพิการและคนด้อยโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการดังกล่าวด้วย

บริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคนพิการและคนด้อยโอกาสตามวรรคหนึ่งอาจหมายความรวมถึง บริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียง สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

๒.๒ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร มุ่งเน้นให้เกิดการเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและเสมอภาค เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดำเนินการให้ คนพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

๒.๓ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๑๔ ขอบเขตและเงื่อนไขการอนุญาต

(๒๙) ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการสำหรับคนพิการ และคนด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป หรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๒.๔ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๑๐ ให้ผู้รับใบอนุญาต จัดให้มีการให้บริการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป โดยอาจจัดให้มีบริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียง หรือบริการในรูปแบบอื่นใดที่ทำให้คนพิการและคนด้อยโอกาสเข้าถึงหรือรับรู้การให้บริการได้สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ในเวลาออกอากาศอย่างน้อยวันละหกสิบนาที

๓. การดำเนินการ

๓.๑ การพิจารณา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ที่	การดำเนินการ	วันที่	หมายเหตุ
๑	กสท. ในคราวประชุมครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้พิจารณา (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวแล้ว มีมติมอบหมายให้ สำนักงาน กสทช. (บส.) จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก่อนเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาต่อไป	๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗	
๒	สำนักงาน กสทช. ได้จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เรื่อง (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ... ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมสวิสโซเทล เลอ คองคอร์ด กรุงเทพฯ	๒๕ กันยายน ๒๕๕๗	
๓	สำนักงาน กสทช. ได้จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เรื่อง (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ... ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องประชุมชั้น ๑ อาคารหอประชุม สำนักงาน กสทช. กรุงเทพฯ	๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗	
๔	กสท. ในคราวประชุมครั้งที่ ๕๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ... และมอบหมายให้นำเสนอเข้าสู่ที่ประชุม กสทช. เพื่อขอความเห็นชอบในหลักการและจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นสาธารณะตามขั้นตอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการ	๑ ธันวาคม ๒๕๕๗	

๓.๒ การรับฟังความคิดเห็น

สำนักงาน กสทช. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึง หรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ... ตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

ที่	การดำเนินการ	ระยะเวลา	หมายเหตุ
๑	การเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเว็บไซต์	๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๗ ถึง ๓๑ ม.ค. ๒๕๕๘	มาตรา ๒๘ ... ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ...
๒	การประกาศเชิญชวนเข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ	๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๗	ข้อ ๒๑ ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะนั้น ให้คณะกรรมการจัดทำประกาศเชิญชวนล่วงหน้าอย่างน้อยสิบห้าวัน
๓	การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น	๒๘ ม.ค. ๒๕๕๘	ข้อ ๒๓ การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะให้ดำเนินการตามรูปแบบ ดังนี้ (๑) การรับฟังความคิดเห็นทั่วไป (๒) การจัดประชุมหรือสัมมนา

(ร่าง)

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ
ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ...

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๑๓) และมาตรา ๔๑ มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับมาตรา ๗ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ...”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“การให้บริการโทรทัศน์” หมายความว่า การให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและรับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกัน หรือการให้บริการอื่นทำนองเดียวกันที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ที่ให้บริการระดับชาติ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๕๖

“ผู้ได้รับการแบ่งเวลาให้ดำเนินรายการ” หมายความว่า ผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการหรือ การนำเอารายการมาเพื่อเผยแพร่ผ่านทาง การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ของผู้รับใบอนุญาต ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การแบ่งเวลาให้ผู้อื่นดำเนินรายการ พ.ศ. ๒๕๕๖

“ผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบ ประยุกต์ประเภทการให้บริการข้อมูล ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

“ผู้ให้บริการโครงข่าย” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่าย โทรทัศน์ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาต ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ประเภทที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่าย กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

“ผังรายการ” หมายความว่า ข้อมูลแสดงวันและเวลาออกอากาศรายการสำหรับการให้บริการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์

“รายการ” หมายความว่า เนื้อหาที่ผลิตขึ้นเพื่อให้บริการโทรทัศน์ที่มีลิขสิทธิ์ โดยผลิตขึ้นเอง หรือจัดหาจากผู้อื่น

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมี ส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการ ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

“สำนักงาน กสทช.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ” หมายความว่า บริการที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มี การบรรยายด้วยภาษามือในช่วงเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูด หรือเสียงประกอบ เกิดขึ้น เพื่อให้ คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้มากขึ้น

“บริการคำบรรยายแทนเสียง” หมายความว่า คำบรรยายเป็นอักษรวิงที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ หรือทางเลือกอื่นที่แสดงขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูด หรือเสียงประกอบ เกิดขึ้น และผู้รับชมสามารถเปิดหรือปิดบริการดังกล่าวด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

“บริการเสียงบรรยายภาพ” หมายความว่า คำบรรยายเป็นเสียงที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติมเป็นพิเศษในบางช่วงเวลาของรายการที่ไม่มีเสียงบรรยายตามปกติ เพื่อให้คนพิการทางการเห็น หรือผู้ที่มีปัญหาด้านสายตา เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

“รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” หมายความว่า รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

“องค์กรแต่ละประเภทความพิการ” หมายความว่า องค์กรคนพิการแต่ละประเภทที่เป็นองค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน” หมายความว่า เหตุใดๆ อันอาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้น และคาดหมายได้ว่าเหตุดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิ หรือเสรีภาพของประชาชนในวงกว้างและให้หมายถึงสาธารณภัยต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วย

หมวดที่ ๑

มาตรการพื้นฐาน

ข้อ ๕ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง บริการเสียงบรรยายภาพ และบริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนดในรายการที่ออกอากาศ รายการที่จัดให้มีบริการตามวรรคหนึ่ง คือ รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดบริการให้สอดคล้อง เหมาะสมกับรูปแบบของแต่ละรายการ

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามืออย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประเภทของการประกอบกิจการ โดยเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ นาทีต่อวัน

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการคำบรรยายแทนเสียงอย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทของการประกอบกิจการ และต้องดำเนินการให้เพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๖๐ ในระยะเวลา ๕ ปี โดยเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการคำบรรยายแทนเสียงแล้วต้องไม่น้อยกว่า ๑๘๐ นาที ต่อวัน

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพอย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประเภทของการประกอบกิจการ และต้องดำเนินการ

ให้เพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๑๐ ในระยะเวลา ๕ ปี เมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพแล้ว ต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ นาที ต่อวัน

คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการอื่นใดนอกเหนือจากบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ได้ตามที่เหมาะสม

ในระยะเวลา ๕ ปี ต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ก

ข้อ ๖ การคิดคำนวณสัดส่วนที่จัดให้มีบริการตามข้อ ๕ ในรายการที่ออกอากาศให้นำรายการที่ออกอากาศซ้ำ มาคำนวณรวมเป็นรายการที่ออกอากาศตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ ได้เฉพาะการออกอากาศซ้ำในครั้งแรก

ข้อ ๗ ให้ผู้รับใบอนุญาตแสดงประเภทการบริการตามข้อ ๕ ในผังรายการ ที่เสนอต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๘ มาตรฐานการให้บริการ มาตรฐานด้านเทคนิค และความเหมาะสมของรูปแบบรายการกับบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๙ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการที่จัดให้มีล่ามภาษามือ ต้องกระทำโดยล่ามภาษามือที่ได้จัดแจ้งเป็นล่ามภาษามือตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และมีระดับความรู้ความสามารถของการเป็นล่ามภาษามือตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ การให้บริการเสียงบรรยายภาพต้องกระทำโดยวิธีการจัดช่องสัญญาณเสียงพิเศษที่รวมเสียงบรรยายภาพและเสียงตามปกติไว้ด้วยกัน

ข้อ ๑๑ ผู้ให้บริการโครงข่ายต้องให้บริการแก่ผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ในช่องรายการของผู้รับใบอนุญาตผ่านโครงข่ายได้โดยตรงอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือตัดทอน บริการดังกล่าว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีภัยพิบัติหรือมีเหตุฉุกเฉิน ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน และต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง บริการเสียงบรรยายภาพ ตามความเหมาะสมเพิ่มเติมในรายการที่เป็นการออกอากาศแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบ เพื่อประโยชน์ของคนพิการในการเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ให้ทันทั่วถึง

หมวดที่ ๒
มาตรการส่งเสริม

ข้อ ๑๓ ให้ผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพในรายการที่ออกอากาศเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการพื้นฐานเป็นผู้มีสิทธิยื่นขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน

ผู้ให้บริการโครงข่ายอาจยื่นขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุนได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๔ ในการจัดทำบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ที่จะนำมาขอรับมาตรการส่งเสริมใด ๆ เพิ่มเติม ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาดลาดที่เหมาะสมเพื่อที่จะเสนอคณะกรรมการกองทุนพิจารณาให้ความเห็นต่อคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พิจารณาอนุญาตต่อไป

ข้อ ๑๕ ผู้รับใบอนุญาต ที่ประสงค์จะเข้าสู่มาตรการส่งเสริม ให้จัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง บริการเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรการส่งเสริม ให้คณะกรรมการพิจารณาเพื่อให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุน

ผู้รับใบอนุญาตต้องยื่นแผนตามวรรคหนึ่งเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อขอความเห็นชอบล่วงหน้า ๖๐ วัน ก่อนเริ่มต้นปีปฏิทิน ตามที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน ให้คณะกรรมการยื่นเรื่องส่งไปที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการอาจพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมเป็นพิเศษ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการ คำบรรยายแทนเสียง หรือบริการเสียงบรรยายภาพ หรือทั้งสองบริการ สำหรับรายการในช่วงเวลาที่มีจำนวนผู้รับชมสูง

ข้อ ๑๖ แผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังนี้

(๑) ประเภทรายการและรูปแบบบริการที่จะขอรับการส่งเสริม และระยะเวลาในการให้บริการไว้ให้ชัดเจน

(๒) แนวทางในการดำเนินงานเพื่อจัดให้มีบริการ

(๓) แนวทางการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อรายการที่เลือกนำมาขอรับการส่งเสริมจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีบริการที่จะขอรับการสนับสนุน

(๕) แนวทางการประเมินผล

ข้อ ๑๗ ผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ และผู้ได้รับการแบ่งเวลาให้ดำเนินรายการอาจจัดทำแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมด้วยก็ได้ โดยให้จัดส่งพร้อมกับแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมของผู้รับใบอนุญาต

ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน อาจเสนอขอแก้ไข ปรับปรุงแผนการจัดให้มีบริการ ตามมาตรการส่งเสริมต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาได้ โดยจะต้องแสดงเหตุผล ความจำเป็น และมูลค่าเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยที่เปลี่ยนไป

ข้อ ๑๘ องค์กรแต่ละประเภทความพิการอาจเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ เพื่อขอให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพในรายการที่ออกอากาศเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการพื้นฐานได้

หมวดที่ ๓

การกำกับดูแล และประเมินผล

ข้อ ๑๙ ให้ผู้รับใบอนุญาตรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ในการจัดให้มีบริการที่เหมาะสมตามมาตรการพื้นฐาน และมาตรการส่งเสริมเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของคนพิการ

องค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อาจเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการเลือกรับบริการแบบใดก็ได้ตามประกาศฉบับนี้ที่เห็นว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อคนพิการต่อ สำนักงาน กสทช. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการในรายการที่ตรงตามความต้องการของคนพิการ

ความคิดเห็นหรือความต้องการตามวรรคสอง อาจหมายรวมถึง ประเภทบริการ ช่วงเวลาในการจัดให้มีบริการ ประเภทรายการที่ต้องการให้มีบริการ และคุณภาพของบริการ

ข้อ ๒๐ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีการประชาสัมพันธ์รายการที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ให้สาธารณชนทราบ

การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องรายการของผู้รับใบอนุญาต ก็ได้ โดยไม่นับเป็นระยะเวลาในการโฆษณา

ข้อ ๒๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงสัญลักษณ์ เสียงประกอบ เพื่อแจ้งว่าได้จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำรายงานการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ เป็นรายปี ทั้งนี้ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังนี้

(๑) รายละเอียดประเภทรายการและรูปแบบบริการที่ได้ให้บริการ

(๒) สัดส่วนที่จัดให้มีบริการตามข้อ ๕

(๓) รายงานการรับฟังความคิดเห็น จากองค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้อง ทุกครั้ง

(๔) หลักฐานการออกอากาศตามที่คณะกรรมการร้องขอ ตามความจำเป็น

ข้อ ๒๓ ให้สำนักงาน กสทช. จัดให้มีระบบการประเมินคุณภาพการให้บริการตามที่ได้รับใบอนุญาต รายงาน โดยเปิดให้องค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการให้บริการตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๒๔ คณะกรรมการอาจใช้รายงาน และผลการประเมิน ในการพิจารณาการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน

ข้อ ๒๕ ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน หรือขอลดหย่อนเงินที่ส่งเข้ากองทุน หากถูกเพิกถอนใบอนุญาต ให้ถือว่าสิทธิในการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุนสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ หรือผู้ได้รับการแบ่งเวลา ให้ดำเนินรายการ ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุนไม่ได้ดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการ อาจยกเลิกการส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุนได้

หมวดที่ ๔ บทกำหนดโทษ

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาต ผู้ให้บริการโครงข่ายฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้มีโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เว้นแต่กรณีไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศได้ เนื่องจากมีเหตุหรือข้อจำกัดทางเทคนิคซึ่งเกิดจากความจุกองข่าย ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ ในวาระเริ่มแรกเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามประกาศฉบับนี้ ให้ผู้รับใบอนุญาต อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรการพื้นฐาน ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ และมาตรการส่งเสริมให้เป็นไปตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาต จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียงในเวลาออกอากาศอย่างน้อยวันละหกสิบนาที นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ และให้จัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง และบริการคำบรรยายเป็นเสียง ในเวลาออกอากาศรวมกันอย่างน้อยวันละหกสิบนาที ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ ในปีแรกที่ผู้รับใบอนุญาตยังไม่มีรายงาน ตามข้อ ๒๑ และผลการประเมิน ตามข้อ ๒๒ คณะกรรมการ คณะกรรมการบริหารกองทุน อาจพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนเงินจากกองทุน หรือขอลดหย่อนเงินที่ส่งเข้ากองทุน ได้ตามความเหมาะสมได้

ประกาศ ณ วันที่ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พันเอก

(นที ศุกลรัตน์)

ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ภาคผนวก ก

ในระยะเวลา ๕ ปี ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มัลติภาษา มือ บริการ คำบรรยายแทนเสียง และบริการเสียงบรรยายภาพ เป็นร้อยละของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ดังนี้

ประเภทบริการ	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มัลติภาษา มือ	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๗	ร้อยละ ๗	ร้อยละ ๙
บริการคำบรรยายแทนเสียง	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๖๐
บริการเสียงบรรยายภาพ	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๗	ร้อยละ ๗	ร้อยละ ๑๐

ทั้งนี้ บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มัลติภาษา มือต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ นาทีต่อวัน บริการคำบรรยายแทนเสียง ต้องไม่น้อยกว่า ๑๘๐ นาทีต่อวัน และบริการเสียงบรรยายภาพ ต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ นาทีต่อวัน

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ
ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๑๓) มาตรา ๔๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับมาตรา ๗ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้ว ในประกาศนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“การให้บริการโทรทัศน์” หมายความว่า การให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและรับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือการให้บริการอื่นทำนองเดียวกันที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“ผู้ได้รับการแบ่งเวลาให้ดำเนินรายการ” หมายความว่า ผู้ผลิตรายการหรือนำรายการเผยแพร่ผ่านการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ของผู้รับใบอนุญาตตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การแบ่งเวลาให้ผู้อื่นดำเนินรายการ

“ผู้รับใบอนุญาตให้บริการแบบประยุกต์” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตการให้บริการแบบประยุกต์ประเภทการให้บริการข้อมูล ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติว่าด้วยกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

“ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

“ผังรายการ” หมายความว่า ข้อมูลแสดงวันและเวลาออกอากาศรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

“รายการ” หมายความว่า เนื้อหาที่ผลิตขึ้นเพื่อให้บริการโทรทัศน์ที่มีโฆษณา โดยผลิตขึ้นเองหรือจัดหากจากผู้อื่น

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“บริการล่ามภาษามือ” หมายความว่า บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีการบรรยายด้วยภาษามือในช่วงเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูด หรือเสียงประกอบเกิดขึ้น เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

“บริการคำบรรยายแทนเสียง” หมายความว่า บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีคำบรรยายเป็นอักษรวิ่งหรือตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ หรือทางเลือกอื่นที่แสดงขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูดหรือเสียงประกอบเกิดขึ้น และผู้รับชมสามารถเปิดหรือปิดบริการดังกล่าวด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

“บริการเสียงบรรยายภาพ” หมายความว่า บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีคำบรรยายภาพด้วยเสียงหรือจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติมเป็นพิเศษในบางช่วงเวลาของรายการที่ไม่มีเสียงบรรยายตามปกติ เพื่อให้คนพิการทางการเห็น หรือผู้ที่มีปัญหาด้านสายตาเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

“รายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” หมายความว่า รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

“องค์กรแต่ละประเภทความพิการ” หมายความว่า องค์กรคนพิการแต่ละประเภทที่เป็นองค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน” หมายความว่า เหตุใด ๆ อันอาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้น และคาดหมายได้ว่า เหตุดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิ หรือเสรีภาพของประชาชนในวงกว้าง และให้หมายถึงสาธารณภัยต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

“สำนักงาน กสทช.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

หมวด ๑

มาตรการพื้นฐาน

ข้อ ๕ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง เสียง บรรยายภาพ และบริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนดในรายการที่ออกอากาศประเภทข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยผู้รับใบอนุญาตต้องจัดบริการดังกล่าวให้สอดคล้อง เหมาะสมกับรูปแบบของแต่ละรายการ โดยอย่างน้อยต้องมีสัดส่วน ดังนี้

(๑) บริการล่ามภาษามืออย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๙ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้ว ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน

(๒) บริการคำบรรยายแทนเสียงอย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึง

ร้อยละ ๖๐ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบนาทีต่อวัน

(๓) บริการเสียงบรรยายภาพอย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๑๐ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ตาม (๑) (๒) และ (๓) อย่างน้อยตามสัดส่วนและระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก แนบท้ายประกาศนี้ หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการอื่นใดนอกเหนือจากบริการโทรทัศน์ ตามวรรคหนึ่งเพิ่มเติมก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๖ การคิดสัดส่วนรายการที่จัดให้มีบริการตามข้อ ๕ ในกรณีที่รายการใดมีการออกอากาศซ้ำ ให้คิดคำนวณเฉพาะการออกอากาศครั้งแรกเท่านั้น

ข้อ ๗ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงประเภทบริการตามข้อ ๕ ในผังรายการที่เสนอต่อคณะกรรมการก่อนเริ่มให้บริการ หรือก่อนทำการเปลี่ยนแปลงผังรายการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ มาตรฐานการให้บริการ มาตรฐานด้านเทคนิค และความเหมาะสมของรูปแบบรายการกับบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๙ การให้บริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ ต้องกระทำโดยล่ามภาษามือที่ได้จัดแจ้งเป็นล่ามภาษามือตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยบริการล่ามภาษามือตามกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และมีระดับความรู้ความสามารถของการเป็นล่ามภาษามือตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ การให้บริการโทรทัศน์ที่มีบริการเสียงบรรยายภาพต้องกระทำโดยวิธีการจัดช่องสัญญาณเสียงพิเศษที่รวมเสียงบรรยายภาพและเสียงตามปกติไว้ด้วยกัน

ข้อ ๑๑ ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ต้องให้บริการแก่ผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ตามข้อ ๕ ในช่องรายการของผู้รับใบอนุญาตผ่านโครงข่ายได้โดยตรงอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือตัดทอน บริการดังกล่าว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีภัยพิบัติหรือมีเหตุฉุกเฉิน ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในกรณีเกิดภัยพิบัติ หรือเหตุฉุกเฉิน และต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง เสียงบรรยายภาพ

ตามความเหมาะสมเพิ่มเติมในรายการที่เป็นการออกอากาศแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบด้วย เพื่อประโยชน์ของคณพิการในการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้ทันทั่วถึง

หมวด ๒

มาตรการส่งเสริม

ข้อ ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการโทรทัศน์ตามข้อ ๕ ในรายการที่ออกอากาศมีส่วนเกินกว่าที่กำหนดในมาตรการพื้นฐานมีสิทธิขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการอาจพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมเป็นพิเศษในกรณีที่ได้รับใบอนุญาต จัดให้มีบริการคำบรรยายแทนเสียง หรือเสียงบรรยายภาพ หรือทั้งสองบริการ สำหรับรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มีจำนวนผู้รับชมสูง

ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ที่ให้บริการผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งอาจขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๔ การส่งเสริมและสนับสนุนผู้รับใบอนุญาตตามข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาตลาดที่เหมาะสมเพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุนใช้ประกอบการพิจารณา เสนอความเห็นขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ข้อ ๑๕ ผู้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน ตามหมวดนี้ จะต้องจัดทำและเสนอแผนการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยาย แทนเสียง เสียงบรรยายภาพ ตามมาตรการส่งเสริมต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบล่วงหน้าหกสิบวัน ก่อนเริ่มต้นปีปฏิทิน หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบแผนการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตรายดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน โดยคณะกรรมการนำส่งข้อมูลให้คณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติต่อไป

ผู้รับใบอนุญาตให้บริการแบบประยุกต์ และผู้ได้รับการแบ่งเวลาให้ดำเนินรายการ อาจขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนด้วยก็ได้ โดยจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ ตามมาตรการส่งเสริมร่วมกับแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมของผู้รับใบอนุญาตที่ตนใช้บริการ

ข้อ ๑๖ การขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนตามข้อ ๑๕ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมอย่างชัดเจนและครบถ้วน โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทรายการและรูปแบบบริการที่จะขอรับการส่งเสริม และระยะเวลาในการให้บริการ
 (๒) แนวทางในการดำเนินงานเพื่อจัดให้มีบริการ
 (๓) แนวทางการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อรายการที่เลือกนำมาขอรับการส่งเสริมจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีบริการที่จะขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน

(๕) แนวทางการประเมินผล

ข้อ ๑๗ ผู้รับใบอนุญาตที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนอาจเสนอขอแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ ความเห็นชอบได้ โดยจะต้องแสดงเหตุผล ความจำเป็น และมูลค่าเปรียบเทียบกับต้นทุนต่อหน่วยที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ การดำเนินการขอแก้ไข ปรับปรุงแผนการจัดให้มีบริการดังกล่าวให้หน้าข้อ ๑๓ - ๑๖ มาบังคับใช้ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ การขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ และประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจกรรมกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การใช้จ่ายเงิน การติดตาม และการประเมินผลเงินกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจกรรมกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ ๑๙ องค์กรแต่ละประเภทความพิการอาจเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ เพื่อขอให้มีแผนการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ในรายการที่ออกอากาศให้มีสัดส่วนเกินกว่าที่กำหนดในมาตรการพื้นฐานก็ได้

หมวด ๓

การกำกับดูแล และประเมินผล

ข้อ ๒๐ ให้ผู้รับใบอนุญาตรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ในการจัดให้มีบริการที่เหมาะสมตามมาตรการพื้นฐาน และมาตรการส่งเสริมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของผู้พิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์ จากรายการในกิจการโทรทัศน์ องค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอาจเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการเลือกรับบริการโทรทัศน์ที่มีบริการแบบใดก็ได้ตามประกาศฉบับนี้ ต่อสำนักงาน กสทช. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการในรายการที่ตรงตามความต้องการของคนพิการ ซึ่งรวมถึงประเภทบริการ ช่วงเวลาในการจัดให้มีบริการ ประเภทรายการที่ต้องการให้มีบริการ และคุณภาพของบริการด้วย

ข้อ ๒๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์รายการที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ให้สาธารณะทราบเป็นการทั่วไป โดยอาจประชาสัมพันธ์ผ่านช่องรายการของผู้รับใบอนุญาตก็ได้ โดยไม่ให้ถือการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการโฆษณา

ข้อ ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงสัญลักษณ์ เสียงประกอบ ให้ผู้ใช้บริการทราบว่ารายการที่จะออกอากาศเป็นเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพแล้วแต่กรณีตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๓ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำและรายงานผลการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ เสนอต่อคณะกรรมการเป็นรายปี โดยให้จัดส่งพร้อมกับผังรายการประจำปี ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้

- (๑) รายละเอียดประเภทรายการและรูปแบบบริการที่ได้ให้บริการ
- (๒) สัดส่วนที่ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการตามข้อ ๕
- (๓) รายงานการรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง
- (๔) หลักฐานการออกอากาศตามความจำเป็นหรือที่คณะกรรมการร้องขอ

ข้อ ๒๔ ให้สำนักงาน กสทช. จัดให้มีการประเมินคุณภาพการให้บริการตามผู้รับใบอนุญาต รายงาน โดยให้องค์กรแต่ละประเภทความพิการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพการให้บริการตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๕ คณะกรรมการ และคณะกรรมการบริหารกองทุนอาจใช้รายงานผลการจัดให้มีบริการตามข้อ ๒๓ และผลการประเมินคุณภาพการให้บริการตามข้อ ๒๔ ประกอบการพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนให้แก่ผู้รับใบอนุญาตก็ได้

ข้อ ๒๖ กรณีผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้สิทธิการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนสิ้นสุดลงด้วย

ในกรณีปรากฏในภายหลังว่า ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนไม่ดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการตามมาตรการส่งเสริมที่แจ้งไว้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจพิจารณาเสนอให้ยกเลิกการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนได้

ในกรณีที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือถูกยกเลิกการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน ให้ผู้รับการส่งเสริมและสนับสนุนดังกล่าวส่งคืนเงินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากกองทุนตามจำนวนที่เหลืออยู่ พร้อมรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้สำนักงาน กสทช. ตรวจสอบด้วย เว้นแต่ กรณีที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือถูกยกเลิกการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนเนื่องจากผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์กระทำการโดยทุจริต ให้คืนเต็มจำนวนที่ได้รับจากกองทุน

ข้อ ๒๗ ผู้ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนต้องจัดทำแผนและรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงิน การติดตาม และการประเมินผลเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะด้วย

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๓๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้มีโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศได้เนื่องจากมีเหตุหรือข้อจำกัดทางเทคนิคซึ่งเกิดจากความจุของโครงข่ายโทรทัศน์ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๙ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามประกาศนี้ ผู้รับใบอนุญาต ต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือคำบรรยายเป็นเสียง ในเวลาออกอากาศแล้วแต่กรณีอย่างน้อยวันละหกสิบนาทีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และเมื่อประกาศนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ๑ ปี ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง และคำบรรยายเป็นเสียงในเวลาออกอากาศรวมกันอย่างน้อยวันละหกสิบนาที

เมื่อประกาศนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ๒ ปี ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรฐานพื้นฐานอย่างน้อย ตามสัดส่วน และระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๕ และภาคผนวกแนบท้ายประกาศนี้ สำหรับการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรฐานส่งเสริมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๓๐ ในปีแรกที่มีการดำเนินการตามประกาศนี้ และยังไม่มียางานผลการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามข้อ ๒๓ และผลการประเมินคุณภาพการจัดให้มีบริการตามข้อ ๒๔ คณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารกองทุนอาจพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนได้ตามความเหมาะสม

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พันเอก นที ศุกลรัตน์

ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ภาคผนวก

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ
ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์

การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ตามมาตรการพื้นฐาน ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ดังนี้

ประเภทบริการ	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
บริการล่ามภาษามือ (ร้อยละ)	๕	๕	๗	๗	๙
บริการคำบรรยายแทนเสียง (ร้อยละ)	๔๐	๔๐	๕๐	๕๐	๖๐
บริการเสียงบรรยายภาพ (ร้อยละ)	๕	๕	๗	๗	๑๐

ทั้งนี้ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน บริการคำบรรยายแทนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบนาทีต่อวัน และบริการเสียงบรรยายภาพไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน

ภาคผนวก จ.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐
เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การ
สื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับ
มีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด
เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป
ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ประกาศกำหนด

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือ
ความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดย

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๘/๒๗ กันยายน ๒๕๕๐

อาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามी ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับผิดชอบดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่สำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้อำนวยการ”^๒ หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์กรคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ให้ผู้อำนวยความสะดวก เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

[คำว่า “ผู้อำนวยความสะดวก” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วย

(๒) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

(๓) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ

(๔) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๕) วินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๖) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) จัดกิจกรรมหลักระดับชาติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๙) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

(๑๐) กำหนดมาตรฐาน ให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวันในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าปีละสามครั้ง

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็น การทั่วถึงให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดและคณะอนุกรรมการอื่น เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม และการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะตามวรรคหนึ่งให้มีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการ ตามมาตรา ๑๙ อย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒^๓ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมี ผู้อำนวยการซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงาน

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการ ดำเนินงาน การทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๒) สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ สถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ และจัดทำแผนงาน วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการ

(๔) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้าน คนพิการเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้ หน่วยงานของรัฐจัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการ เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ

(๔/๑)^๔ ตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ คนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการ และความ ช่วยเหลืออื่นตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นหรือ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๓/๑^๕ ในการตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามที่ กฎหมายกำหนด เมื่อสำนักงานพบว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ซึ่งมีหน้าที่ รับผิดชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐ องค์กร เอกชน หรือบุคคลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

^๓ มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๔ มาตรา ๑๓ (๔/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๕ มาตรา ๑๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) ในกรณีที่ป็นองค์กรเอกชนหรือบุคคลใด ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น หากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับองค์กรเอกชนหรือบุคคลนั้น และให้ดำเนินการตาม (๑) กับหน่วยงานของรัฐต่อไป ทั้งนี้ มติของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน ส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะ สนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๑๖ คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา ๑๕ มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้น

เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องขอ การรวบรวมพยานหลักฐาน การไกล่เกลี่ย และการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการอาจจัดให้มีคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และค่าตอบแทนของคณะอนุกรรมการหรือผู้ไกล่เกลี่ยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด^๖

มาตรา ๑๗ ในการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๖ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง ไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการในกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการเป็นนายทะเบียนกลาง สำหรับจังหวัดอื่นให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการในจังหวัดของตนอีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

[คำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมอบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณี ด้วย

การยื่นคำขอมอบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด^๗

^๖ มาตรา ๑๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๗ มาตรา ๑๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในกรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนสามารถบรรจุข้อมูลคนพิการได้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บัตรประจำตัวประชาชนแทนบัตรประจำตัวคนพิการ^๙

มาตรา ๑๙/๑^๙ คนพิการซึ่งไม่มีสถานะการทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร อาจได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๒) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

(๔) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(๕) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลลัพธ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

(๗) บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^๙ มาตรา ๑๙ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๙ มาตรา ๑๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๘) สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

(๙) การจัดสวัสดิการเบียดความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

(๑๐) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี ตามที่กฎหมายกำหนด

องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา นี้ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๐/๑^{๑๐} เพื่อประโยชน์ในการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการให้คนพิการได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดให้มี สนับสนุน อำนวยความสะดวก หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิได้ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๔) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ของตนได้

(๕) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนดำเนินการแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบ แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม แล้วแต่กรณี เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

^{๑๐} มาตรา ๒๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)

ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควรตามที่มีการร้องขอ ให้คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการหรือองค์กรด้านคนพิการมีสิทธิร้องขอให้สำนักงานดำเนินการตามมาตรา ๑๓/๑ ได้

มาตรา ๒๐/๒^{๑๑} ให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการตามมาตรา ๖ (๑๐) มีสิทธิดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น

(๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมหรือให้บริการแก่คนพิการให้ได้รับสิทธิอย่างครบถ้วน

(๓) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิสำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้บริการจัดหางานและส่งเสริมการมีงานทำให้แก่คนพิการ โดยอาจได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุน

(๖) ให้บริการหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการกีฬาหรือนันทนาการสำหรับคนพิการ โดยอาจได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

(๗) ประสานงานเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

(๘) ขอใช้ที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และอาจได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๙) ดำเนินการตามที่สำนักงานมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓) ถึง (๙) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐/๓^{๑๒} ให้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการตามวรรคหนึ่งได้โดยใช้งบประมาณของตนเอง

การจัดตั้งและการยกเลิก การกำหนดประเภทองค์กร มาตรฐานการดำเนินการ และคุณสมบัติของผู้ดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่

^{๑๑} มาตรา ๒๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)

^{๑๒} มาตรา ๒๐/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)

คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ให้ศูนย์บริการคนพิการได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือด้านอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด หรือได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐/๔^๓ ให้ศูนย์บริการคนพิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ติดตามสภาพปัญหาคนพิการ และจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามที่คนพิการร้องขอ และตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ

(๓) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ และการจัดหางานให้แก่คนพิการ

(๕) ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

(๖) ประสาน คัดกรอง ส่งต่อ และให้ความช่วยเหลือคนพิการหรือผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะพิการให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่เหมาะสม

(๗) ประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้ความช่วยเหลือคนพิการตามประเภทความพิการ

(๘) ติดตามและประเมินผล และรายงานเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการหรือสำนักงานมอบหมาย

การให้บริการแก่คนพิการ ให้ศูนย์บริการคนพิการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้รับการร้องขอจากศูนย์บริการคนพิการ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองคนพิการเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการ ให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์บริการคนพิการแต่ละประเภท การดำเนินงาน และการให้บริการแก่คนพิการของศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

^๓ มาตรา ๒๐/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจนำระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้^๔

มาตรา ๒๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น

มาตรา ๒๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

มาตรา ๒๔ กองทุน ประกอบด้วย

(๑) ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนมาตามมาตรา ๔๒

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม

(๕) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔

(๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๗) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม

นิติกรรม

(๙) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด

(๑๐) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

การบริหารการเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุน ให้ผู้บริจคนำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

^๔ มาตรา ๒๑ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้ผู้อำนวยการ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

[คำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๒๖ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่ คณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

การดำเนินการตาม (๒) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอาจมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง แทนได้^{๑๕}

มาตรา ๒๗^{๑๖} ให้สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์การ คนพิการแต่ละประเภทได้รับเงินสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุน ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๗/๑^{๑๗} ให้องค์กรเอกชนมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับเงินที่ได้รับการ อุดหนุนจากกองทุนตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

มาตรา ๒๘ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๙ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชี ตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

^{๑๕} มาตรา ๒๖ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๖} มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๗} มาตรา ๒๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงิน การประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวนสองคน และคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นผู้แทนขององค์กรที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนนี้

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

(๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนตามมาตรา ๒๕ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนตามมาตรา ๓๐ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง แต่มิได้ส่ง ส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕^{๑๔} ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๓๖ ผู้อำนวยการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งไม่ส่งเงินที่จะต้องส่งตามมาตรา ๓๔

การมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้ต่อเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนหรือส่งเงินที่ค้างจ่ายภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้รับหนังสือนั้น และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่จ่ายภายในเวลาที่กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการอายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

[คำว่า "ผู้อำนวยการ" แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

^{๑๔} มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรา ๓๘ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างคนพิการเข้าทำงานมากกว่า ร้อยละหกสิบของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปี ภาษีเดมิสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สำนักงานมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทาน การส่งเสริมการลงทุน การประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด แก่นายจ้าง หรือสถานประกอบการใด ให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๑ ให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ที่ ประกอบเป็นกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ไปเป็นของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนงบประมาณและบุคลากรของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ สังกัด สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทำหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่า คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่ที่ออกกฎหมายกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้
ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖^{๑๙}

มาตรา ๓ ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการ” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็น “ผู้อำนวยการ” ทุกแห่ง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังขาดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ จึงเป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรม และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบให้คำแนะนำ และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น ตลอดจนกำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปริญสินี/แก้ไข

วศิน/ตรวจ

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ปณตกร/เพิ่มเติม

๒ เมษายน ๒๕๕๖

ณัฐพร/ปรับปรุง

พลัฐวัช/ตรวจ

๖ มิถุนายน ๒๕๕๖

^{๑๙} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๓๐ ก/หน้า ๖/๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสังคม
กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวศิริพร ภิญโญสิริธร	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ
การพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
๒. นางธนยา สิงห์มณี	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวพิมพ์ปญา อติสิราวัชร	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวเพชรรัตน์ ฉัตรเพชร	วิทยากรชำนาญการ
๕. นางสาวฉัตรสุดา ศิริวงศ์	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวจิตตินันท์ ประสารแสง	วิทยากรปฏิบัติการ
๗. นางกนกพร สาดประดับ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๘. นางสาวจิณณพัท ไชวิเชียร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๙. นายสุริยะ อุปลาบัติ	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านวิชาการ
๑๐. นางสาวนธิดา ศรีอุตะ	พนักงานสนับสนุนการประชุม
๑๑. นายรุ่งเพชร งามพร้อม	พนักงานสนับสนุนการประชุม
-

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖